

25

ΙΟΥΝΗΣ 2006

7615 • ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΤΗΝ 1η ΚΥΡΙΑΚΗ ΚΑΘΕ ΜΗΝΑ • 1.50 €

BABYLONIA

ΑΝΤΙΕΞΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

Κανέναν ΣΕΒασμό
προς το σύστημα

σελ. 2-3

Πανταπαρατηρητές και
παντεπόπτες της ζωής μας

σελ. 4

Η εργατική τάξη βγαίνει
από την κόλαση

σελ. 5

Βαρβαρότητα ή ...

σελ. 8

φάκελος: σελ. 9-14

το φτηνό εμπόρευμα της παιδείας

Universitas

Όλοι μαζί γι' αυτό
που μας ενώνει

Το πανεπιστήμιο - σχολείο

Οι πανελλαδικές εξετάσεις

Κινητοποιήσεις στην
τριτοβάθμια εκπαίδευση

Ο πολιτικός Καμύ

σελ. 15

Διεθνής Ένωση Εργαζομένων
(IWA - ΑΙΤ)

σελ. 16

Περί των ελληνικών φυλακών

σελ. 17

ΡΩΣΙΑ: σύνοδος G8 τον Ιούλη

σελ. 20

ΓΑΛΛΙΑ: το κίνημα
των "Χωρίς Χαρτιά"

σελ. 21

10 χρόνια από το θάνατο
του Άλμπερτ Μέλτσερ

σελ. 22

+ 20 χρόνια πυρηνικής αμνησίας

σελ. 23

welcome
to the new
disorder

της σύνταξης...

Homo sapiens II

Το Ζάππειο βορά στις «καλλιτεχνικές» εκδηλώσεις και στα παντός τύπου παζάρια τους. Η νέα παραλία της Θεσσαλονίκης με περιχαρακωμένες νησίδες πράσινου και χιλιάδες τραπεζοκαθίσματα. Όλη η Ελλάδα ένα τεράστιο καφέ μπαρ για να κάθονται ποιοί; Μάλλον οι άνεργοι που γοργά πολλαπλασιάζονται. Τα θεάματα του εύκολου κέρδους είναι η μόνη επίσημη κουλουρά και δίνονται τα πάντα στους «ημέτερους» της εκάστοτε εξουσίας για μια γρήγορη αρπαχτή. Ακόμα κι όταν αυτό πάει κόντρα σε επίσημες διαθήκες (όπως αυτή που αφορά το Ζάππειο), ποίος είπε πως ο νεκρός δεδικαίωται; Τα ίδια και με το Ξενία Ιωαννίνων.

Ενας νόμος στα γρήγορα και καθαρίζει η εξουσία με το δημόσιο χώρο. Τί θα πει δημόσιος χώρος, δική μας η εξουσία δικοί μας οι δημόσιοι χώροι, για εκμετάλλευση και άφθονο εύκολο κέρδος. Δεν χρειάζεται να έχουν φυσικό χώρο να ανασαίνουν τα σκλαβάκια, αυτό είναι παρωχημένη πολυτέλεια.

Το μόνο που τους επιτρέπουμε είναι να σκύβουν το κεφάλι και να δουλεύουν, ευχαριστημένοι που έχουν ακόμα –για λίγο– το πρόνομιο της μισθωτής δουλειάς. Διότι κι αυτή μετατρέπεται σε άμισθη, απλή δουλειά δηλαδή. Η οδηγία Μπολκενστάιν επανέρχεται αναπροσαρμοσμένη κι αν κι αυτή απορριφθεί θα επανέλθει ξανά και ξανά. Διότι είναι επιλογή, παράλογη μιν, αμετάκλητη δε.

Οι γιατροί ισχυρίζονται πως όταν το σώμα αδρανοποιείται, οι κινήσεις γίνονται όλο και πιο δύσκολες. Οι μελετητές λένε πως περνάμε απ' τον όρθιο (homo erectus) στον ξαπλωμένο δυτικό άνθρωπο. Το ίδιο να συμβαίνει και με το μυαλό του homo sapiens; Τί χρειάζεται άραγε για να καταλάβει πόσο γελοία κι επικίνδυνα παράσιτα είναι οι έχοντες και οι ασκούντες την εξουσία σε όλα τα επίπεδα; Γιατί η σκέψη μοιάζει τόσο κουραστική και επιώδυνη και προτιμά να αφήνεται στη μη-σκέψη, στην εθνικιστική υστερία, στους τηλεοπτικούς αγύρτες, στην ανοησία, στην μοναχική νάρκωση του κάθε ipod, στην απάθεια; Γιατί δεν αναγνωρίζουν τα ξεκάθαρα πρόσωπα του εχθρού, που ενώ τα βρίσκουν μπροστά τους αποστρέφουν το βλέμμα και αλοιθωρίζουν προς το διπλανό τους; Μεταβατική περίοδος για την ανθρωπότητα. Χωρίς μνήμη, χωρίς σκέψη, χωρίς παιδεία και κανόνες, με μόνη την ηθική της αγοράς και τη μοναχική απελπισία του τρόμου απέναντι στην εξουσία. Και μόνο η αμφισβήτηση, εάν λειτουργούσε, θα σάρωνε σαν παγκόσμιο τσουνάμι όλα τα ανδρείκελα, το απόλυτο τίποτα, που παριστάνει το παν.

Να στηρίξουμε την αμφισβήτηση, την αγωνία, τη σκέψη, την αξιοπρέπεια. Να μην τους χαρίσουμε τον κόσμο χωρίς μάχη. Η τραγική αγωνία του Leví παραμένει επίκαιρη και διευρυμένη (ο Primo Leví ήταν συγγραφέας, ιταλοεβραϊκής καταγωγής που στάλθηκε στο Άουσβιτς κατά τη διάρκεια του πολέμου και έτυχε να είναι από τους ελάχιστους που επιβίωσαν. Η αγωνιώδης προσπάθειά του να κατανοήσει τη «λογική» πίσω από τα στρατόπεδα συγκέντρωσης, τερματίστηκε με την αυτοκτονία του το 1987): «... Ποιό κομμάτι του στρατοπεδικού κόσμου έχει πεθάνει και δεν θα επιστρέψει ξανά, όπως η δουλειά και ο κώδικας της μονομαχίας; Ποιό έχει επιστρέψει ή επιστρέφει; Τί μπορούμε να πράξουμε ώστε σ' αυτό τον κόσμο που αφθονούν οι απειλές, τουλάχιστον αυτή η απειλή να ματαιωθεί;» Primo Leví «Αυτοί που βούλιαξαν κι αυτοί που σώθηκαν», εκδ. Άγρα

Ιδιοκτήτης: Εταιρεία για την επικοινωνία και τον πολιτισμό Βαβυλωνία, AMK
Εκδότης - Διευθυντής: Άννα Καραγεωργίου
Διεύθυνση: Μακρυγιάννη 17, Θεσσαλονίκη, Τ.Κ. 546 25, ΤΗΛ.: 2310-261.290
Εκτύπωση: Εκδοτική Βορείου Ελλάδος Α.Ε.
ΑΘΗΝΑ: Θεμιστοκλέους 66 - Εξάρχεια - ΤΗΛ.: 6938.332.603 ΞΑΝΘΗ: ΤΗΛ.: 6974.143.889 ΚΟΜΟΤΗΝΗ: Αγ. Γεωργίου 36, τ.κ. 691 00 - ΤΗΛ.: 6976.022.582 ΓΙΑΝΝΕΝΑ: ΤΗΛ.: 6936 785.774 ΑΓΡΙΝΙΟ: ΤΗΛ.: 6942.476.998 ΛΑΡΙΣΑ: ΤΗΛ.: 2410-626.606, 6932.200.818 ΠΑΤΡΑ: Αράτου 49 - Κέντρο - ΤΗΛ.: 6947.067.636 ΡΕΘΥΜΝΟ: Ιωάννη Μαθιουδάκη 11, τ.κ. 731 00 - ΤΗΛ.: 6974.429.408
e-mail: newspaper_babylonia@yahoo.gr • www.babylonia.gr

Κανέννας ΣΕΒασμός

Οι «αναγκαίες» αλλαγές στις εργασιακές σχέσεις, στο ασφαλιστικό και στην παιδεία ακολουθούν τους ρυθμούς χιονοστιβάδας, με το κράτος να είναι αποφασισμένο, όχι να επιλύσει αλλά να ξεπουλήσει όλα τα δημόσια αγαθά, να άρει όλες τις κατοχυρωμένες προστατευτικές ρυθμίσεις, προς όφελος της αγοράς η οποία όπως φαίνεται περιμένει, σαν έτοιμη από καιρό, να αναλάβει τον έλεγχο.

Η διατήρηση της υφιστάμενης κερδοφορίας των αφεντικών, όπως φαίνεται δεν επαρκεί και πλέον ο στόχος είναι η μεγιστοποίηση της, άσχετα αν αυτή θα πρέπει να γίνει με οποιοδήποτε τρόπο. Σύμφωνα με τον νέο πρόεδρο του ΣΕΒ Δ. Δασκαλόπουλο, το ασφαλιστικό θα πρέπει «να ανοίξει άμεσα» σηματοδοτώντας με τον τρόπο αυτό την διαχρονική και μόνιμη απαίτηση των βιομηχάνων για μείωση των ασφαλιστικών εισφορών. Επιπλέον οι δηλώσεις αυτές δείχνουν σε δεύτερο χρόνο, ότι για τους βιομήχανους το θέμα των εργασιακών σχέσεων έχει τελειώσει και ότι ήρθε ο καιρός να περάσουν στο επόμενο στάδιο το οποίο είναι αρκετά καθοριστικό για την επίτευξη των επιδιώξεων τους.

Ο καπιταλισμός δημιουργήθηκε με την δουλειά άλλων (των βιομηχανικών εργατών), αναπτύχθηκε με τα λεφτά άλλων (των καταναλωτών) και συντηρείται με τον υπερδανεισμό άλλων (των νοικοκυριών). Τώρα που και το τελευταίο αυτό στάδιο αρχίζει να εμφανίζει σημεία κόπωσης, η νέα στρατηγική του κεφαλαίου είναι η επίθεση προς τα κεκτημένα παλαιών και νέων εργαζομένων, όσον αφορά συντάξεις, εργοδοτικές εισφορές και γενικά ό,τι μπορεί να μειώσει το λειτουργικό κόστος των αγορών. Και αυτό φυσικά δεν είναι άλλο από τους εργαζόμενους, οι οποίοι πρέπει να παραδεχτούν ότι ευθύνονται για την συνεχιζόμενη κρίση.

Η ψυχοδογιοποίηση της κρίσης

Μια πολύ αποτελεσματική ιδεολογική κατασκευή που στηρίζεται στην παραδοχή του ανθρώπου ως πηγής του προβλήματος. Στην συνέχεια την σκυτάλη παίρνει η ψυχολογία. Εφόσον παραδεχτεί κανείς ότι «φταίει» για την κρίση, πολύ εύκολα μπορεί να παραδεχτεί ότι δεν είναι «ανταγωνιστικός» ή «παραγωγικός» και ότι πρέπει να γίνει «ευέλικτος» ή στην τελική να αποδεχτεί την απώλεια της εργασίας του, εφόσον δεν ήταν «ικανός» να την διατηρήσει. Με τον τρόπο αυτό η ενοχή περνάει στους εργαζόμενους και απενοχοποιείται το όλο σύστημα, με την ανισότητα να θεωρείται ως κάτι το φυσικό.

Η κρίση των αγορών είναι ένα φαιδρό επιχείρημα κενού περιεχομένου για να μας πείσουν ότι θα πρέπει να δουλεύουμε περισσότερο ώρες, με λιγότερες αποδοχές και καθ' όλη την διάρκεια της ζωής μας, εφόσον αυτό είναι δυνατό. Μπορεί η παγκοσμιοποίηση να φαίνεται ως ο καθοριστικός παράγοντας για την μείωση των θέσεων εργασίας στον αναπτυσσόμενο κόσμο, όμως δεν είναι ο μόνος. Ο κορεσμός των εθνικών αγορών σε επίπεδο κατανάλωσης, ωθεί την αγορά και τους διαχειριστές της προς νέους τρόπους διατήρησης της κερδοφορίας τους. Το επιχειρούμενο κλείσιμο του εργοστασίου της Coca Cola στην Αθήνα είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα. Αλήθεια θα περίμενε κανείς πριν 10 χρόνια ότι η κρίση θα χτυπούσε την πόρτα του αναψυκτικού-συνώνυμου του Αμερικανικού τρόπου ζωής; Σίγουρα όχι. Επιπλέον η επερχόμενη εξαγορά της αλυσίδας καταστημάτων ΓΕΡΜΑΝΟΣ είναι ενδεικτική του κορεσμού που επέρχεται σε επίπεδο λιανεμπορίου σε μια πολύ κερδοφόρα και trendy αγορά όπως αυτή της κινητής τηλεφωνίας.

Όλες αυτές οι αλλαγές στο εργασιακό περιβάλλον, είναι η έμπρακτη απόδειξη ότι ο καπιταλισμός βρίσκεται σε μια φάση αντιμετώπισης με δυο χαρακτηριστικά: α) τη διατήρηση του μεταβιομηχανικού μοντέλου παραγωγής-ανάπτυξης και β) την επιστροφή στην προβιομηχανική εποχή σε επίπεδο αμοιβών, παροχών και εισφορών. Αυτό φαίνεται ξεκάθαρα από τον στόχο που έχουν όλες οι αλλαγές όσον αφορά την εργασία: πλέον η μείωση των θέσεων εργασίας δεν γίνονται για την επίτευξη οικονομίας κλίμακας σε επίπεδο παραγωγής, αλλά για την ελαχιστοποίηση του κόστους παραγωγής που παραμένει σχεδόν αμετάβλητη, με τον εργαζόμενο να καλείται να καλύψει διπλάσιο έργο, διαμέσου της αύξησης των ωρών εργασίας που φυσικά είναι άνευ αποδοχών ή πρόσθετων αμοιβών. Με τον τρόπο αυτό η κερδοφορία αυξάνεται και διογκώνεται η ανισότητα. Η «κρίση» δεν φαίνεται να απασχολεί ή να επηρεάζει το ευρώ που κατοικεί στα ρεπέρ της καπιταλιστικής κοινωνίας. Στην Ελλάδα 15000 φυσικά πρόσωπα, έχουν εισοδήματα άνω των 100.000 ευρώ το έτος. Το συνολικό τους δηλωμένο εισόδημα είναι 2,37 δις ευρώ και πληρώνουν μόνο 800 εκατ. ευρώ σε φόρους, δηλαδή συνεισφέρουν μόνο 15% των εσόδων από την άμεση φορολογία, με τους μισθωτούς και τους συνταξιούχους να συνεισφέρουν το υπόλοιπο 85%.

Είναι φυσικό να αναρωτηθεί κανείς πως αυτή η μερίδα του πληθυσμού διατηρεί ή αυξάνει τα εισοδήματά της μέσα στην γενική κρίση. Η απά-

Βαρβαρισμοί

A los barricadas...

Σειρά εκδηλώσεων, με αφορμή τα 70 χρόνια από την ισπανική επανάσταση του 1936,οργανώνεται στο κοινωνικό κέντρο Nosotros στη Θεμιστοκλέους, στην Αθήνα.Το πρόγραμμα των εκδηλώσεων, που ξεκινούν την Τρίτη 13 του Ιούνη, έχει ως εξής:

Τρίτη 13: Ντοκουμαντέρ: Εμφύλιος και κοινωνική επανάσταση στην Ισπανία 1936-1939 (μεταγλωττισμένο). Ταράτσα Nosotros Ώρα: 21.00

Τετάρτη 14: «Το εικαστικό μέτωπο». Ο Ισπανικός εμφύλιος μέσα από την πολιτική προπαγάνδα. Οπτικοακουστική παρουσίαση των πολιτικών αφισσών και του τραγουδιού του Ισπανικού εμφύλιου. D.j. idealk rush με μουσικές του κόσμου. Πλατεία Εξαρχείων Ώρα: 21.00

Πέμπτη 15: Η ιστορία και ο ρόλος του ΡΟΥΜ στην Ισπανική επανάσταση. Ομιλητής: Θεόδωρος Κουτσουμπός εφημερίδα «Νέα Προοπτική» Ώρα: 20.30 Live: τραγούδι και κοινωνική αμφισβήτηση Ταράτσα Nosotros

Παρασκευή 16: Ο ρόλος των Αναρχικών στον Ισπανικό εμφύλιο. Ομιλητές: Φιλήμονας Πατσάκης, Γιάννης Ραουζαίος. Αφιέρωμα στο επανекδοθέν βιβλίο «Ταξίδι στο παρελθόν» του Abel Paz. Ταράτσα Nosotros. Ώρα: 20.30

“B”

προς το σύστημα

ντηση είναι πάρα πολύ απλή. Ένας πολύ σημαντικός οικονομικός δείκτης που δεν χρησιμοποιείται, ούτε και εμφανίζεται στις στατιστικές είναι τα «Καθαρά Κέρδη ανά εργαζόμενο». Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζονται για διάφορους βιομηχανικούς κλάδους και για την περίοδο 2005 τα καθαρά κέρδη που προσφέρει με την εργασία του ο κάθε εργαζόμενος:

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ	ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ / ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟ
ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΗ	80.000 ευρώ
ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΚΑΠΝΟΥ	24.000 ευρώ
ΟΡΥΚΤΑ	20.000 ευρώ
ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ	15.000 ευρώ
ΜΕΤΑΛΟΥΡΓΙΑ	10.000 ευρώ
ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑ	7.000 ευρώ
ΔΙΑΤΡΟΦΗ	5.000 ευρώ
ΣΥΝΟΛΟ ΑΝΑ 1000 ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ	161.000.000 ευρώ

Από τα στοιχεία, γίνεται εμφανές ότι οι κραυγές του ΣΕΒ για παραγωγικότητα, ανταγωνιστικότητα και κόστος εργασίας είναι κάτι παραπάνω από ψεύτικες. Επίσης με εξαίρεση τα πετρελαιοειδή, όλοι οι υπόλοιποι κλάδοι που αναφέρονται είναι εκείνοι που το 2005 εμφανίστηκαν σε «κρίση» και απέλυσαν εργαζομένους ή έκλεισαν εργοστάσια. Συνεπώς αποτελεί εμπαιγμό προς όλους τους εργαζομένους ο «έντιμος συμβιβασμός» της ΓΣΕΕ, ή το ξεροκόμματο του Γιακουμάτου προς τους εργαζόμενους στην Νάουσα, στα Φωσφορικά Λιπάσματα, στον Κεράνη, κλπ. Τελικά ο περίφημος όρος **μεγέθυνση της οικονομίας** που επικαλούνται οι φωστήρες των υπουργείων, συνεπικουρούμενοι από τον διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος κα τον ΣΕΒ αποτελεί έναν εκβιαστικό μονόδρομο για τον εργαζόμενο, ο οποίος καλείται να μοιραστεί το κόστος αλλά όχι τα κέρδη αυτής της μεγέθυνσης. Η «παγκοσμιοποιημένη» κρίση των αγορών, δεν είναι τίποτα περισσότερο από τεχνητό ιδεολογικό κατασκεύασμα, αφού σύμφωνα με το οικονομικό περιοδικό «Forbes», **η παγκόσμια οικονομία ανθεί και μαζί της ανθίζουν οι περιουσίες των πλουσιότερων ανθρώπων στο κόσμο.** Για το 2005, 102 νέοι δισεκατομμυριούχοι προστέθηκαν στην λίστα των πλουσιότερων ανθρώπων του κόσμου -φθάνοντας τους 793, με την συνολική

αξία των περιουσιών τους να αγγίζει τα 2,6 τρις δολάρια, ενισχυμένη κατά 18% σε σχέση με το 2004. Αρκετά τους ταίσαμε για παραπάνω από 100 χρόνια, ανταλλάσσοντας την υπεραξία της εργασίας μας με την ψευδαίσθηση της ανάπτυξης, της πρόοδου και της κοινωνικής σταθερότητας. Είναι καιρός να στρέψουμε την πλάτη μας πέρα από την κίβδηλη αστική δημοκρατία τους και το ανύπαρκτο κράτος πρόνοιας της. Να διεκδικήσουμε αυτά που μας ανήκουν και να πάψουμε να βολευόμαστε σε αυτά που οι άλλοι ορίζουν ότι μας αναλογούν. Να κατανοήσουμε ότι η επίθεση είναι συνολική προς όλους και όχι μεμονωμένη. Εφόσον με το πρόσχημα του κινδύνου της ανεργίας θεωρούν ότι τελείωσαν με τους υπάρχοντες εργαζομένους, τώρα επιχειρούν να χτυπήσουν τα ασφαλιστικά ταμεία και τις συντάξεις, δημιουργώντας ένα επισφαλές μέλλον για τους νεοεισερχόμενους στην αγορά εργασίας και μια αμφίβολη επιβίωση για όσους καταφέρουν να την εγκαταλείψουν, λαμβάνοντας αναξιοπρεπείς συντάξεις πείνας ως ανταπόδοση 35 και βάλε χρόνων συνολικής μισθωτής σκλαβιάς. Το μέλλον των ασφαλιστικών ταμείων είναι αμφίβολο, εφόσον για κάθε καινούργιο συνταξιούχο χρειάζονται 2 τουλάχιστον νέοι εργαζόμενοι, ενώ οι προσλήψεις έχουν πτωτική τάση. Τα πράγματα οδηγούνται προς την ιδιωτική ασφάλιση και κατά συνέπεια και στην ιδιωτική περίθαλψη, κλάδους που περιμένουν αδημονώντας να διαχειριστούν αυτό το μεγάλο κομμάτι που θα τους προσφερθεί δωρεάν από το κράτος, αλλά για αυτό το θέμα θα αναφερθώ εκτενέστερα στο προσεχές μέλλον.

Ενός διαλόγου μύρια έπονται...

Την στιγμή που ξεκινάει ο διάλογος για το ασφαλιστικό, κλιμακώνονται οι αλλαγές στην παιδεία. Αυτό καταδεικνύει την συστηματική και προσηγμένη επίθεση προς την κοινωνία με στόχο την εργασιακή υποταγή. Οι φοιτητές αποτελούν την μελλοντική γενιά εργαζομένων, οι οποίοι οφείλουν να βγουν στη αγορά εργασίας πειθαρχημένοι, υπάκουοι και εκπαιδευμένοι κατάλληλα για τον ρόλο που θα αναλάβουν εντός της ελεύθερης αγοράς. Τα ιδιωτικά πανεπιστήμια οι καινούργιοι νόμοι, οδηγούν προς αυτή την κατεύθυνση: Την μεταφορά της εκπαίδευσης από το κράτος στους ιδιώτες ή τις πολυεθνικές. Με τον τρόπο αυτό θα μείνουν μόνο οι αναγκαίες υπηρεσίες ασφαλείας και ελέγχου όπως αστυνομία, δικαστές,

στρατός και η κομματική δημοσιούπαλληλική γραφειοκρατία του κυβερνητικού μηχανισμού. Ας δούμε τα ζητήματα συνολικά. Ας θυμηθούμε τους αγώνες από το παρελθόν, ας εστιάσουμε στην αντίσταση στο σήμερα, ώστε να ονειρευόμαστε την μελλοντική χειραφέτηση. Για να γίνει αυτό θα πρέπει να κινηθούμε οριζόντια εντός της κοινωνίας, σήμερα με τους φοιτητές για την δημόσια εκπαίδευση, αύριο με τους εργαζομένους για το ασφαλιστικό ή τις συντάξεις και ας μην είμαστε φοιτητές, ή εργαζόμενοι. Στο προηγούμενο φύλλο της Βαβυλωνίας –για τον επαναστατικό βιομηχανικό συνδικαλισμό– είχα αναφερθεί στο ξεπέρασμα των δοτών ρόλων που κατακερματίζουν την εργατική τάξη σε εργάτες, ειδικευμένους, ανειδίκευτους, υπάλληλους, κλπ, όπως και ότι όλοι οι εργαζόμενοι θα πρέπει να οργανώνονται στη βάση όχι της ειδικότητας που έχουν, αλλά στο ότι υφίστανται την μισθωτή εργασία. Έτσι θα πρέπει να γίνει και με την κοινωνία. Η ανάπτυξη ενός «κοινωνικού συνδικαλισμού» ή καλύτερα κοινωνική αντιπολίτευσης, θα πρέπει να γίνει στο επίπεδο που όλους μας ενδιαφέρουν και μας αφορούν όλα. Είναι πολύ εύκολο να χτυπήσουν τους φοιτητές, τους μαθητές, τους συνταξιούχους ή τους εργαζομένους ενός εργοστασίου όταν διεκδικούν μεμονωμένα, αλλά όχι όταν η κοινωνία είναι μαζί τους. Με βάση λοιπόν τα παραπάνω, απαιτείται κανένας σεβασμός, διάλογος ή ενσωμάτωση με το σύστημα τους. Έχουμε μόνο να χωρίσουμε και όχι να μοιραστούμε με τα αφεντικά. Η χρεωκοπία του κράτους ως θεσμού, ανοίγει τον δρόμο για το πλιάτσικο των κοινωνικών αγαθών. Θέλουμε την καταστροφή του κράτους και την εκχώρηση των δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών προς την κοινωνία και όχι προς την αγορά ή τον ιδιωτικό τομέα. Είναι ξεκάθαρο πως, εφόσον το κράτος εμφανίζεται κακός, επενδυτής-εργοδότης και παροχέας υπηρεσιών, αναμφισβήτητα, με το πρόσχημα της βελτίωσης, θα εμφανιστεί η ελεύθερη αγορά ως ο από μηχανής θεός. Το ξέρουν ότι είναι ψέμα, ας το πιστέψουμε και εμείς. **Η ρήξη είναι πλέον καθήκον στο σήμερα για την οικειοποίηση ενός καλύτερου αύριο. Η απάντηση δεν βρίσκεται στα τραπέζια του διαλόγου, αλλά εκεί έξω στον δρόμο.**

Αργύρης Αργυριάδης

«Κόκκινες» εργολαβίες

«Φύγε από το ΠΑΣΟΚ και τη Νέα Δημοκρατία. Καταψήφισε παντού τους υποψηφίους τους» (παρα)καλεί τους νέους και τις νέες, σποτάκι του ΚΚΕ στο κομματικό ραδιόφωνο, ζητώντάς τους παράλληλα να ψηφίσουν στις επερχόμενες δημοτικές «με βάση το συμφέρον τους». Προφανώς εννοούν το συμφέρον της κομματικής γραφειοκρατίας που έχει επαναεπιβεβαιώσει τις παρασκηνιακές συμφωνίες με τη Ν.Δ. στις δημοτικές ενώ κάνει και επιχειρηματικά ντλ ("βούξε" η αγορά για την επιχείρηση του «συντρόφου» Γερμανού που καλοπουλήθηκε από την κρατικοδίαιτη Κοσμοτέ-συνολικό κόστος αγοράς 1,6 δισ. ευρώ). Ουδέν το μεμπτόν: η εργολαβία του εν Ελλάδι μαρξισμού πάντα ανοίγει πόρτες για να διαχειριστούμε κομμάτι από την πίτα του συστήματος! Το μόνο που δεν ανοίγει είναι τα κομματικά αρχεία...

Γ.Παπ.

Ξαναζεσταμένο φαί...

...σέρβιρε και στην φετινή της έκθεση η Ευρωπαϊκή Αστυνομία, η EUROPOL. Θυμήθηκε πάλι το τρίγωνο Ισπανία, Ιταλία, Ελλάδα όπου αναρχικοί απεργάζονται το χάος σε μυστικές συναντήσεις μεταξύ τους αλλά και με δικτύωσή τους ολοένα και πιο έντονα. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται για επιθέσεις αναρχικών κι αντιεξουσιαστικών ομάδων κατά στόχων εθνικού ή πλανητικού οικονομικού και πολιτικού συμφέροντος ενώ αποδίδοντας και βομβιστικές επιθέσεις σε αναρχικές ομάδες στην Ελλάδα προσπαθεί να διογκώσει την ήδη επιβεβλημένη υπερατλαντική τρομοϋστερία. Μάλιστα ειδικά για το τρίγωνο Ελλάδας, Ιταλίας, Ισπανίας γίνεται λόγος αναρχικής κι ακροαριστερής «τρομοκρατίας» δίνοντας έτσι «πάτημα» για την ένταση της καταστολής και την αсуδοσία των μυστικών υπηρεσιών σε όλη την ΕΕ.

Σ.Κ.

Σκληροπυρηνικοί όνομα και πράγμα

Σοβαρά τώρα, το Ιράν με τα μεγάλα κοιτάσματα πετρελαιοειδών που διαθέτει, αντιμετωπίζει ενεργειακό πρόβλημα, ώστε να αναζητεί λύσεις στην πυρηνική ενέργεια; Δηλαδή το Ιράν έχει ανάγκη το πυρηνικό πρόγραμμα για «ενεργειακούς και ειρηνικούς» σκοπούς; Διότι όσο σκεπτικιστές είμαστε έναντι των προσημάτων των ΗΠΑ, άλλο τόσο οφείλουμε να είμαστε σε όσους θέλουν να γίνουν χαλίφηδες στη θέση του χαλίφη. Το Ιράν πολύ απλά φιλοδοξεί ως περιφερειακή δύναμη να αυξήσει την επιρροή του. Με την πλάτη του πυρηνικού οπλοστασίου αυξάνει τη διαπραγματευτική του ισχύ. Τα ψέματα χάριν εξουσίας δεν γνωρίζουν θρησκείες, κράτη, σύνορα, ιδεολογίες. Τα παραμύθια είναι παραμύθια.

Α.Φ.

Πανταπαρατηρητές και παντεπόπτες της

Ο περιοδεύων θίασος του πολιτικού καρακατσουλιού

Είναι γεγονός αναμφισβήτητο ότι ο νέος κύκλος επίθεσης των αφεντικών στα εργασιακά και κοινωνικά δικαιώματα παίρνει τα χαρακτηριστικά της σφοδρής σύγκρουσης σε καθετί που θεωρείται κερκτιμένο και κοινωνικά δίκαιο από την πλευρά της κοινωνίας και των εργαζομένων. Είναι επίσης γεγονός ότι κάθε απόπειρα που αποσκοπεί να αντισταθεί στα θέσφατα του συστήματος αντιμετωπίζεται με ολοένα και περισσότερη κρατική τρομοκρατία, έλεγχο και επιτήρηση χωρίς εξαιρέσεις είτε είναι απεργοί, φοιτητές, συνταξιούχοι είτε μετανάστες ή νεολαίοι.

Πρόκειται για ένα ιδιότυπο σχέδιο πανοπτικού «πολεμικού καπιταλισμού» για την διατηρησιμότητα και βιωσιμότητα αυτού του καθεστώτος που, ενώ επιχειρησιακά είναι αδιάτακτο και δεν έχει ούτε ιερό και όσιο, επί της ουσίας όμως οι πρωταγωνιστές του είναι πολιτικά καραγκιόζηδες και γελοίοι. Κρατικά, κυβερνητικά και κομματικά στελέχη εναλλάσσουν ρόλους στα τηλεπαράθυρα μιλώντας επί παντός επιστητού χωρίς αιδώ και τύψεις. Ένα καρακατσουλιό που μπορεί εξίσου άνετα να συζητά τόσο με τους παπάδες που αφορίζουν τον Νταν Μπράουν για τον Κώδικά του όσο και με τους γιουροβιζιονίστες με άποψη. Η τάξη τους είναι μια χούφτα νεόπλουτων αφεντικών, ανήμπορων και

που οι παρενέργειες από τις τηλεφωνικές υποκλοπές και τις απαγωγές Πακιστανών περιορίζονται σε έναν εικονικό διάλογο χωρίς ουσία και περιεχόμενο. Γιατί απλούστατα ο πραγματικός κοινωνικός διάλογος θα άγγιζε το διεφθαρμένο καθεστώς των πρακτόρων της ΕΥΠ, των παρακρατικών μηχανισμών, των υπερατλαντικών πρακτόρων της CIA, του Μεγάλου Αδελφού (Έσελον) και θα αποκάλυπτε τις επιλεκτικές τηλεφωνικές υποκλοπές του ΟΤΕ, ήδη από το 2001.

Αναμφίβολα τα παραπάνω αποτελούν το νέο όραμα των εγχώριων υπερασπιστών της νέας τάξης που διαπερνά όλο το πολιτικό σύστημα. **Μπορεί ο Όργουελ να έγραψε το «1984» ως προειδοποίηση για κάποια ολοκληρωτική μορφή διακυβέρνησης, όμως στην Ελλάδα των αφεντικών ο έλεγχος των ΜΜΕ, η παραπληροφόρηση, οι συλλήψεις αθώων για προληπτικούς λόγους (βλ περίπτωση Καλαϊτζίδη, Ασπιώτη, Καρασαρίνη), η ηλεκτρονική παρακολούθηση με σκοπό την εξουδετέρωση των πιο επικίνδυνων σκέψεων, δεν αποτελούν υλικό της πολιτικής φαντασίας αλλά ένα μόνο μέρος της σημερινής πολιτικής πραγματικότητας.**

Το σημερινό τοπίο είναι τόσο ομηχλώδες και παράδοξο, που από τη μία ο Καρατζαφέρης και οι πα-

Μακεδονικό, στο Κυπριακό και στα Ελληνοτουρκικά. Να θυμίσουμε ότι την ίδια στιγμή που οι διάφοροι Ελληναράδες ζητούσαν ουσιαστικά δηλώσεις εθνικοφροσύνης από όλους τους Πομάκους με αφορμή την περίπτωση της Καρά Χασάν, ο πρωθυπουργός, στην παρουσίαση του βιβλίου του Μ. Γλέζου για την Αντίσταση, έσταζε μέλι για την καθεστωτική αριστερά και τους αγώνες της. Συμπώσεις; Ή εν όψη των δημοτικών εκλογών ο καλός ο μύλος τ' αλέθει όλα;

Εν τέλει... Ποιος αλήθεια πιστεύει σε αυτό το καθεστώς του πολιτικού καρακατσουλιού; Ποιος πραγματικά τους εμπιστεύεται εκτός από τους κεφαλαιοκράτες, τους καρεκλοκένταυρους κρατικούς αξιωματούχους και τα συντεταγμένα κομματικά στελέχη;

Κοκτέιλ μολδόφ στα εργατικά και κοινωνικά δικαιώματα

Πρόσφατη δημοσκόπηση έδειξε ότι βασική αιτία της συσσωρευμένης λαϊκής δυσαρέσκειας και αγανάκτησης απέναντι στην κυβερνητική πολιτική είναι η ακρίβεια, η ανεργία, τα εξαντλητικά ωράρια αλλά και η στάση του ΠΑΣΟΚ και της καθεστωτικής αριστεράς. Κι ενώ θα περίμενε κανείς το ξέσπασμα ανεξέλεγκτων λαϊκών και κοινωνικών αγώνων είναι ζήτημα αν θα αναδυθεί σύντομα αυτό το ποτάμι της υπόγειας λαϊκής οργής, που θα τα συμπαρασύρει όλα στο διάβα του. Πέρα από τις κομπογιαννίτικες υπεραπλουστεύσεις και τις φανφαρόνικες μπουρδοαναλύσεις εκείνο που πραγματικά ισχύει είναι ότι το καθεστώς έχει ένα πολύ συγκεκριμένο σχέδιο αναχαίτισης των όποιων αντιστάσεων αναπτυχθούν. Αυτό το πολιτικό σχέδιο επεκτείνεται σε επίπεδο οικονομικής πολιτικής, δομικών μεταρρυθμίσεων και αναδιάρθρωσης του κράτους, που θα μοιράσει αρμοδιότητες και λειτουργίες στις τοπικές εξουσίες και στο κεφάλαιο,

στο πλαίσιο της συγκεντροποιημένης διεύθυνσης και εξισορρόπησης, ώστε να προσαρμοστούν οι εργασιακές και κοινωνικές σχέσεις στις νέες συνθήκες της αγοράς. Αναδιάρθρωση που επιχειρείται με την ανταγωνιστικότητα του κεφαλαίου, μέσω πολιτικών που αφορούν όχι μόνο τη μείωση του κόστους εργασίας αλλά και την οργάνωση της αγοράς εργασίας με στόχο να κάνει τον εφεδρικό βιομηχανικό στρατό όχι μόνο παράγοντα πίεσης πάνω στην εργατική δύναμη αλλά και ένα δυναμικό πα-

ράγοντα της ανταγωνιστικής ικανότητας του οικονομικοκοινωνικού συστήματος και άρα διατήρησής του.

Για να διατηρηθεί αυτό το καθεστώς, της καταπίεσης και εκμετάλλευσης, το σύστημα αναδιατάσσεται και εξοπλίζεται με την επικυριαρχία της πολιτικοοικονομικής δύναμης του ΣΕΒ, του ΣΒΒΕ, των τραπεζιτών, με την καθυπόταξη και πολυδιάσπαση της εργατικής τάξης, τη δυσφήμιση και ποινικοποίηση κάθε αντίστασης και την ιδεολογικοπολιτική χειραγώγηση και έλεγχο της κοινωνικής διαμαρτυρίας και αγανάκτησης.

Η εμμονή του ΣΕΒ καθώς και του προέδρου του ΣΒΒΕ, Γ. Μυλωνά στην κατάργηση των κλαδικών συμβάσεων, στη μείωση των μισθών των εργαζομένων και στις αθρόες απολύσεις σημαίνει μεγαλύτερη ευελιξία των επιχειρήσεων στην αγορά εργασίας χωρίς υποχρεώσεις και δεσμεύσεις, με περισσότερη εκμετάλλευση των εργαζομένων και εργοδοτική τρομοκρατία.

Προφασιζόμενη η κυβέρνηση την προστασία των νέων, πρόσκαιρα εργαζομένων, στην πραγματικότητα θα καθορίζει τις εγγυήσεις που παρέχονται στα αφεντικά για τις διάφορες μορφές εκμετάλλευσης της μισθωτής εργασίας και την αύξηση της κερδοφορίας τους (βλ. Τοπικά Σύμφωνα Απασχόλησης). Κάθε νέος εργαζόμενος μέσω της μαθητείας, του συμβολαίου ορισμένου χρόνου, των διάφορων τύπων προσωρινών συμβολαίων, των πολιτικών κατάρτισης σε περίοδο ανεργίας, της σύμβασης αορίστου χρόνου, πραγματοποιεί μια 'εκπαιδευτική καριέρα', που η κατάληξή της εξαρτάται από την εκμεταλλευσιμότητα ή την «απασχολησιμότητα» του αφεντικού, από τα γραφεία ευρέσεως εργασίας, και στο πλαίσιο των διάφορων τοπικών συμφώνων.

Κι ενώ συμβαίνουν όλα αυτά ο υπουργός οικονομίας Γ. Αλογοσκούφης ξανανοίγει το ασφαλιστικό προαναγγέλλοντας τη μείωση των συντάξεων και την αύξηση των ορίων συνταξιοδότησης και οι κερδοσκόποι της Σοφοκλέους χαίρονται για τη ληστρική λεία τους, που από τις αρχές του Μάη ανέρχεται στα 30 δισ. ευρώ.

Υπήκοοι ή αντιστεκόμενοι;

Αποτέλεσμα των παραπάνω κρατικών, κυβερνητικών πολιτικών είναι να πλανάται το φάντασμα της ανεργίας, της νέας φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού όχι μόνο πάνω στις μεγαλουπόλεις αλλά και στις μικρότερες πόλεις καθώς και στις επαρχιακές.

Συνένοχος και συνυπεύθυνος για αυτή την κατάσταση είναι και ο κρατικός συνδικαλισμός των ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ, που αντί να οργανώσει το προηγούμενο διάστημα αγώνες που θα απονομιμοποιούσαν τις κυβερνητικές επιλογές και θα αρνούσανται έμπρακτα τον εργασιακό μεσαίωνα και την κατηγοριοποίηση των εργαζομένων, λειτουργεί ως κόλακας στην αυλή των κομματικών αφεντικών του. Άλλω-

Τα κέντρα των πόλεων μετατρέπονται σε γκέτο μεταναστών, κοινωνικά αποκλεισμένων, ανέργων ενώ τα προάστια επεκτείνονται, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται παράλληλοι κόσμοι με διαφορετικά συμφέροντα.

αργόσχολων πολιτικών, που όμως είναι ψυχρή και αδιάτακτη. Το αρχηγικό ιμπέριουμ των μονομάχων τους φτάνει για να ικανοποιήσουν την προσωπική τους εξουσία, μεγάλη ή μικρή. Αρκεί να έχουν το πάνω χέρι, να τα παρακολουθούν και να τα ελέγχουν όλα...

Δε τους νοιάζει αν στη Σούδα αλωνίζουν οι αρματωμένοι Βορειοαμερικάνοι που ενίοτε προπηλακίζουν και πολίτες που αντιδρούν στην παρουσία τους. Δε τους νοιάζει που το κέντρο της Αθήνας έχει μετατραπεί σε άντρο πρακτόρων και ασφαλιτών. Δε τους νοιάζει ο δίκαιος αγώνας των φοιτητών για την κατάργηση του νόμου πλαισίου, που ιδιωτικοποιεί και χειραγωγεί επί το αυταρχικότερον την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Δε τους νοιάζει

πάδες του με το σταυρό στο χέρι πουλούν δήθεν αντίσταση κατά της νέας τάξης και από την άλλη οι ακραιφνείς νεοφιλελεύθεροι όπως οι Στ. Μάνος και Άνδρ. Ανδριανόπουλος συμμαχούν με τους «αντιεθνικιστές» της καθεστωτικής αριστεράς στο

ζωής μας

στε ο κατακερματισμός και η πολυδιάσπαση των εργαζομένων συμφέρει πολύ τους κρατικοσυνδικαλιστές για τις εκλογικές ψηφοθηρικές σκοπιμότητές τους. Ιδίως όταν η ελπίδα για τα προς το ζειν βρίσκεται στο ρουσφετί, στην υποταγή και στη συναλλαγή με την εξουσία....

Η εμμονή του ΣΕΒ καθώς και του προέδρου του ΣΒΒΕ Γ. Μυλωνά στην κατάργηση των κλαδικών συμβάσεων, στη μείωση των μισθών των εργαζομένων και στις αθρόες απολύσεις σημαίνει μεγαλύτερη ευελιξία των επιχειρήσεων στην αγορά εργασίας χωρίς υποχρεώσεις και δεσμεύσεις, με περισσότερη εκμετάλλευση των εργαζομένων και εργοδοτική τρομοκρατία.

Ο πολεοδόμος και στοχαστής Μάικ Ντέιβις στο βιβλίο του για το Λος Άντζελες εξηγεί το πολεοδομικό σχέδιο που διαχώρισε τον πληθυσμό της πόλης και οδήγησε στην εξέγερση του μαύρου πληθυσμού το 1992. Άλλωστε το ίδιο συνέβη και το φετινό χειμώνα στα προάστια του Παρισιού αλλά και πιο πρόσφατα στους αγωνιστικούς δρόμους του νικηφόρου κινήματος των Γάλλων εργαζομένων και φοιτητών. Σε πολλές πόλεις οι πολεοδομικές διευθετήσεις της εξουσίας, ακολουθούν το μοντέλο στο οποίο ασκεί κριτική ο Ντέιβις. **Τα κέντρα των πόλεων μετατρέπονται σε γκέτο μεταναστών, κοινωνικά αποκλεισμένων, ανέργων ενώ τα προάστια επεκτείνονται, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται παράλληλοι κόσμοι με διαφορετικά συμφέροντα.** Η ασφυκτική αστυνόμευση, οι κάμερες παρακολούθησης, η ιδιωτικοποίηση του δημόσιου χώρου, οι φρουρούμενες περιοχές, η νέα φτώχεια δημιουργούν τις προϋποθέσεις για μια επερχόμενη, σε βάθος χρόνου, πολύβουη εργατική και κοινωνική απειλή ανεξέλεγκτων διαστάσεων. Κι ο πρώτος λόγος τότε, για όσους δεν το αντιλαμβάνονται ακόμα, θα ανήκει στους μετανάστες, τους άνεργους, τους κοινωνικά αποκλεισμένους, τους βιομηχανικούς εργάτες, τους κούριερ, τους αφισκοκλητές του μεροκάματου, τους υπαλλήλους των εμποράδικων αλλά και σε όλους τους εργαζόμενους που περιμένουν να πάρουν πίσω τα κλεμμένα χρόνια ζωής τους. **Και τότε... η πραγματική αναμέτρηση με τους τοποτηρητές της εξουσίας θα έχει αρχίσει.**

Θοδωρής Θεοδωρόπουλος

Η Εργατική τάξη βγαίνει από την κόλαση (πριν πάει στον παράδεισο)

Στην εποχή των “ρεαλιστικών” μονόδρομων, των τεχνοκρατών, του δίκαιου του ισχυρού, των ενόχων και των ενοχών, σε μια εποχή που στερεύουν και τα κροκοδείλια δάκρυα, αφού έτσι κι αλλιώς αφήνουν ασυγκίνητη τη μεγάλη μάζα, η αναζήτηση και η εμφάνιση ενός ανατρεπτικού πόλου αναφοράς γίνεται αναγκαία όσο και επιβεβλημένη. Ο ακήρυχτος ταξικός πόλεμος εντείνεται σε σφοδρότητα ισχυροποιώντας καθημερινά το πολύμορφο μπλοκ εξουσίας, από τη μια, και αποδεκατίζοντας τον ήδη κατακερματισμένο κόσμο της εργασίας, από την άλλη. Οι δυνάμεις της κυρίαρχης ιδεολογίας χωρίς ενδοιασμούς ξεδιπλώνουν την πιο ολοκληρωτική αντικοινωνική επίθεση των τελευταίων δεκαετιών. “Επίσημες” και “διαφοροποιημένες” φωνές στην κυβέρνηση και την αντιπολίτευση, βιομήχανοι, “ειδικοί” αναλυτές, τηλεοπτικοί παπαγάλοι, ρασοφόροι, λαϊκιστές φασίστες, όλοι μαζί με τις απαραίτητες αντιθέσεις και αντιφάσεις τους επικυρώνουν στην ουσία την “εθνική σταυροφορία” καταπάτησης των δικαιωμάτων στη δουλειά και τον ελεύθερο χρόνο. Η μείωση του πραγματικού μισθού, η ένταση της εκμετάλλευσης, το “άνοιγμα” για άλλη μια φορά του ασφαλιστικού, η κατάργηση των συλλογικών συμβάσεων, η αναθεώρηση του συντάγματος, η επιβολή του δόγματος ΑΝΑΠΤΥΞΗ - ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ - ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ είναι τα σύγχρονα “σημεία των καιρών” που έχουν ως διπλό στόχο την αύξηση της κερδοφορίας για τους λίγους και τη δημιουργία ενός πέπλου ανασφάλειας και τρόμου για τους πολλούς.

Τι γίνεται όμως στην άλλη όχθη;

Η ιδιώτευση, ο φόβος του αύριο, η απειλή της ανεργίας, η απαξίωση της ταξικής πάλης, η συντηρητικοποίηση της κοινωνίας δημιουργούν ένα καθεστώς ιδιότυπης ομηρίας για την πλειοψηφία των εργαζομένων και κάνουν την αναζήτηση διεξόδου μια εξαιρετικά δύσκολη υπόθεση. Ωστόσο θα ήταν μεγάλο σφάλμα να μη σταθούμε στις μικρές εκρήξεις αμφισβήτησης, στις στιγμές αντίστασης από τμήματα των εργαζομένων που πλήττονται σήμερα απ’ την αντεργατική λαίλαπα. Πρόκειται για αγωνιστικές κινητοποιήσεις που, παρά τα συγκεκριμένα όριά τους, δημιουργούν ρήγματα στην κυβερνητική πολιτική και στέλνουν το ελπιδοφόρο μήνυμα πως κάποιοι θα μιλήσουν τελευταίοι. Οι δυνάμεις που κυριαρχούν σήμερα στο εργατικό κίνημα είτε είναι γαντζωμένες στο άρμα της κερδοφορίας των εργοδοτών, δέσμιες και φορείς ουσιαστικά αστικών αντιλήψεων (ΓΣΕΕ), τρέχοντας από διάλογο σε διάλογο είτε μένουν περιχαρακωμένες στα στενά κομματικά τους όρια, ανήμπορες να αρθρώσουν έναν πειστικό ταξικό λόγο, χωρίς προσανατολισμό, απαξιώνοντας την καθημερινή πάλη και μεταφέροντας τις νίκες

στο εκλογικό επίπεδο (ΠΑΜΕ). Με αυτό τον τρόπο απομακρύνονται όλο και περισσότερο από τη βάση των εργαζομένων, συντηρώντας τα πολιτικά τους αδιέξοδα. Κάτω από αυτές τις συνθήκες, η απουσία ενός αντιεξουσιαστικού λόγου και κυρίως μιας πρότασης ικανής να συσπειρώσει ζωντανές και ταξικές δυνάμεις στην προοπτική της αλλαγής κατεύθυνσης του εργατικού κινήματος είναι ίσως το πιο σοβαρό και ουσιαστικό πολιτικό έλλειμμα του αντιεξουσιαστικού χώρου. Σε μια περίοδο χρεωκοπίας και ήττας των παραδοσιακών αντιλήψεων στο εργατικό κίνημα παρουσιάζεται ιστορική ευκαιρία ανάδειξης μιας νέας οπτικής και πρακτικής. Για να γίνει όμως αυτό πράξη χρειάζεται να τεθούν εξ’ αρχής οι βασικοί στόχοι:

- **Ανάπτυξη αγώνων** με όρους και προϋποθέσεις νίκης. Η νίκη συνεπάγεται ανατροπή των σχεδίων των καπιταλιστών και αποτελεί σήμερα ζητούμενο. Ο νικηφόρος αγώνας είναι αυτός που θα γεμίσει με αισιοδοξία τους εργαζόμενους και θα δώσει ώθηση για νέους αγώνες.
- **Χτύπημα της διάσπασης** μέσα από την ενοποίηση των αγώνων διαφορετικών κλάδων και την αλληλεγγύη των εργαζομένων. Η απομόνωση οδηγεί σε φαινόμενα που βιώσαμε πρόσφατα με τους ναυτεργάτες ή τους τραπεζοϋπαλλήλους.
- **Ανάπτυξη αμεσοδημοκρατικών** μορφών οργάνωσης ενάντια στην ανάθεση των προβλημάτων στους “ειδικούς” που οδηγεί στο περιθώριο τη βάση. Μην ξεχνάμε ότι η ταξική πάλη είναι το μεγαλύτερο σχολείο της τάξης. Η ενεργοποίηση πλατύτερων στρωμάτων μαζικοποιεί τον αγώνα και του δίνει άλλες προοπτικές.
- **Ξεκάθαρη θέση** για τη συνδικαλιστική γραφειοκρατία, τον κομματικό συνδικαλισμό και τα αδιέξοδα που έχουν δημιουργήσει.
- **Ενίσχυση του θεωρητικού οπλοστασίου** για την απόκρουση αντεργατικών ή συντηρητικών αντιλήψεων στο εργατικό κίνημα (είτε έχουν αριστερό είτε δεξιό μανδύα).
- **Σύνδεση του πολιτικού** με τον καθημερινό αγώνα.
- **Χρήση όλων των μέσων** που προσφέρονται σήμερα μέσα στο συνδικαλιστικό κίνημα.
- **Δημιουργία συμμαχιών από τα κάτω**, χωρίς περιχαράκώσεις και ιδεολογικές αγκυλώσεις αλλά με σαφή αναφορά, που θα μπορούν να δώσουν την πιο αποφασιστική μάχη για τη γραμμή άμυνας σήμερα, για την ανατροπή αύριο.

Εκεί που σταματούν οι άλλοι, εμείς να κάνουμε ένα μικρό βήμα... Θα μοι-άξει πελώριο...

Τάσος Χριστόπουλος

Για την υπόθεση των “3”

Την Πέμπτη 1 Ιούνη οι 3 προφυλακισμένοι για την υπόθεση των ασπίδων των MAT εμφανίστηκαν στο Συμβούλιο Εφετών για να εξεταστεί η αίτηση αποφυλάκισης που έχουν καταθέσει. Ο εισαγγελέας εισηγήθηκε θετικά για τους Ασπιώτη-Καρασαρίνη, ενώ ήταν αρνητικός για το Γ. Καλαϊτζίδη. Η απόφαση αναμένεται το νωρίτερο σε μια βδομάδα. Οι Παναγιώτης Ασπιώτης, Γιώργος Καλαϊτζίδης και Πέτρος Καρασαρίνης βρίσκονται προφυλακισμένοι από τα μέσα του περασμένου Ιουλίου ενώ για την υπόθεσή τους και την διόγκωση των ανυπόστατων έως κατασκευασμένων κατηγοριών έχει σπεύσει να δείξει την αλληλεγγύη του με πορείες, εκδηλώσεις, αφίσες, προκηρύξεις και συλλογή υπογραφών, με αίτημα την απελευθέρωσή τους, πλήθος ομάδων του αναρχικού/αντιεξουσιαστικού χώρου, της εξωκοινοβουλευτικής Αριστεράς, οργανώσεων για τα κοινωνικά και πολιτικά δικαιώματα, συνδικαλιστικοί φορείς και σωματεία, σύλλογοι φοιτητών, πανεπιστημιακοί σε Ελλάδα και εξωτερικό.

Πορεία Φόρουμ και καταστολή

Με πραγματικό χημικό πόλεμο επιχείρησε η ΕΛ.ΑΣ. να «αμαυρώσει» την πορεία χιλιάδων διαδηλωτών από όλο τον πλανήτη, διοργανωμένη στο πλαίσιο του 4ου Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Φόρουμ που φιλοξενήθηκε στην Αθήνα μεταξύ 4 και 7 Μάη. Ασφαλίτες και άνδρες κάθε είδους μονάδας καταστολής παρεισύφρησαν στις ειρηνικές πορείες που διοργανώθηκαν το Σάββατο 6 Μάη τόσο από το Ελληνικό Κοινωνικό Φόρουμ αλλά και από ομάδες αναρχικών/αντιεξουσιαστών αλλά και οργανώσεις-κόμματα της εξωκοινοβουλευτικής Αριστεράς και επιτέθηκαν με δακρυγόνα χτυπώντας αδιακρίτως. Σε απάντηση της καταστολής ομάδες διαδηλωτών επιχείρησαν να προβάλουν οικονομικούς και πολιτικούς στόχους όπως τη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Αθηνών, το Μέγαρο Μουσικής, το ξενοδοχείο ΧΙΛΤΟΝ, την πρεσβεία των ΗΠΑ, τη Βουλή, τράπεζες, κατάστημα Mc Donalds κα όπου έγιναν επιθέσεις με πέτρες, ξύλα και βόμβες μολότωφ. Η στάση των αστυνομικών ήταν προκλητική με ανάπτυξη άνω των 8.000 ατόμων σε όλη την Αθήνα, ελικόπτερα με θερμικές κι όχι μόνο κάμερες, και αποκλεισμό μεγάλου μέρους του κέντρου της πόλης. Ακολούθησαν πολλές προσαγωγές και έγιναν 17 συλλήψεις από τις οποίες 4 οδήγησαν σε αντίστοιχες προφυλακίσεις (11/5) κατηγορούμενοι για κακουργήματα. Οι 3 τους (ένας ουκρανός) προφυλακίστηκαν στον Κορυδαλλό ενώ ο 17χρονος στις φυλακές ανηλίκων Αυλώνας από όπου αποφυλακίστηκε τη Δευτέρα 22 Μάη κατόπιν αίτησης που υπέβαλε. Άλλοι 4 που διώκονταν για κακουργήματα αφέθηκαν με όρο την εμφάνισή τους στο Α.Τ. περιοχής τους. Απ’ τους 9 που αντιμετώπιζαν πλημμελήματα, 4 αφέθηκαν χωρίς περιοριστικούς όρους, άλλοι 4 με εμφάνιση τους στο Α.Τ. περιοχής τους και 1 αφού κατέβαλε εγγύηση 2000 ευρώ. Κανείς από τους 17 δεν αποδέχτηκε τις κατηγορίες για συμμετοχή σε επιθέσεις ή επεισόδια παρά μόνο στη συμμετοχή τους στην μεγάλη αντιπολεμική πορεία της 6ης Μάη. Σε γράμμα του από τον Κορυδαλλό (27/5) ο προφυλακισμένος Ταράσιος Ζαντορόζι αναφέρει: «Πρώτ’ απ’ όλα θέλω να ευχαριστήσω όλους όσους ενδιαφέρθηκαν, στάθηκαν και στέκονται αλληλέγγυοι. Η προσπάθεια που κάνατε και κάνετε μας συγκινεί και μας δίνει δύναμη. Από τις 12 Μαΐου βρίσκομαι προφυλακισμένος στις φυλακές Κορυδαλλού. Λίγο πολύ τα γεγονότα είναι γνωστά. Το

κατηγορητήριο βασίστηκε κυρίως σε καταθέσεις και μαρτυρίες μπάτσων. Η ανακρίτρια έστρωσε τις δικογραφίες βάσει των γνωστών μεθοδεύσεων του κράτους για ανεύρεση ενόχων. Συγκεκριμένα στην δική μου περίπτωση βρέθηκαν να έχω στον εισαγγελέα μαρτυρία μπάτσου μέσα στη δικογραφία για κατοχή μολότοφ, κάτι το οποίο μέχρι τότε δεν υπήρχε. Χαρακτηριστική είναι και η φράση του εισαγγελέα: «μα καλά ρε παιδιά, τι μου λέτε τώρα, ότι οι κύριοι αστυνομικοί μας λένε ψέματα; Αφού είναι εκπαιδευμένοι να λένε μόνο την αλήθεια». Όσο αστεία και να ακούγεται αυτή η φράση, δείχνει ότι το παιγνίδι παίζεται μόνο από την πλευρά τους εκεί μέσα. Αυτό βέβαια μου είναι απόλυτα φυσικό και γι αυτό δεν περιμένω τίποτα αλλά ούτε και ζητάω τίποτα από την δικαιοσύνη τους. Από την άλλη το γεγονός ότι μας βάλανε όλους σε διαφορετικές πτέρυγες και προπάντων μακριά από την Α, δείχνει ότι παρ’ όλες τις απειλές και τα νταϊλίκια των μπάτσων στην Ασφάλεια και στον Κορυδαλλό, κατά βάθος φοβούνται μην συσπειρωθούμε. Εγώ προσωπικά έχω κάνει ήδη μία αίτηση μεταφοράς μου στην Α πτέρυγα η οποία απορρίφθηκε. Περιμένοντας την επανεξέταση της υπόθεσής μου στο επόμενο δεκαπενθήμερο, ενημερώνομαι για τις κινήσεις αλληλεγγύης που κάνετε έξω καθώς επίσης ενημερώθηκα και για την αποφυλάκιση του Γιάννη, κάτι το οποίο με χαροποίησε πολύ. Ο αγώνας συνεχίζεται μέσα και έξω από τα κελιά, άλλοτε με νίκες και άλλοτε με ήττες. Το θέμα είναι να συνεχίζεται... ΛΕΥΤΕΡΙΑ ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΤΑΡΑΖΙΟΣ ΖΑΝΤΟΡΟΖΝΙ Γ’ Πτέρυγα Κορυδαλλού».

Άρνηση στράτευσης

Σε 5 μήνες φυλάκιση με αναστολή καταδικάστηκε στις 4 Μάη από το Αναθεωρητικό Δικαστήριο Αθήνας ο Λάζαρος Πετρομελίδης, πρόεδρος του Συνδέσμου Αντιρρησιών Συνειδησης, για ανυποταξία σε καιρό ειρήνης. Ήταν η δεύτερη καταδίκη του για το ίδιο αδίκημα, αφού τον Ιούνιο του 2003 είχε καταδικαστεί από το ίδιο δικαστήριο σε 20 μήνες φυλάκιση με αναστολή, για τον ίδιο λόγο. Η πρακτική των αλληπαλλήλων διώξεων για το ίδιο αδίκημα αποτελεί παραβίαση του άρθρου 14 παρ. 7, του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα που ορίζει ότι: «Κανείς δεν δικάζεται ούτε τιμωρείται για αδίκημα για το οποίο έχει ήδη απαλλαγεί ή έχει καταδικασθεί με οριστική απόφαση που εκδόθηκε σύμφωνα με το δίκαιο και την ποινική δικονομία κάθε χώρας».

Την ίδια μέρα και ώρα που δικάζονταν η υπόθεση Πετρομελίδη ο Νικήτας Λιναρδάκης κατέθετε στο Στρατολογικό Γραφείο Αθήνας την δημόσια δήλωσή του άρνησης στράτευσης: «Ο στρατός εξασφαλίζει τη δική του αναπαραγωγή, του κράτους, των κυρίαρχων τάξεων. Ούτε μια ώρα δεν θα φέρω το ρόλο του πειθήνιου ανδρείκελου, ούτε θα γίνω μέρος της παράφορης διαστροφής της Εξουσίας. Δεν αναγνωρίζω σε κανένα φορέα το δικαίωμα να εξετάσει τις ιδέες μου, δεν απολογούμαι απέναντι στα εντεταλμένα όργανα του στρατιωτικού μηχανισμού ή της γραφειοκρατίας. Εναλλακτικά, ζητώ να εκτελέσω κοινωνική υπηρεσία. Είμαι πεπεισμένος ότι με τον τρόπο αυτό είναι δυνατό να προσφέρω ουσιαστικότερη και αποτελεσματικότερη βοήθεια στην ενδυνάμωση της κοινότητας. Καταδικάζω την επίμονη προσπάθεια καταστολής του αντιμιλιταριστικού κινήματος και εν γένει κάθε φωνής αντίστασης, το εκδικητικό μένος που εκδηλώνεται ενάντια στους αρνητές στράτευσης. Δηλώνω την αμέριστη αλληλεγγύη μου στον αντιρρησία συνείδησης Λάζαρο Πετρομελίδη, που δικάζεται, για πολλοστή

φορά, λόγω ανυποταξίας, από στρατιωτικό δικαστήριο. Απαιτώ να σταματήσουν όλες οι διώξεις σε βάρος του», αναφέρει σε ανακοίνωσή του.

Δίκη Κατάληψης Βύρωνος 3

Η εξ αναβολής δίκη της Κατάληψης Βύρωνος 3 στην Καβάλα θα διεξαχθεί στις 7 Ιούνη ένα χρόνο ακριβώς μετά την εισβολή πάνοπλων αστυνομικών στο σπίτι και τη σύλληψη 5 ατόμων. Στο κείμενό της κατάληψης αναφέρεται ότι: «...μία ομάδα ανθρώπων αποφάσισε να καταλάβει το εγκαταλειμμένο, για 11 χρόνια, κτήριο της οδού Βύρωνος 3. Το συγκεκριμένο κτήριο «ανήκει» στον Δήμο, ύστερα από δικαστική απαλλοτρίωση του προηγούμενου δημάρχου, με δέσμευση για την δημιουργία παιδικής βιβλιοθήκης. Μία δέσμευση που έμεινε στα χαρτιά καθώς δεν προέκυψε κάποια καλή μίζα για τους «δημοτικούς άρχοντες». Στις 25 Μαρτίου 2004, μια ομάδα νέων το κατέλαβε με σκοπό την δημιουργία χώρου κατοικίας και εκδηλώσεων. Αρχίζει να το καθαρίζει από ότι βρισκόταν μέσα (μπάζα, σκουπίδια, σύριγγες, ψόφια ζώα κα) και να το επισκευάζει με δικά της έξοδα, χωρίς να ζητήσει οποιαδήποτε επιχορήγηση. Ένας χώρος σαπilas και θανάτου μετατράπηκε σε χώρο δημιουργίας, ζωής και αλληλεγγύης...Αυτή η κίνηση δεν άρεσε στις τοπικές αρχές καθώς ακύρωσε τον παρασιτικό τους ρόλο και έδειξε στην κοινωνία ότι οι άνθρωποι μπορούν να αυτό-οργανώνονται και να παίρνουν πίσω ότι τους στερεί η Εξουσία. Αρχικά ο Δήμος κινήθηκε με παραινέσεις, απειλές και συκοφαντίες. Βλέποντας ότι δεν καταφέρνει τίποτα προέβη σε δύο μηνύσεις που υπογράφηκαν από τον «κύριο» Σ. Εριφυλλίδη (δήμαρχος Καβάλας). Έτσι στις 7/6/04, 30 αστυνομικοί ντυμένοι με αλεξίσφαιρα περικύκλωσαν το κτήριο. Έσπασαν την πόρτα και με επιδείξη πιστολιού συνέλαβαν 5 άτομα που βρισκόντουσαν μέσα. Προηγήθηκαν διάφορες κινήσεις αλληλεγγύης, ενώ η πορεία που ακολούθησε δέχθηκε την έντονη αστυνομική παρουσία και έγιναν συμπλοκές στο κέντρο της πόλης. Έκτοτε το θέμα πάγωσε και η κατάληψη συνεχίζεται με μόνη εξέλιξη την κλήτευση σε δίκη στις 11/5/06 των 5 συλληφθέντων».

Απεργία πείνας στον Κορυδαλλό

Σε απεργία πείνας περισσότερες από 50 μέρες βρίσκονται κρατούμενοι των Φυλακών Κορυδαλλού διαμαρτυρόμενοι για τον θάνατο 2 συγκατούμενων τους από φωτιά που κατέκαψε το κελί τους. Από τα μέσα Απριλίου (16-17/4) 70 και πλέον κρατούμενοι διαμαρτυρήθηκαν για τους ύποπτους θανάτους αλλά και τις συνθήκες κράτησης κάτι που οδήγησε σε βίαιη μεταφορά πολλών εξ αυτών σε φυλακές της περιφέρειας, ειδικότερα όσων μίλησαν σε ΜΜΕ για τον εμπρησμό του κελιού αλλά κι όσων κατηγορούσαν επώνυμα τις συνθήκες στα κολαστήρια ψυχών. Η περίπτωση δε του Παναγιώτη Γεωργιάδη είναι κρίσιμη αφού μεταφέρθηκε βίαια από το Κορυδαλλό, στη Χαλκίδα κι από εκεί στο Τζάνειο Νοσοκομείο εξαιτίας της επιδείνωσης της υγείας του, στις 45 μέρες απεργίας πείνας. Άλλοι κρατούμενοι που έτυχαν βάνανυσης αντιμετώπισης μετά τις αποκαλύψεις είναι οι Νεκτάριος Μαντζιανάκης και Βαγγέλης Πάλλης. Σε πολλές περιπτώσεις υπήρξαν ξυλοδαρμοί των απεργών πείνας από «συγκατούμενους» τους για να λήξουν την διαμαρτυρία ή και βίαιη σίτισή τους. Στη περίπτωση του Πάλλη μεταφέρθηκε διαδοχικά σε όλες σχεδόν τις φυλακές της χώρας ενώ θεωρήθηκε πρωταίτιος για την

εξέγερση 70 κρατουμένων στα Τρίκαλα και μεταφέρθηκε στις φυλακές Νέας Αλικαρνασσού. Αρνείται –αν και πάσχει από στεφανιαία νόσο– να δεχθεί φαρμακευτική αγωγή ή να μεταφερθεί σε νοσοκομείο έως ότου βγει από την απομόνωση και μεταφερθεί σε πτέρυγα, θάλαμο ή κελί με άλλα άτομα. Μέχρι στιγμής κρατείται σε απομόνωση, στη γυναικεία πτέρυγα, προκειμένου να αποφευχθούν(;) νέες δυναμικές αντιδράσεις κρατουμένων.

Δίκη Κηάδη-Ξιφίτα

Σε ισόβια κάθειρξη, 15 χρόνια και 8 μήνες καταδίκασε το Μικτό Ορκωτό Δικαστήριο Πάτρας, στις 9 Μάη, τον Παναγιώτη Κλάδη-Ξιφίτα για την ρατσιστική δολοφονία του 20χρονου αλβανού Γράμμου Παλούσι στο Τσιλιβί Ζακύνθου στα επεισόδια του αντιαλβανικού πογκρόμ που ακολούθησε τον αγώνα ποδοσφαίρου Ελλάδας-Αλβανίας στις 4/9/2004. Σε 10 μήνες με 3ετή αναστολή καταδικάστηκε ο Διονύσης Κεφαλληνός κατηγορούμενος για οπλοκατοχή και συμμετοχή στα βίαια επεισόδια. Ο ρατσιστής δεν απέφυγε τα ισόβια μολονότι αποζημίωσε με μεγάλο ποσό τους συγγενείς του θύματος προκειμένου -κι όπως έγινε- να μην παραστούν ως μάρτυρες κατηγορίας στη δίκη!

Όχι στις απειλές και προσφύγων

Την ίδια ώρα κι εν όψει νέων αλλαγών στην «μεταστευτική» πολιτική της Ελλάδας 2 κούρδοι απειλούνται με απέλαση. Σε ανακοίνωση της η Ομάδα Προσφύγων και Μεταναστών Θεσσαλονίκης αναφέρει: «Το τελευταίο διάστημα γινόμαστε μάρτυρες μιας οργανωμένης προσπάθειας απέλασης μεταναστών και ειδικά πολιτικών προσφύγων. Είναι γεγονός πλέον ότι η ελληνική κυβέρνηση χωρίς κανένα δισταγμό συνεργάζεται ενεργά με το τουρκικό κράτος και οδηγεί στην εξόντωση δεκάδες Τούρκους και Κούρδους πολιτικούς πρόσφυγες, στέλνοντας τους στα λευκά κελιά της Τουρκίας. Ζωντανό παράδειγμα αποτελεί πρόσφατο γεγονός που σημειώθηκε στη Θεσσαλονίκη. Δύο Κούρδοι πολιτικοί πρόσφυγες, ο Μεχμέτ Σιδικ Κεσιτζί και ο Φικρέτ Γιουκσέκ Καγιά, απειλούνται με απέλαση. Η αστυνομία εκμεταλλευόμενη το γεγονός ότι δεν ξέρουν ελληνικά τους ανάγκασε να υπογράψουν έγγραφα, τα οποία ουσιαστικά αποτελούν την «απόφαση απέλασής τους». Αρχικά τους κάλεσαν υποτίθεται για να πάρουν τις προσωρινές ταυτότητές τους, μόλις πήγαν στην αστυνομία τους συνέλαβαν και τους ανακοινώθηκε ότι υπάρχει απόφαση απέλασής τους. Η αστυνομία μάλιστα τους καθυστέρησε ένα μήνα για να μην μπορέσουν να καταθέσουν ένσταση κατά της απόφασης. Το παραπάνω γεγονός είναι ένα από τα δεκάδες που έτυχε να γίνει γνωστό. Δεκάδες άνθρωποι έχουν οδηγηθεί στις φυλακές της Τουρκίας με την πολιτική του ελληνικού κράτους να τους απελάσει στην Τουρκία. Κάτω από τον δημοκρατικό μανδύα της «Τουρκικής Δημοκρατίας» κρύβονται οι δολοφονίες και η εξόντωση εκατοντάδων πολιτικών κρατουμένων, που βρίσκονται στα λευκά κελιά της «Τουρκικής Δημοκρατίας». Θεωρούμε πως οι απελάσεις αποτελούν έγκλημα κατά της ανθρωπότητας και η ελληνική κυβέρνηση πρέπει να σταματήσει να οδηγεί στην εξόντωση τους πολιτικούς πρόσφυγες που έρχονται στην Ελλάδα. -Κανένας άνθρωπος δεν είναι λαθραίος -Να σταματήσουν τώρα οι απελάσεις ΟΜΑΔΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ξενία Ιωαννίνων

Μία ιστορία τσιμέντου και ιδιωτικοποίησης

Μπάζα, τσιμέντο, επενδύσεις, (παρα)κρατική τρομοκρατία, ένας επιχειρηματίας-χαφίς και στο τέλος... κέρδη. Μία τυπική νεοελληνική, μεταπολεμική ιστορία διαπλοκής και αναπτυξιακής μανίας εκτυλίσσεται στα Γιάννενα, με πρόσφατη πράξη της την κατεδάφιση του ξενοδοχείου Ξενία. Το ιστορικό κτίριο κατεδαφίστηκε το Σάββατο 20 Μαΐου με συνέπεια η πόλη να χάνει πλέον ακόμη ένα από τα σημεία που έχουν καταγραφεί στη συλλογική μνήμη της τοπικής κοινωνίας ως δημόσιοι χώροι. Φτάσαμε στην κατεδάφιση καθώς το Συμβούλιο της Επικρατείας απέρριψε την προσφυγή του επικεφαλής της δημοτικής παράταξης «Γιάννενα-Πρώτη Πόλη» (ΠΑΣΟΚ) και του Πανελληνίου Συλλόγου Αρχιτεκτόνων (ΣΑΔΑΣ) που ζητούσαν να κηρυχτεί διατηρητέο και ύστερα ήρθαν οι μπουλντόζες του δεξιού δημάρχου, Ν. Γκόντα και του ομοϊδεάτη επιχειρηματία, Κ. Μήτση.

Έρχεται μπετόν

Η εταιρεία «Ακτή Αριάδνη» του δεύτερου εκμίσθωσε το χώρο του Ξενία και του πάρκου του Κουραμπά που το περιβάλλει για 35 χρόνια και σχεδιάζει να αναγείρει ένα μπετονένιο μεγαθήριο πέντε ορόφων (το Ξενία είχε τρεις από την πλευρά της εισόδου). Το κατεδαφισθέν κτίριο είχε δομημένη επιφάνεια 4.800 τ.μ., 60 δωμάτια και 113 κλίνες ενώ το «Grand Serai», όπως αναμένεται να είναι το όνομα του νέου ξενοδοχείου, θα έχει ύψος 15 μέτρα και στα 10.000 τ.μ. που θα εκμεταλλεύεται θα φιλοξενεί 250 δωμάτια και 500 κλίνες. Θα είναι, δε, ένα κτίριο ελληνοχριστιανικής αι-

σθητικής «με βυζαντινό-οθωμανικές επιρροές, τρούλους και χαγιάτια», προφανώς για να συμπληρώνει την περιρρέουσα, συντηρητική, ατμόσφαιρα της πόλης: στην οδό Δωδώνης που βρίσκεται το ξενοδοχείο υπάρχουν ένα άγαλμα του Μ. Αλέξανδρου και ένας ανδριάντας του Κωλέττη. Η διαδρομή στη Δωδώνης θα γίνει, λοιπόν, ένα ταξίδι στο παρελθόν του βαμμένου με αίμα και σκοταδισμό ελληνισμού και στο διαχρονικό παρόν του τσιμέντου και της αρπαχτής.

«Νταβατζήδες»

Αποκλειστική υπεύθυνη για την κατεδάφιση του ξενοδοχείου και την ιδιωτικοποίηση του Ξενία, η δημοτική αρχή: αποφάσισε την παραχώρηση, παρείχε το δικαίωμα κατεδάφισης και σε συνεργασία με την «αμαρτωλή» Περιφερειακή Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων έδωσε το «πράσινο φως» για την κατεδάφιση. «Νταβατζήδες» της εταιρείας δηλαδή-παρά τις αντιδράσεις μεγάλης μερίδας της τοπικής κοινωνίας και του τοπικού κινήματος πολιτών για την υπεράσπιση των δημόσιων χώρων.

..και χαφιέδες

Στις αντιδράσεις των πολιτών, δημοτική αρχή και Μήτση απάντησαν με αυταρχισμό σε στενή συνεργασία με τοπική ασφάλεια και παρακρατικούς μηχανισμούς. Τον Ιούνιο του 2005 τα ΜΑΤ εισέβαλαν στο χώρο του Ξενία, ξυλοκόπησαν και συνέλαβαν πολίτες που επαναστατούνταν να τον δημόσιο χώρο. Το ρόλο του χαφιέ στην όλη ιστορία έπαιξε ο νεαρός επιχειρηματίας,

επονομαζόμενος και «ρουφιάνος του Ξενία», κ. Ανδρέας Καμπέρης που επιδεικνυε στην ασφάλεια ποιοι να συλληφθούν. Ο ίδιος τον περασμένο Απρίλιο φιγούράρισε σε αφιέρωμα τοπικού λάιφ-στάιλ περιοδικού με θέμα τις επιχειρηματικές του δραστηριότητες (υπεύθυνος δεξιώσεων σε εστιατόριο της πόλης) και ένα μήνα μετά, φρόντισε να επιδείξει «πώς γίνεται η δουλειά».

Τα ξημερώματα της Τρίτης 23/5, ο κ. Καμπέρης ξυλοκόπησε δύο μέλη της Επιτροπής Πολιτών για τη σωτηρία του Ξενία, την αρχιτεκτόνισσα Άλεξ Μπέγκα και το γνωστό ακτιβιστή Δημήτρη Αργυρό, άτομο με ειδικές ανάγκες και στη συνέχεια κατέθεσε και μήνυση εναντίον τους κατηγορώντάς εκείνους για ξυλοδαρμό! Το περιστατικό αυτό ήταν η κορύφωση του κλίματος τρομοκρατίας και απειλών σε βάρος πολιτών που ακολούθησε την κατεδάφιση του ξενοδοχείου.

Εντούτοις, η μάχη για την υπεράσπιση του δημόσιου χαρακτήρα του πάρκου δεν έχει κριθεί: μπορούν να προσβληθούν νομικά οι αποφάσεις που ενέκριναν τους περιβαλλοντικούς όρους του νέου ξενοδοχείου και την οικοδομική άδεια.

Το κυριότερο όλων βεβαίως είναι να σταματήσει η ανέγερση του μεγαθρίου από την έμπρακτη αντίδραση της τοπικής κοινωνίας, σε κάτι στο οποίο πρέπει να ανταποκριθούν οι τοπικοί φορείς και οι κοινωνικές και πολιτικές οργανώσεις της πόλης, έχοντας στο νου τους ότι το σχέδιο τοπικής εξουσίας και κεφαλαίου είναι συνολικότερο: η ιδιωτικοποίηση των πάντων και η μετατροπή των Ιωαννίνων σε μία πόλη που θα ζει

από τους τουρίστες του Σαββατοκύριακου με το κέντρό της ένα τεράστιο χώρο επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, ένα χώρο που δεν θα βρίσκουν θέση άνθρωποι δραστηριότητες όπως η βόλτα, η καθημερινή επικοινωνία και κοινωνικές διεκδικήσεις παρά μόνο στα στενά, προκαθορισμένα πλαίσια του εμπορίου. Αυτό θα είναι και η οριστική ταφόπλακα σε ό,τι έχει μείνει από τη χαμένη «μικρή μας πόλη»-για να θυμηθούμε και το Χατζή...

Τι εστί Μήτσης; Ας τον αφήσουμε να παρουσιάσει το πνεύμα της επιχειρηματικής του φιλοσοφίας με δικά του, πρόσφατα, λόγια: «Η κυβέρνηση εφόσον θέλει τον τουρισμό πρώτη οικονομική δραστηριότητα (...) πρέπει να αφήσει τους ξενοδόχους να κατασκευάσουν μονάδες πάνω στη θάλασσα. (Πρέπει να) διατεθεί το 5% των εκατομμυρίων χιλιομέτρων σε παραλίες που έχει η Ελλάδα (...)» (Πηγή: www.traveltimes.gr). Για το πράττειν μας μιλά η εργασιακή μαρτυρία ενός εργαζόμενου πριν τρία χρόνια σε ξενοδοχείο του ομίλου Μήτση. «Δουλεύαμε συνέχεια ένα εξάμηνο, χωρίς να πάρω ούτε ένα ρεπό!». Ο Ηπειρώτης επιχειρηματίας είχε φροντίσει να δείξει τα φιλεργατικά αισθήματα του όταν στα τέλη του 2004 με περισσή δόση γαλαντομίας είχε υποσχεθεί στους πρώην εργαζόμενους του Ξενία πριμ 3.000 ευρώ σαν άλλος ευεργέτης (του τσιμέντου και της διαπλοκής αυτός). Ο Μήτσης εκτιμά ότι το 2006 θα κλείσει για τον όμιλο του «με μια αύξηση των εσόδων περί το 20%».

Γ. Παπαχριστοδούλου

Γκιουλ Καραχασάν - ελληναράδες: Ένα νόμισμα με δύο όψεις

Από τη δημιουργία του εθνικού αστικού κράτους ως θεσμού, η ιστορία μας έχει αποδείξει πολλές φορές ότι οι κυβερνήσεις των κρατών (ως φερέφωνα του κεφαλαίου) αναπαράγουν τις φιλίες ή έχθρες μεταξύ των λαών ανάλογα με τα συμφέροντά του κεφαλαίου. Οι σχέσεις Ελλάδας-Τουρκίας είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα της παραπάνω θέσης. Υπάρχει μία έντεχνη ένταση που αναλόγως τη συγκυρία κλιμακώνεται ή εκτονώνεται. Χαρακτηριστικά παραδείγματα την τελευταία δεκαετία, είναι η κρίση στα Ίμια και η αμέσως μετά στροφή των ελληνοτουρκικών σχέσεων προς μία φιλειρηνική κατεύθυνση με τα 'ζεϊμπέκικα' του Γιωργάκη! Σήμερα αρχίζουμε και περνάμε πάλι μία φάση κατασκευασμένης κλιμακώσης. Οι αερομαχίες στο Αιγαίο με έναν νεκρό Έλληνα πιλότο, οι επιθέσεις των γκριζων λύκων στο πατριαρχείο και οι φασιστικές κραυγές των ελληναράδων για την υποψηφιότητα της Γκιουλ Καραχασάν για την υπερνομαρχία Δράμας-Καβάλας-Ξάνθης είναι απολήξεις της παραπάνω κατάστασης. Όσον αφορά τώρα την εν λόγω υποψηφιότητα, η κατασκευασμένη ένταση γίνεται ακόμα πιο προφανής αν αναλογιστεί κανείς ότι εδώ και πολλά χρόνια οι μουσουλμάνοι της Δ. Θράκης είναι υποψήφιοι σε διοικητικά ή βουλευτικά πόστα και πολλές φορές εκλέγονται. Ο συρφετός των ελληναράδων ξέχασε δηλαδή τον βουλευτή της Ξάνθης με τη Ν.Δ, Μιηρόλ; Το βουλευτή και υποψήφιο για την υπερνομαρχία Ροδόπης-Έβρου με το ΣΥΝ Μουσταφά; Οι εθνικιστικές κορώνες των παραπάνω

που βρήκαν πρόσφορο έδαφος στα τηλεφασιστικά μέσα, δείχνουν την επέλαση του νεοσυντηρητισμού που καλλιεργείται έντονα από τα αστικά ΜΜΕ, που πολλές φορές όμως ξεφεύγει από τον έλεγχο της κυριαρχίας. Διότι στην προκειμένη περίπτωση μιλάμε για αμφισβήτηση της ίδιας της αστικής δημοκρατίας και του συντάγματος από ακροδεξιά 'σταγονίδια'. Αμφισβητείται το 'κάθε ελληνας πολίτης έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι'. Βέβαια δεν υπερασπίζομαι την αστική δημοκρατία -διότι δεν είναι δημοκρατία. Αυτό που υπερασπίζομαι είναι ότι **το ριζοσπαστικό κίνημα δεν κρίνει την Καραχασάν ως μουσουλμάνα, αλλά ως ΠΑΣΟΚ**. Ένα ΠΑΣΟΚ που ως συνεχιστής της δεξιάς και της χούντας προώθησε την απομόνωση και την γκετοποίηση της μειονότητας της Δ. Θράκης, κάτι που συνεχίζει και τώρα η ΝΔ. Ένα ΠΑΣΟΚ που για τα μάτια του κόσμου προσπαθεί να το παίξει προοδευτικό, ενώ το ίδιο αναπαράγει τον εθνικισμό. Εδώ φυσικά δεν πρέπει να παραβλέψουμε την ευθύνη της μειονότητας που κατά μεγάλο μέρος της αναπαράγει και στηρίζει τον τούρκικο εθνικισμό. (Κάτι που οφείλεται πάλι εν μέρει στην ηλιθιότητα του ελληνικού κράτους απομονώνοντας τη μειονότητα, με αποτέλεσμα το αλώνισμα των Τούρκων πρακτόρων στη Θράκη και την εμπότιση των μειονοτικών με τον τούρκικο εθνικισμό). Αναδεικνύονται έτσι διάφοροι παραγοντίσκοι που παίζουν σε διπλό ταμπλό. Διότι ελέγχουν μερίδα

της μειονότητας και τα κόμματα εξουσίας θέλουν να τους έχουν στο πλευρό τους. Χαρακτηριστικό και λυπηρό παράδειγμα είναι ότι τα ψηφοδέλτια της ΠΑΣΚΕ και της ΔΑΚΕ για το σωματείο οικοδόμων στην Ξάνθη απαρτίζονται κατά 99% από μειονοτικούς υποψήφιους. Είναι παράλογο ένας μειονοτικός οικοδόμος (διπλά εκμεταλλευόμενος δηλαδή) να στηρίζει τα κόμματα που τον έχουν οδηγήσει στην εξαθλίωση. Τα παιχνίδια λοιπόν των ΚΥΠατζήδων και των Τούρκων πρακτόρων στη Θράκη (ως εντολοδόχων των αντίστοιχων κυβερνήσεων) δείχνουν για ακόμα μια φορά το κατά πόσο οι κυβερνήσεις αδιαφορούν για τους λαούς, αλλά κάνουν πολιτική ανάλογα με τα συμφέροντα που εξυπηρετούν. Τέλος, ευθύνη έχει και το ριζοσπαστικό κίνημα που δεν μπόρεσε να συνενώσει το «μειονοτικό» με τον «πλειονοτικό» εργαζόμενο προς μια κατεύθυνση πάλης, δεν μπόρεσε να πάρει τη μειονότητα (ένα από τα πιο εκμεταλλευόμενα κομμάτια του τοπικού πληθυσμού) με το μέρος του. Αφέθηκαν οι κάτοικοι της περιοχής έρμαιο στο παιχνίδι των κυβερνήσεων. Ένα παιχνίδι που τους μπόλιασε με το ρατσιστικό δηλητήριο. Το ζήτημα λοιπόν είναι η ουσιαστική φιλία των λαών ενάντια στον κοινό τους εχθρό: το κεφάλαιο. Και αυτή η φιλία δε χτίζεται με τα 'ζεϊμπέκικα' των επαγγελματιών πολιτικών, αλλά με συστηματικό αντιρατσιστικό, αντικαπιταλιστικό, ταξικό αγώνα.

Βασίλης Μπέλλος

Βαρβαρότητα ή ...

Το κίνημα δεν εμπεριέχει μια ασυναγώνιστη αλήθεια αλλά μια αντιαπολυταρχική προβληματική, μία ευρεία στρατηγική αντίστασης έναντι των σχέσεων ισχύος και ιεραρχίας, μπορεί να ειπωθεί ως ένα ανοιχτό πολιτικό - ηθικό σχέδιο αποδόμησης της αρχής.

“Ο άνθρωπος είναι η απάντηση όποια και αν είναι η ερώτηση”.

Αυτή η έκρηξη του Αντρέ Μπρετόν είναι μάλλον πολύ μακριά από ό,τι συμβαίνει σήμερα. Είναι ξεκάθαρο ότι η κυριαρχία έχει επιβάλει εκείνες τις ερωτήσεις που δεν περιέχουν καθόλου τον άνθρωπο. Αν οι δύο παγκόσμιοι πόλεμοι όρισαν τα όρια της διαφωτιστικής ρητορείας και επέβαλαν ένα ολιστικό μοντέλο, είναι σήμερα που ο προτεινόμενος όλεθρος διαλύει κάθε συνεκτικό πλαίσιο, αναμορφώνοντας όλες τις σταθερές του μεταπολεμικού status. Είκοσι χρόνια μετά την καταστροφή του Τσερνομπίλ η πυρηνική ενέργεια είναι και πάλι παρούσα, εξήντα χρόνια μετά τη Χιροσίμα η απειλή χρήσης πυρηνικών όπλων είναι μέρος της ρητορικής των προληπτικών πολέμων, με τα στρατόπεδα συγκέντρωσης να έχουν ξαναοίξει, με τα βασανιστήρια να ενσωματώνονται στις διατάξεις των τρομονόμων, με τα τείχη να υψώνονται εκ νέου απέναντι στην απειλή του “άλλου”. Οι Η.Π.Α. χτίζουν ένα τείχος 5.000 χιλιομέτρων στα σύνορα με το Μεξικό, ενώ το Ισραήλ ολοκληρώνει το τείχος αποκλεισμού των κατεχόμενων. Με την κυριαρχία να έχει καταστήσει κάθε σφαίρα της ανθρώπινης δραστηριότητας ορατή, οι παρακολουθήσεις του συνόλου των συνδιαλέξεων είναι πλέον νόμος του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου, ενώ στην Αμερική η NSA παρακολουθούσε 300.000 πολίτες. Με τους κατοίκους των μητροπόλεων να εθίζονται στην εικόνα των παρατεταμένων όπλων της αστυνομίας, το τέλος της ιστορίας δείχνει να είναι η επιδίωξη ενός ολοκληρωτικού δημοκρατισμού.

Αν για την Χάνα Άρεντ και τον Levi τα στρατόπεδα συγκέντρωσης είναι τα μέρη όπου η δυτική κοινωνία απολυτοποιήσε τον αποκλεισμό, διέλυσε οριστικά τον Λόγο του διαφωτισμού ορθολογικοποιώντας τον όλεθρο, είναι στην ατομική βόμβα που ο όλεθρος λαμβάνει τις οριστικές του διαστάσεις. Όταν ο νόμος αντικατέστησε τον μυθολογικό πυρήνα του Θεού, ένας νέος πολιτικός σχηματισμός ενοποίησης και διαφοροποίησης κυριάρχησε. Το έθνος-κράτος. Σε κάθε του έκφανση διοικητικά ή φυλετικά δημιουργούνται εθνικές συνειδήσεις - μύθοι με σκοπό την πλήρη ομογενοποίηση του χώρου μέσα στον οποίο το κάθε κράτος επιτυγχάνει την πρωταρχική του συσώρευση. Ο αποκλεισμός του άλλου είναι απόλυτος και οριστικός. Η νομιμοποιητική βάση του εγγενούς αυτού ρατσισμού βρίσκεται στη διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του πολίτη. Ο ορισμός του πολίτη σε αντιδιαστολή με αυτόν του ανθρώπου είναι η μήτρα κάθε ολοκληρωτισμού. Την λογική αυτής της βίαιης ομογενοποίησης η κυριαρχία σήμερα την βγάζει από τα στενά όρια του έθνους στο σύνολο του πλανήτη. Και αν η ατομική βόμβα ήταν το έναυσμα για την πολιτική της αποτροπής που σήμανε την έναρξη του ψυχρού πολέμου και της πολιτικής διευθετήσεων με βάση τους διεθνείς οργανισμούς, η σημερινή απειλή εστιάζεται στον οριστικό ενταφιασμό αυτής της διευθέτησης και στη διαρκή απειλή χρήσης βίας που προϋποθέτει η ολοποίηση της αγοράς. Γι αυτό η ρητορική ενός νέου ψυχρού πολέμου που υιοθετήθηκε από τον αντιπρόεδρο των Η.Π.Α. Τσένι απέναντι στον ενεργειακό επεκτατισμό της Ρωσίας είναι διατυπωμένος σε εντελώς άλλη βάση.

Ο πόλεμος δεν είναι μια ακραία μορφή δράσης της εξουσίας, που τον χρησιμοποιεί σε εξαιρετικά δύσκολες συνθήκες. Είναι μια από τις δυνατότητες επιβολής της πολιτικής της εξουσίας στον χώρο ευθύνης της. Σήμερα αυτός ο χώρος είναι όλος ο κόσμος. Οι αλλαγές που έχουν συμβεί στον τρόπο διεξαγωγής του πολέμου είναι άρρηκτα συνυφασμένες με τις κοινωνικές και τεχνολογικές εξελίξεις. Όταν η τεχνική γίνεται η καθολική μορφή υλικής παραγωγής δημιουργεί μια ολόκληρη κουλτούρα, προβάλλει μια ιστορική ολότητα, έναν κόσμο. Η επιστήμη αντικατέστησε τον μύθο με τον εαυτό της. Η τεχνολογία δικαιώνει το γεγονός ότι η πολιτική εξουσία επεκτεινόμενη, απορροφά όλες τις σφαίρες της κουλτούρας. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο η τεχνολογία ορθολογικοποιεί την έλλειψη ελευθερίας, δείχνει ότι είναι αδύνατη η αυτονομία του ανθρώπου, ο αυτοκαθορισμός του. Σήμερα η τεχνολογία προσφέρει την πρακτική βάση διάλυσης της πολυπλοκότητας. Ο πόλεμος δεν είναι πλέον μέρος της σύγκρουσης των εθνών, αλλά πόλεμος διευθέτησης ρόλων. Η πολεμική μηχανή παίρνει τα χαρακτηριστικά αστυνομικής δύναμης, δεν μιλάμε για κυριαρχία εδαφών αλλά για συντριβή παρεκτροπών, για εξάλειψη κάθε παραφωνίας. Έτσι, η λογική της δίκης της Νυρεμβέργης επεκτείνεται σε κάθε ηγέτη που δεν συμμετέχει στην ηγεμονική προέκταση της αγοράς με βάση τον μονοδιάστατο λόγο της Δύσης.

Κάθε κίνημα αντίστασης δεν μπορεί πλέον να βασίζεται στις ορθολογικές διεκδικήσεις για σταθερές ταυτότητες ή στην επαναστατική επιβεβαίωση μιας θεμελιώδους ανθρώπινης ουσίας. Η ιστορία δεν κρύβει έναν θεμελιακό νόμο μεταφυσικής λύτρωσης, η πρόοδος είναι εγκληματική φενακή. Η δημιουργία ενός χώρου ρήξης πρέπει να στηριχθεί στην ιστορία που περιέχει θραύσεις, ρωγμές και είναι γεμάτη ασυνέχειες. Το κίνημα δεν εμπεριέχει μια ασυναγώνιστη αλήθεια αλλά μια αντιαπολυταρχική προβληματική, μία ευρεία στρατηγική αντίστασης έναντι των σχέσεων ισχύος και ιεραρχίας, μπορεί να ειπωθεί ως ένα ανοιχτό πολιτικό - ηθικό σχέδιο αποδόμησης της αρχής. Μόνο αυτό το κίνημα μπορεί να συγκροτήσει την κοινωνική αντιπολίτευση που θα αποτρέψει τον όλεθρο να εγγραφεί ως νομιμοποιούμενο διαζευκτικό στην ανθρώπινη ζωή. Η εναντίωση στην πυρηνική ενέργεια, στη χρήση πυρηνικών όπλων πρέπει να ενσωματωθεί στην εναντίωση στους τρομονόμους, στις παρακολουθήσεις, στην καταστολή, δεν μπορεί να είναι κίνημα ειρήνης αλλά κίνημα οριστικής σύγκρουσης. Ήρθε η ώρα να αλλάξει η ρήση του Προυστ που αναφέρθηκε στην «ύπαρξη σε φυγή» και να επαναλάβουμε αυτή του Καμύ «εξεγείρομαι, άρα υπάρχουμε».

Φιλήμονας Πατσάκης

φάκελος / το φτηνό εμπόρευμα της παιδείας

universitas

Χρειάστηκαν εκατοντάδες χρόνια για τη δημιουργία των πανεπιστημίων, αυτό που πανευρωπαϊκά αποκαλούνταν “universitas”, η δημιουργία αρχικά ενός πόλου γνώσης αυτονομημένου από το ιερατείο. Το πανεπιστήμιο ήταν ένα σημείο αναφοράς για την κοινωνία, όχι μόνο σε επίπεδο γνώσης, αλλά και σε πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο. Μεταξύ άλλων και σε επίπεδο κοινωνικών αγώνων.

Το πανεπιστήμιο και όσα αντιπροσωπεύει είναι η ζωντανή ιστορία εκατοντοετιών. Δεν είναι απλώς ιστορία, κάτι δηλαδή που συνέβηκε παλιά και τέλειωσε, ώστε να λεχθεί ότι έχει πάρει πλέον μια τελική μορφή και δεν αλλάζει. Όπως και άλλοι χώροι της κοινωνίας, είναι ένα ζωντανό κομμάτι της, που αντικατοπτρίζει τις εξελίξεις μέσα σε μια κοινωνία –πολλές φορές και παγκοσμίως– το οποίο εξελίσσεται, προς ποια κατεύθυνση κάθε φορά, είναι κάτι που εξαρτάται από πολλούς παράγοντες.

Επίσης χρειάστηκαν εκατοντάδες χρόνια για να δημιουργηθεί η Α.Ε. ως μετεξέλιξη του συνεταιρισμού. Ομοίως και οι τρόποι λειτουργίας των εξουσιαστικών συστημάτων. Όπως συμβαίνει και με το κρασί, δεν γίνεται τα χαρακτηριστικά που χρειάστηκαν καιρό για να αποκτηθούν να δημιουργηθούν πιο γρήγορα απ’ ότι απαιτείται. Αλλά όπως και το κρασί, ένα δημιούργημα πολλών ετών μπορεί να χαθεί σε χρονικό διάστημα πολύ μικρότερο απ’ ότι χρειάστηκε για να δημιουργηθεί.

Παλιά το πανεπιστήμιο περνούσε μια «κρίση ρόλου»: ετίθετο το ζήτημα αν ο σκοπός της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι η περαιτέρω μόρφωση ή η επαγγελματική κατάρτιση, δηλ. αν από τα ΑΕΙ θα βγαίνουν καλλιεργημένοι άνθρωποι ή εκπαιδευμένοι επαγγελματίες. Τώρα η εξουσία θέτει ένα περαιτέρω ερώτημα: επιθυμώντας εκπαιδευμένους επαγγελματίες, κάνει λόγο για «κρίση αποτελεσματικότητας», δηλ. κατά πόσο

τα ΑΕΙ εκπαιδεύουν επαγγελματίες επαρκώς και σύμφωνα με τις ανάγκες των αφεντικών.

Εδώ και λίγα χρόνια γίνεται μια βεβαιωμένη συντονισμένη προσπάθεια από πλευράς εξουσίας (κράτους και κεφαλαίου) να αλλοιωθεί ο χαρακτήρας του πανεπιστημίου, με την έννοια ότι στον προβληματισμό του τι στόχους έχει το πανεπιστήμιο και στο πώς δέον όπως λειτουργεί, η εξουσία επιδιώκει να απαντήσει μονομερώς. Αυτό που διακυβεύεται με τους αγώνες που γίνονται για το πανεπιστήμιο, είναι η ευχέρεια της εξουσίας να αποφασίζει μονομερώς. Αυτό που κρίνεται είναι το σε ποιο βαθμό μπορεί η εξουσία να καθορίζει τη ζωή μας. Ενάντια σε αυτό το «αποφασίζουμε και διατάζουμε, έστω και με συναίνεση», ας οπλίσουμε το διάλογο...

φάκελος / το φτηνό εμπόρευμα της παιδείας

Ύψοι
μαζί

...γι' αυτό που μας ενώνει

Η ένωση στη βάση των κοινών αναγκών δεν μπορεί να είναι ευκαιριακή αλλά συνειδητή πολιτική επιλογή. Η εξέλιξη του αγώνα που άρχισε είναι αβέβαιη. Το μόνο σίγουρο είναι πως, αν αυτή η αντίδραση των φοιτητών, που βρίσκεται στα σκαριά, θέλει να αποτελέσει πραγματική αντίσταση στην εξουσία, η οποία προσπαθεί να επιβάλλει τα νέα μέτρα, πρέπει να παραμερίσει οποιονδήποτε επίδοξο διαχειριστή της και μέσα από την αυτονομία, την αμεσοδημοκρατία και την αντι-ιεραρχία να βρει τον δικό της δρόμο.

Διανύουμε μια ιδιαίτερα θερμή περίοδο στον χώρο των πανεπιστημίων. Μετά από τις εξαγγελίες των σοφών, των κυβερνώντων και των αντιπολιτευομένων για ιδιωτικά πανεπιστήμια, ν+2 έτη φοίτησης, 4 ευκαιρίες για κάθε μάθημα κ.τ.λ. ήρθε η απάντηση. Σχεδόν 60 σχολές υπό κατάληψη σε όλη την Ελλάδα. Γεγονός σίγουρα ενθαρρυντικό, δείχνει αν μη τι άλλο ότι υπάρχουν ακόμη κάποια κύτταρα αντίστασης στους χώρους των πανεπιστημίων. Ακόμη πιο ενθαρρυντική η μαζική προσέλευση στην πορεία στις 25/5, για την οποία τα Μ.Μ.Ε. έδωσαν στοιχεία για 10.000-12.000 φοιτητών (να σημειωθεί εδώ ότι η αδυναμία της Κ.Ν.Ε να διαχειριστεί το κλίμα αντίδρασης, εκφράστηκε με το άρθρο στον Ριζοσπάστη που ενημέρωνε για την πορεία που έκανε νωρίτερα την ίδια ημέρα το συντονιστικό Α.Ε.Ι.-Τ.Ε.Ι. με κατά πολύ λιγότερο κόσμο χωρίς αναφορά για την πορεία που ακολούθησε). Έχει περάσει πολύς καιρός από τότε που το φοιτητικό κίνημα αποτελούσε πραγματικότητα. Η αποπολιτικοποίηση και η παραταξιοποίηση έχει οδηγήσει στην νωθρότητα που βιώνουμε σήμερα. Αποτέλεσμα αυτής της νωθρότητας ήταν η ψήφιση των νομοσχεδίων που αφορούσαν την ανώτατη εκπαίδευση το περασμένο καλοκαίρι (αξιολόγηση, Ι.Δ.Β.Ε. κ.τ.λ.), κάτι το οποίο δεν μπόρεσαν να αποτρέψουν οι λίγες φωνές αντίστασης.

Οι κρατούντες όμως δεν μπορούν να ικανοποιηθούν ποτέ. Έτσι η κυβέρνηση άρχισε καινούργιο γύρο επίθεσης ενάντια στους φοιτητές, όπως αναφέρεται στην αρχή του άρθρου. Όμως φαίνεται πως κάτι άρχισε να κινείται φέτος. Η τόσο προκλητική στάση των υπεύθυνων αυτής της επίθεσης, με αποκορύφωμα την δήλωση του αρχηγού των σοφών ότι στόχος είναι η πάταξη της πολιτικοποίησης στα πανεπιστήμια, ήταν φυσικό να φέρει αντιδράσεις. Έτσι άρχισαν να διεξάγονται μετά από πολύ καιρό μαζικές συνελεύσεις φοιτητών. Μαζικά σχετικά πάντα και με το θέαμα των απομαζικοποιημένων συνελεύσεων να είναι συχνό. Όπως και να έχει το θέμα, οι φοιτητές άρχισαν να δείχνουν ενδιαφέρον για τα προβλήματά τους. Ας μην ξεχνάμε, πόσο απρόσμενα αναπτύχθηκε το κίνημα στη Γαλλία πριν από λίγους μήνες. Στην εκδήλωση που διοργάνωσε η Αντιεξουσιαστική Κίνηση με θέμα τα γεγονότα αυτά με ομιλητές δύο συντρόφους φοιτητές από τη C.N.T-F, αυτό που έκανε εντύπωση σε όλους μας, ήταν ότι κατά τη διάρκεια της ομιλίας τους δεν αναφέρθηκαν ούτε μία φορά στην C.N.T-F ή στον ρόλο που αυτή έπαιξε στο κίνημα. Αντίθετα αυτό που τόνιζαν ήταν ότι κατάφεραν να διεξαχθούν γενικές συνελεύσεις 6.000 φοιτητών με όρους άμεσης δημοκρατίας και αντι-ιεραρχίας.

Αυτή η εμπειρία είναι πολύ χρήσιμη για την ερμηνεία της εδώ πραγματικότητας. Ποια είναι αυτή; Είτε στις μαζικές είτε στις απομαζικοποιημένες συνελεύσεις οι φοιτητές έχουν αρχίσει και ξεπερνούν τις παρατάξεις, τις πολιτικές τους καθώς και τις ιδεολογίες τους. Αυτά βέβαια γίνονται άλλες φορές ασυνείδητα και άλλες όχι. Δηλαδή είτε αποδοκιμάζουν ενεργά όσους επιμένουν στα μικροπολιτικά τους προτάγματα (ενιαία πανεπιστημιακή εκπαίδευση, ενιαία ανώτατη εκπαίδευση) και τους περιθωριοποιούν, είτε η αδιαφορία των φοιτητών υποχρεώνει τους παραταξιακούς να κατεβάσουν έκτακτα πλαίσια minimum συμφωνιών. Η ένωση όμως στη βάση των κοινών αναγκών δεν μπορεί να είναι ευκαιριακή αλλά ΣΥΝΕΙΔΗΤΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΛΟΓΗ. Η εξέλιξη του αγώνα που άρχισε είναι αβέβαιη. Το μόνο σίγουρο είναι πως, αν αυτή η αντίδραση των φοιτητών, που βρίσκεται στα σκαριά, θέλει να αποτελέσει πραγματική αντίσταση στην εξουσία, η οποία προσπαθεί να επιβάλλει τα νέα μέτρα, πρέπει να παραμερίσει οποιονδήποτε επίδοξο διαχειριστή της και μέσα από την αυτονομία, την αμεσοδημοκρατία και την αντι-ιεραρχία να βρει τον δικό της δρόμο.

Ιάσων Καραχάλιος

στο δρόμο να σπάσουνε οι νόμοι

φάκελος / το φτηνό εμπόρευμα της παιδείας

Το πανεπιστήμιο-σχολείο

Ο νόμος πλαίσιο και οι προεκτάσεις του

Μετά την θέσπιση της αξιολόγησης των ανώτατων και ανώτερων ιδρυμάτων το κράτος πηγαίνει ένα βήμα πιο πέρα τη «μεταρρύθμιση» στην εκπαίδευση καταθέτοντας τις προτάσεις για τη διαμόρφωση του νέου νόμου πλαισίου που θα ισχύει στα ΑΕΙ και ΤΕΙ. Εάν με την αξιολόγηση η εκπαίδευση μπαίνει στο παιχνίδι του ανταγωνισμού και η εκπαιδευτική διαδικασία διέπεται πλέον από τον νόμο της προσφοράς και της ζήτησης, με το νόμο πλαίσιο καθορίζονται εκείνες οι προδιαγραφές που θα επιτρέψουν στα πανεπιστήμια να γίνουν πραγματικές επιχειρήσεις. Η εισαγωγή manager ώστε να διευθύνουν τα οικονομικά των ιδρυμάτων είναι ίσως το πιο χαρακτηριστικό στοιχείο για το πνεύμα που φέρουν οι «μεταρρυθμίσεις». Η οικονομική διοίκηση στα χέρια κάποιου τεχνοκράτη που μόνος του στόχος είναι το κέρδος δε μπορεί να έχει σχέση με την εκπαίδευση, που έτσι μετατρέπεται σε όμορφο προϊόν για πούλημα. Τα ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια θα είναι πλέον αυτά που θα καθορίζουν, ελλείψει φυσικά του κοινωνικού ελέγχου.

Στο σύνολό του το πανεπιστήμιο θα λειτουργεί σαν ένα μεγάλο σχολείο και μάλιστα με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια. Σε ένα σχολείο δε χωράνε «αιώνιοι» φοιτητές –λες και είναι επιλογή κάποιου να τελειώνει το πανεπιστήμιο στον κανονικό χρόνο– δε χωράει το άσυλο γιατί χαλάει το image των ιδρυμάτων, δε χωράνε δωρεάν βιβλία γιατί ο ανταγωνισμός στην αγορά δε μας το επιτρέπει. Στο σχολείο-πανεπιστήμιο επιτρέπεται η σκληρή δουλειά, η υποταγή και η έρευνα για τις πολυεθνικές. Η ελεύθερη διακίνηση ιδεών, η μεταφορά ευρύτερων κοινωνικών θεμάτων στους πανεπιστημιακούς χώρους θα αποτελούν μια ξεπερασμένη και παρωχημένη ελευθερία του παρελθόντος. Το πανεπιστήμιο θα πρέπει να αποστειρωθεί, όπως γίνεται τόσα χρόνια με το σχολείο. Οι συνδικαλιστικές ελευθερίες θα έχουν σχέση μόνο με συντεχνιακά ζητήματα και φυσικά όσο αυτές είναι ελεγχόμενες από τις καθεστωτικές πολιτικές δυνάμεις. Η ίδια η εντατικοποίηση των σπουδών δε θα επιτρέπει την πολιτική δράση καθώς θα λειτουργεί το ίδιο ανασταλτικά με την εντατικοποίηση στην εργασία. Χαρακτηριστικό της κατεύθυνσης που δρομολογείται είναι η διαπραγμάτευση του ασύλου. Πριν μερικά χρόνια δε θα ήταν δυνατό έστω και να νοηθεί μια συζήτηση για το άσυλο. Αυτό που φαίνεται, είναι ότι όλες οι κατακτήσεις υφίστανται στο βαθμό που τα εκάστοτε υποκείμενα τις υπερασπίζο-

νται και όχι στην κρατική τους θέσπιση. Εφ' όσον η χρήση των πανεπιστημίων ως ελεύθερων χώρων αφήνει αδιάφορη την σιωπηλή πλειοψηφία της ακαδημαϊκής κοινότητας, είναι επόμενο να δρομολογηθεί η διάλυση του πανεπιστημιακού ασύλου. Σε συνδυασμό με τις θεαματικές εικόνες που προβάλλονται από τα ΜΜΕ, έχει καθιερωθεί στη συνείδηση του μέσου τηλεθεατή η σύνδεση του ασύλου με επεισόδια. Φυσικά η δυνατότητα του να κάνουμε επεισόδια μέσα από το άσυλο είναι η πιο μικρή και αδιάφορη πτυχή του ασύλου και της έννοιας των ελεύθερων χώρων, κάτι που ποτέ φυσικά δε προβάλλεται. Το άσυλο είναι αυτό που επι-

Στο πανεπιστήμιο-σχολείο κυριαρχούν δύο έννοιες, οι εξετάσεις και ο ανταγωνισμός. Η λογική των «ίσων ευκαιριών» τους και ο φόβος της ανεργίας οδηγεί πολλούς φερέλπιδες νέους σε έναν άγριο ανταγωνισμό μεταξύ τους. Ο τελικός κριτής των προσπαθειών τους (μήπως και όλης τους της ζωής;) θα είναι μία εξέταση. Αυτές οι λογικές μπορούν να παράγουν μόνο υπηκόους και άβουλα ρομπότ γρήγορο, φτηνό, ευέλικτο και αναλώσιμο εργατικό δυναμικό.

τρέπει στο πανεπιστήμιο να έχει κινηματική κοινωνία με όλη την κοινωνία. Είναι αυτό που επιτρέπει στους μη ακαδημαϊκούς πολίτες να χρησιμοποιήσουν τους χώρους του πανεπιστημίου ως ελεύθερους χώρους. Η διάλυση του ασύλου θα σημάνει την ολοκληρωτική αποστείρωση του πανεπιστημίου από τα ευρύτερα κοινωνικά θέματα. Σε μια πιο βαθιά ματιά, αυτό που γίνεται αντιληπτό είναι ότι την αναπαραγωγή του νέου εργαζομένου-πτυχιούχου την επωμίζεται ο ίδιος ο νυν και μελλοντικός φοιτητής, τόσο στο επίπεδο της οικονομίας όσο και του χρόνου. Εάν κάποιος θέλει να σπουδάσει είναι υποχρεωμένος να επωμιστεί το

κόστος των βιβλίων του (που κυμαίνεται περίπου στα 80 ευρώ) το κόστος της διαμονής του, το κόστος της σίτισής του και γιατί όχι ένα «συμβολικό» ποσό για δίδακτρα σε μεταπτυχιακό διδακτορικό και σε λίγο καιρό προπτυχιακό επίπεδο. Από την άλλη, η διάρκεια των σπουδών του θα πρέπει να είναι η μικρότερη δυνατή. Αυτό εξηγείται εύκολα αν πάρει κανείς υπόψη του την ευελιξία που προωθείται στην εργασία. Απολύουμε τους παλιούς εργαζόμενους ή τους στέλνουμε για «επανάκατάρτιση» και προσλαμβάνουμε τους άρτια εκπαιδευμένους, υποταγμένους, υπεράριθμους και χωρίς δικαιώματα νέους πτυχιούχους. Η συμπίεση του χρόνου εκπαίδευσης σε συνδυασμό με την κατευθυνόμενη και υπέρμετρα εξειδικευμένη εκπαίδευση οδηγεί στον πτυχιούχο μιας χρήσης. Στο πανεπιστήμιο-σχολείο κυριαρχούν δύο έννοιες, οι εξετάσεις και ο ανταγωνισμός. Η λογική των «ίσων ευκαιριών» τους και ο φόβος της ανεργίας οδηγεί πολλούς φερέλπιδες νέους σε έναν άγριο ανταγωνισμό μεταξύ τους. Ο τελικός κριτής των

προσπαθειών τους (μήπως και όλης τους της ζωής;) θα είναι μία εξέταση. Αυτές οι λογικές μπορούν να παράγουν μόνο υπηκόους και άβουλα ρομπότ γρήγορο, φτηνό, ευέλικτο και αναλώσιμο εργατικό δυναμικό. Η νεοφιλελεύθερη λογική έχει μπει για τα καλά στους πανεπιστημιακούς χώρους. Το παλιό αστικό πανεπιστήμιο με τις ιδέες της ακαδημαϊκής ελευθερίας (αυτό)υπονομεύεται και δίνει τη θέση του σε μια γιγάντια επιχείρηση-σχολείο. Οι επιπτώσεις σε χιλιάδες φοιτητές θα είναι άμεσες και επεκτείνονται σε όλη την κοινωνία. Όλα αυτή η κατάσταση δρομολογείται με λαμπερή την απουσία των φοιτητών που θα είναι και οι άμεσα θιγμένοι. Σε τέτοιου μεγέθους αλλαγές, η μόνη απάντηση μπορεί να είναι οι μαζικοί και ενωμένοι κοινωνικοί αγώνες, η δική μας φωνή για τα αυτονόητα, η δική μας πάλη για τα κεκτημένα μας και οι αγώνες για καινούριες κατακτήσεις.

Ανδρέας Θεοδωρίδης

φάκελος / το φτηνό εμπόρευμα της παιδείας

ΟΙ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ

**...γιατί οι καλύτεροι να θέλουν να γίνουν
γιατροί κι όχι τσαγκάρηδες; Για ποιο λόγο
γίνεσαι μεταλλωρύχος από ανάγκη
και μηχανικός από έφεση; Τί εγγυάται
ότι αυτοί που δεν είναι αρκετά καλοί
για δικηγόροι θα γίνουν καλοί λογιστές;
Όλη αυτή η καλωσύνη δεν είναι άλλο από
την ταξική ιεράρχηση των επαγγελματιών.
Ιεράρχηση που καλύπτεται κάτω από τους
ουδέτερους και πολλές φορές θελκτικούς
όρους του επαγγελματικού προσανατολισμού,
της διαφοροποίησης των ταλέντων (!) και των
αναγκών της κοινωνίας, της αξιοκρατίας.**

Το κείμενο που ακολουθεί γράφτηκε το 1979, με αφορμή τη διαρροή (και εμπορία) των θεμάτων των Πανελλήνιων Εξετάσεων από τον κύριο Ράμμο, πρόεδρο της Επιτροπής των Εξετάσεων (!), που παραμένει επίκαιρο κατά τη γνώμη μου (δυστυχώς!). Είχε πρωτοδημοσιευτεί, με το ψευδώνυμο Βασίλης Αργυρίου στο περιοδικό Αντί τον Ιούνιο του 1979 και ξαναδημοσιεύτηκε στο τεύχος 400 του Αντί.

Βένιος Αγγελόπουλος

*Προτιμότερο ένα κεφάλι που σκέφτεται σωστά παρά
ένα κεφάλι που γνωρίζει πολλά.*

MONTAIGNE (1533-1592)

ΜΕ ΤΟ σκάνδαλο της διαρροής των θεμάτων στις Πανελλήνιες Έξετάσεις διαπιστώθηκε άλλη μια φορά ότι στον τόπο μας απ το κεφάλι βρωμάει το ψάρι κι ότι το κράτος μας είναι ανίκανο να πραγματοποιήσει τις αλλαγές που το ίδιο επαγγέλλεται.

ΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ στο σκάνδαλο ήταν πολλές και ποικίλες, παρ' όλα αυτά όμως η γενική προσοχή δε στράφηκε καθόλου προς τον ίδιο το θεσμό των εισαγωγικών εξετάσεων στα ΑΕΙ και τον κοινωνικό τους ρόλο. Αυτήν την πλευρά του θέματος –ίσως και την πιο σοβαρή– θα προσπαθήσουμε να θίξουμε εδώ.

ΟΙ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ (Πανελλήνιες όπως σήμερα, εισαγωγικές κατά κλάδους όπως χτες) είναι το κλειδί που ανοίγει την πόρτα της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Παρά τις διάφορες τρύπες (περί αλλοδαπών, ομογενών, ανιάτων, κ.ά.), το μεγαλύτερο ποσοστό αυτών που αύριο θα φέρουν το ζηλευτό τίτλο του «επιστήμονα» περνάει από εξετάσεις. Σε πρώτη προσέγγιση είναι μια διαδικασία επιλογής, επίπονη ίσως αλλά δημοκρατική: όλοι οι διαγωνιζόμενοι, είναι ίσοι μπροστά σε μια κόλλα χαρτί κι οι καλύτερα προετοιμασμένοι θα πετύχουν. Είναι η δημοκρατικότερη διαδικασία, εφόσον η επιλογή είναι απαραίτητη: Σε κάθε κοινωνία όπου υπάρχει ένας καταμερισμός εργασίας είναι αδιανόητο να γίνουν όλοι γιατροί ή όλοι μηχανικοί. Επομένως προτιμότερο να γίνουν οι καλύτεροι.

ΩΣ ΕΔΩ καλά! Αλλά γιατί οι καλύτεροι να θέλουν να γίνουν γιατροί κι όχι τσαγκάρηδες; Για ποιο λόγο γίνεσαι μεταλλωρύχος από ανάγκη και μηχανικός από έφεση; Τί εγγυάται ότι αυτοί που δεν είναι αρκετά καλοί για δικηγόροι θα γίνουν καλοί λογιστές; Όλη αυτή η καλωσύνη δεν είναι άλλο από την **ταξική ιεράρχηση** των επαγγελματιών. Ιεράρχηση που καλύπτεται κάτω από τους ουδέτερους και πολλές φορές θελκτικούς όρους του επαγγελματικού προσανατολισμού, της διαφοροποίησης των ταλέντων (!) και των αναγκών της κοινωνίας, της αξιοκρατίας.

ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ που το κοινωνικό σύνολο την έχει αποδεχτεί, τουλάχιστον στην πλειοψηφία του. τουλάχιστον σαν αναγκαίο κακό. Κι αυτό γιατί πάντα υπάρχει ελπίδα να ανεβείς ένα σκαλοπάτι ίσως και δυο, αργά αλλά σταθερά αν συμμορφώνεσαι με τους όρους του παιχνιδιού, γοργά.αλλά με κινδύνους αν κάνεις ζαβολιές. Η αποδοχή της ιεράρχησης (δε μιλάμε για «αναρχικούς», «χίπιπδες» και εν γένει δακτυλοδεικτούμενα απροσάρμοστα στοιχεία) στηρίζεται βασικά στην **ιδεολογία της κοινωνικής ανόδου**. Κι επειδή η παιδεία αποτελεί σημαντικό εφόδιο για κοινωνική άνοδο ή για διατήρηση των κοινωνικών προνομίων, η ελληνική νεολαία στροβιλίζεται σ' έναν ξέφρενο ρυθμό

συσσώρευσης γνώσεων ανάμεσα σε σχολείο, σε φροντιστήριο και σε ιδιαίτερα μαθήματα. Όστε να αναδειχτούν οι καλύτεροι.

ΠΟΙΟΙ καλύτεροι; Παλιά, η θέση του ατόμου στην κοινωνία ήταν θέλημα θεού ή κληρονομικός, απαράβατος κανόνας. Σήμερα η ευθύνη μεταβιβάζεται έντεχνα σε κάθε άτομο χωριστά, καθένας θεωρείται υπεύθυνος της μοίρας του, ανάλογα με την «εξυπνάδα» του, έχει τις δυνατότητες να υπερνικήσει τα εμπόδια της ζωής, να προσφέρει στην κοινωνία, και να ανταμειφθεί ανάλογα, με ένα αυτοκίνητο, μια τηλεόραση, ή μια πολυθρόνα πίσω από ένα γραφείο.

ΣΗΜΕΡΑ το ρόλο της Θείας Πρόνοιας τον παίζουν οι εξετάσεις, οι κάθε λογής εξετάσεις –κι όχι μόνον αυτές, αλλά μ' αυτές ασχολιόμαστε– και ιδίως οι Πανελλήνιες. Γιγάντιο ΠΡΟ-ΠΟ ανάμεσα σε 100.000 αντίπαλους.

Γιατί ΠΡΟ-ΠΟ; Γιατί όχι οι καλύτεροι; Για να απαντήσουμε πρέπει να αναρωτηθούμε: οι καλύτεροι ως προς τί;

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ γίνονταν και στην αρχαία Κίνα. Για να γίνεις μανδαρίνος, να μπεις δηλαδή στη διοίκηση της Αυτοκρατορίας έπρεπε να περάσεις εξετάσεις Σε διάφορα μαθήματα, από ανάγνωση και καλλιγραφία –δεν είναι εύκολο δα να ξέρεις 10.000 ιδεογράμματα στα 50.000 που υπάρχουν στην κινεζική γραφή!– ως λογοτεχνία και ποίηση. Αυτός που έγραφε τον ωραιότερο ύμνο προς τον αυτοκράτορα έπαιρνε και τη διοίκηση της πλουσιότερης επαρχίας (ή κάπως έτσι).

ΠΙΟ πρόσφατα, στη Γαλλία του 1973, ο μαθηματικός Ροζέ Γκοντμάν έκανε την εξής κριτική στο σύστημα των εισαγωγικών στις «Μεγάλες Σχολές»¹:

*«Παίρνετε τους καλύτερους μαθητές στα μαθηματικά, τους προ-
γυμνάζετε εντατικά, τους περνάτε από διαγωνισμούς ψηλού επι-
πέδου και μετά τους οδηγείτε σε διοικητικά και στρατιωτικά επαγ-
γέλματα όπου οι μαθηματικές τους γνώσεις και ικανότητες αχρη-
στεύονται. και μετά από αυτή την έγκεφαλοπειρατεία είστε ικα-
νοί να απορείτε γιατί το επίπεδο των μαθηματικών στη Γαλλία όσο
πάει και πέφτει!»*

ΧΩΡΙΣ να συμφωνεί κανείς με όλα όσα λέει ο Ρ.Γ., ένα είναι το σίγουρο, στην αρχαία Κίνα, στη Γαλλία και στη χώρα μας (κι αλλού): μερικά σχολικά μαθήματα ανάγονται σε **απόλυτο κριτήριο της αξίας των διαγωνιζόμενων** και μάλιστα μια κι έξω: η επίδοση μιας συγκεκριμένης στιγμής κρίνει ολόκληρη την παραπέρα πορεία. Τί σχέση έχουν αυτά τα μαθήματα με το επάγγελμα στο οποίο θα προκριθούν οι διαγωνιζόμενοι; Όπως θα δούμε, ελάχιστη.

ΚΑΘΕ επαγγελματική δραστηριότητα αλλά και η ζωή καθενός γενικότερα, απαιτεί την ικανότητα **να αντιμετωπίζεις μη τυποποιημένες καταστάσεις**. Εκεί η αποστήθιση συνταγών παίζει μηδαμινό ρόλο: χρειάζεται **κριτική σκέψη**, αναλυτική και συνθετική, χρειάζεται ικανότη-

φάκελος / το φτηνό εμπόρευμα της παιδείας

εξετάσεις

τα επιλογής και απόφασης, χρειάζεται μέθοδος για τη χρήση των αποχτημένων γνώσεων ή για την αναζήτηση τους (σε βιβλία λ.χ.). Ενώ αυτό που ελέγχεται στις εξετάσεις είναι πάντα η αποσπασματική παράθεση των γνώσεων από μνήμης.

ΑΣ ΔΟΥΜΕ από κοντά τα μαθήματα που εξετάζονται, απόλυτα κριτήρια της «αξίας» του διαγωνιζόμενου:

- Στην «έκθεση ιδεών» βραβεύεται μήπως η σαφήνεια της έκφρασης, η λογική συνοχή του γραφτού, η εσωτερική του αρμονία, η πρωτοτυπία και ο πλούτος των απόψεων –και με ποιο, άραγε, «ουδέτερο» κριτήριο θα ήταν δυνατόν να βαθμολογηθούν αυτά; – ή η ορθογραφία, η χρήση ορισμένων απόψεων-κλισέ, η ηθικόλογη ανάπτυξη κοινοτυπιών της κυρίαρχης ιδεολογίας;
- Στα αρχαία και τα λατινικά κρίνεται πουθενά η κατανόηση ενός συστήματος αξιών, εννοιών, αντινομιών και συγκρούσεων ενός αρχαίου πολιτισμού; ή μήπως πρόκειται για ένα σταυρόλεξο με ανώμαλα ρήματα, τυποποιημένες μετα-γλωττίσεις, απολιθωμένους συνταχτικούς κανόνες;
- Στα πειραματικά μαθήματα, υπάρχει καμιά σχέση ανάμεσα σ' αυτό που εξετάζεται: γνώση των συμβόλων και της χρήσης τους (τύποι και εξισώσεις, Κακοτρία και Νανοτρία), και στην πειραματική διαδικασία προσέγγισης των φυσικών φαινομένων και επίδρασης πάνω σ' αυτά;
- Στα μαθηματικά, οι θεόπνευστες αλήθειες (θεωρία) και οι παραλλαγές του συνταγολογίου (ασκήσεις), η μαύρη μαγεία των συμβόλων κι ο ετισθελισμός των ορισμών, έχουν καμιά σχέση με τις .νοητικές διαδικασίες αφαίρεσης και εξειδίκευσης, τον έλεγχο και την κριτική αντιμετώπιση υποθέσεων και συμπερασμάτων, την προσπάθεια να βγουν στην επιφάνεια σχέσεις που κρύβονται από το φαινομενικό χάος;

Στις εξετάσεις δεν ελέγχεται αυτό του υποτίθεται ότι ελέγχεται ή που θάπρεπε να ελέγχεται –σύμφωνα τουλάχιστον με το τί αντιπροσωπεύει κάθε μάθημα. Όπωςδήποτε δεν εξετάζεται η κριτική σκέψη. Εξετάζονται τα **εξαρτημένα αντανάκλαστικά** των υποψηφίων, η αντίδρασή τους σε τυποποιημένες καταστάσεις.

Υπάρχει βέβαια μία γραμμή υποχώρησης για τους οπαδούς των εξετάσεων, μια και είναι πολύ αμφίβολο αν μπορεί να βαθμολογηθεί «αντικειμενικά» η κριτική σκέψη. Βαθμολογείται τουλάχιστον η ικανότητα της εκμάθησης τυποποιημένων γνώσεων, η μνήμη κτλ. Εφόσον δεν μπορούμε να ελέγξουμε τις αντιδράσεις σου στο καινούργιο, ελέγχουμε την ικανότητα να χρησιμοποιήσεις τις γνώσεις σου σε καταστάσεις σχετικά αναμενόμενες, στο επίπεδο της ρουτίνας πια. Εξ άλλου, κάθε τομέας επαγγελματικής δραστηριότητας περιέχει την εφαρμογή τυποποιημένων συνταγών: Πονοκέφαλος - ασπιρίνη, καμένη λάμπα - άλλαγμα, στατικά πολυκατοικίας - τάδε τύπος, διαζύγιο - τάδε νόμος, καινούργιος πελάτης στο εστιατόριο - στρώσιμο τραπεζιού. Αυτό σε κάθε επάγγελμα άσχετα από διπλώματα και πτυχία. Οι τυποποιήσεις όμως αυτές αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της συγκεκριμένης επαγγελματικής δραστηριότητας –ενώ οι σχολικές τυπο-

ποιήσεις είναι αυθαίρετες: μόνη δικαίωση τους είναι ο σχολικός βαθμός, η συμπάθεια του καθηγητή, η αποφυγή της τιμωρίας και όχι το αποτέλεσμα της τυποποιημένης πράξης. Αν δεχτούμε ότι όποιος δεν μπορεί να γράψει σωστά μια χημική αντίδραση την ημέρα των εξετάσεων δεν κάνει για χημικός, τότε ο ίδιος άνθρωπος θα πρέπει να θεωρηθεί ανίκανος να φτιάξει μια μελιτζανοσαλάτα. Κι όμως, λίγοι μάγειρες και μαγείρισσες είναι απόφοιτοι Α.Ε.Ι.

Αυτό δεν σημαίνει ότι οι υποψήφιοι μάγειρες πρέπει να περνάν πανελλήνιες εξετάσεις. Σημαίνει ότι η εκτέλεση ή η μη εκτέλεση μιας σχολικής συνταγής, μικρή σχέση έχει με την εκμάθηση μιας άλλης συνταγής στα πλαίσια ενός επαγγέλματος. Δηλαδή σε τελείως διαφορετικές συνθήκες.

ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ συνθήκες για κάτι ακόμα: όταν παραγγέλνεις καφέ δε ζητάς από τον καφετζή να δοκιμάσει πρώτος μπας κι έχει βάλει ποντικοφάρμακο αντί για ζάχαρη. Ο καφετζής δεν είναι a priori ύποπτος ότι δεν θα εκτελέσει σωστά τη δουλειά του–είναι το πολύ πολύ ύποπτος ότι θα φουσκώσει τις τιμές. Αντίθετα, ο διαγωνιζόμενος είναι a priori ύποπτος, ύποπτος ότι θα αντιγράψει, με σκονάκι ή με πομπό. Καλείται να εξεταστεί στο αν θα γράψει σωστά μια συνταγή μέσα σε ένα κλίμα γενικής καχυποψίας, κάτω από το άγρυπνο μάτι ενός επιτηρητή και σήμερα κάτω από τα άγρυπνα δόντια των αστυνομικών σκυλιών που έχουν επιστρατευτεί για να προστατέψουν τους δημοκρατικούς θεσμούς των εξετάσεων.

ΚΑΤΩ άπ' αυτές τις συνθήκες, το γράψιμο δέκα συνταγών στις εξετάσεις μοιάζει περισσότερο με καταναγκαστικά έργα από βαρυποινίτες στους όποιους έχουν υποσχεθεί χάρη αν σπάσουν πολλές πέτρες σε μικρά κομμάτια, παρά με το σχεδιασμό για χιλιοστή φορά μιας σκάλας από ένα σχεδιαστή σε κανονικές συνθήκες μισθωτής εργασίας.

ΟΛΑ αυτά δικαιολογούν γιατί αποκαλέσαμε τις εξετάσεις ΠΡΟ-ΠΟ. Τόσο λίγη λειτουργικότητα έχουν οι εξετάσεις σαν εργαλείο κατανομής των ανθρώπων ανάλογα με τις ικανότητές τους ώστε θα μπορούσαμε να τις αντικαταστήσουμε με κλήρωση την τελευταία στιγμή χωρίς ουσιαστική διαφορά στο τελικό αποτέλεσμα: ίσως μάλιστα τα φτωχότερα στρώματα να είχαν μεγαλύτερη εκπροσώπηση στον αριθμό των εισακτέων. Ή, αν προτιμάτε, αν δεν είχε αποκαλυφθεί η κομπίνα του Ράμμου, η φουρνιά του '79 δε θα ήταν ούτε καλύτερη, ούτε χειρότερη από τη φουρνιά του '80 στην επαγγελματική της σταδιοδρομία. Αναλογιστείτε τί θα γινόταν αν η κομπίνα είχε πετύχει και την μαθαίναμε μετά από 20 χρόνια στα απομνημονεύματα των πρωταγωνιστών!

ΟΛΑ αυτά δε γράφονται για να προτείνουμε μία ακόμα μεταρρύθμιση, αντικαθιστώντας τις πανελλήνιες εξετάσεις με κάτι άλλο. Οι εξετάσεις δεν είναι παρά η κορφή του παγόβουνου που λέγεται παιδεία. Όλες οι βαθμίδες της παιδείας λειτουργούν με στόχο τις εξετάσεις, λιγότερο ή περισσότερο αυστηρές, για την επόμενη βαθμίδα. Άλλεπάλληλα κοσκινίσματα, δοκιμασμένα και εις τας Ευρώπας εις τας οποίας εισερχόμεθα. Όπου, μετά από κάθε κοσκίνισμα, τα απόβλητα στέλνονται στην (κατ' ευφημισμό) επαγγελματική ή τεχνική παιδεία και μετά στη βιοπάλη και στην προκαθορισμένη θέση στην κοινωνική ιεραρχία. Όπου η όλη παιδεία χαρακτηρίζεται από τον αυτο-

ματισμό και την πειθαρχία - μέχρι και στρατιωτικά παραγγέλματα «διδάσκονται» στο μάθημα της γυμναστικής - για ποιο σκοπό άραγε; Όλη η παιδεία μας τείνει στην αναπαραγωγή μιας κοινωνίας ιεραρχημένης και εξαρτημένης: Παράγει αυτόματα διαφόρων τύπων. Ή μάλλον επιδιώκει να παράγει αυτόματα: Γιατί τα παιδιά που καλούνται να γράψουν τέτοιες αηδίες σε τέτοιες συνθήκες, μετά από διαδικασίες που εξοντώνουν κάθε έφεση για γνώση και κουρελιάζουν και τα πιο γερά νεύρα, κάτι έχουν καταλάβει: ότι τους εμπαίζουν, και τούς μεταχειρίζονται σαν πόνια σ' ένα παιχνίδι που δεν ξέρουν τούς κανόνες. ΓΙΑΤΙ κανόνες υπάρχουν, έστω κι αν εμπεριέχουν την ίδια τους την καταστρατήγηση. Είναι οι κανόνες της καπιταλιστικής κοινωνίας. Σε μια μη ανταγωνιστική κοινωνία τίποτα δεν αποκλείει οι εξετάσεις, υπό τη μορφή της δοκιμασίας και της συνειδητοποίησης των δυνατοτήτων του από τον ίδιο τον εξεταζόμενο με τη βοήθεια του εξεταστή, να μπορούν να παίξουν ένα θετικό, παιδευτικό ρόλο. Σήμερα όμως, εξετάσεις χωρίς κομπίνα = δημόσιο χωρίς λάδωμα = οικονομία χωρίς καπέλο² = καπιταλισμός χωρίς εκμετάλλευση. Εξυγίανση των θεσμών δεν μπορεί να γίνει όσο δεν αλλάζει η κοινωνία που διέπεται από αυτούς τους θεσμούς. Όσο τα αυτόματα που παράγονται από τα σχολεία μας έχουν –εξαναγκάζονται να έχουν– για κίνητρο και για στόχο το ατομικό κέρδος, την ιδεολογία του «ό,τι φάμε κι ό,τι πιούμε...» και του ανταγωνισμού.

ΑΣ μη φωνάζουμε ότι κινδυνεύουν οι δημοκρατικοί θεσμοί και μάλιστα από τα μέσα. Οι θεσμοί δεν είναι παρά ο ορθολογισμός του παράλογου.

Τα σκάνδαλα και οι κομπίνες είναι μόνο συμπτώματα: αποκαλύπτουν τη βαρβαρότητα που οι θεσμοί κωδικοποιούν και εξωραίζουν.

ΑΠΕΝΑΝΤΙ σ' αυτή τη βαρβαρότητα χρειάζεται να τοποθετηθούμε, εξειδικευμένα, σε κάθε της έκφραση, να την καταλάβουμε –και να επεμβούμε.

Β. Αγγελόπουλος

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 1) Στη Γαλλία το σύστημα των εξετάσεων είναι ακόμη πιο αναπτυγμένο από μας: στις «Μεγάλες Σχολές», (μηχανικών, οικονομικών, διοίκησης) μπαίνει κανείς με εξετάσεις, γύρω στα δυο χρόνια μετά τις «πανγαλλικές» (Baccalauréat) που ανοίγουν τις πόρτες ατά υπόλοιπα ΑΕΙ.
- 2) «Καπέλλο» λεγόταν (όταν γράφθηκε το άρθρο) το έξτρα ποσόν που πλήρωνες για να έχεις πρώτο πράμα όταν ψώνιζες. Σήμερα, με την άνοδο των τιμών και την τυποποίηση των εμπορευμάτων, το φαινόμενο έχει εκλείψει από την παραοικονομία διότι το «καπέλλο» έχει ενσωματωθεί. Η έκφραση «μοσχάρaki με καπέλλο» έχει πέσει σε αχρησία: το κείμενο τούτο πρόβλεψε λάθος σε αυτό το σημείο...

φάκελος / το φτηνό εμπόρευμα της παιδείας

Κινητοποιήσεις στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Ο διάλογος για την παιδεία άνοιξε. Όχι με την εξουσία, αλλά εντός του φοιτητικού κινήματος.

Ladies and gentlemen, καταλήψεις...

Όχι, οι εκτεταμένες κινητοποιήσεις στο χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης δεν εμφανίστηκαν από το πουθενά. Οι πορείες, οι καταλήψεις και οι γενικές συνελεύσεις όπου υποχωρούν ο παραγοντισμός και τα μαγαζάκια, η συμμετοχή των φοιτητών σε διαδικασίες που συνήθως ευαισθητοποιούσαν ισχνές μειοψηφίες, δεν προέκυψαν φυσικά από καμιά επαναστατική συνταγή. Εδώ και λίγα χρόνια (γύρω στα 5) υπάρχει ένα κλίμα, όπου στους ενεργούς πολιτικά κύκλους που δραστηριοποιούνται στα πανεπιστήμια συζητούνται και αναφέρονται τα ζητήματα της ίδρυσης ιδιωτικών ΑΕΙ, της εμπορευματοποίησης της παιδείας και της μετατροπής της σε βιομηχανία παραγωγής αποφοίτων. Στο ίδιο κλίμα, η απέναντι πλευρά που προωθεί τα νέα μέτρα.

Η Συμμαχία των Προθύμων

Υποστηρίζοντας και προπαγανδίζοντας με κάθε τρόπο τα νέα μέτρα, έχει δημιουργηθεί μια συμμαχία προθύμων¹, με απώτερο σκοπό την προώθηση της εμπορευματοποίησης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Μ.Κ.Ο.², ΣΕΒ, επιχειρήσεις, τράπεζες, πολιτικοί εκφραστές του νεοφιλελευθερισμού, και πάει λέγοντας. Με συνέδρια, «ενημερωτικές» εκδόσεις, συνεχή προβολή από τα ΜΜΕ, αποσκοπούν στην κατασκευή συναίνεσης, ώστε οι πολιτικοί υπάλληλοί τους να νομοθετήσουν εν μέσω όσο το δυνατόν λιγότερων αντιδράσεων. Σε αυτή τη συμμαχία, καθένας συμμετέχει για τους δικούς του λόγους: οι εργοδοτικοί μηχανισμοί αποσκοπούν στην μεταρρύθμιση των πανεπιστημίων ώστε οι απόφοιτοι να βγαίνουν κομμένοι και ραμμένοι στις ανάγκες των επιχειρήσεων (από την παραγωγή στην κατανάλωση, που λέμε). Οι πολιτικοί στο να χαλιναγωγήσουν ολοκληρωτικά την πολιτική δραστηριότητα εντός των πανεπιστημίων. Εργοδοτικοί φορείς στο να κατευθύνουν την έρευνα προς όφελός τους. Επιχειρήσεις που αξιοποιώντας την υποδομή των πανεπιστημίων θα αποκομίζουν κέρδη.

Εμπορευματοποίηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Λέγοντας «εμπορευματοποίηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης» εννοούμε την λειτουργία των ΑΕΙ και ΤΕΙ με όρους παραγωγής και κέρδους. Δηλαδή οργάνωση και δραστηριότητα με σημεία αναφοράς τα έσοδα, την εκμετάλλευση και την απόδοση των τυχόν επενδύσεων. Δεν είναι συνδεδεμένη καλά και σώνει με την ιδιωτικοποίηση, με την έννοια ότι το δημόσιο πανεπιστήμιο ενδεχομένως να παραμένει δημόσιο, όμως να λειτουργεί με όρους εταιρίας. Είναι σύνθετες σε άλλες χώρες της Ευρώπης, άλλωστε και στην Ελλάδα πολλές επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας από δημόσιες επιχειρήσεις μετατρέπονται σε Α.Ε., και το χειρότερο, λειτουργούν με σκεπτικό μιας Α.Ε. Εκφάνσεις της εμπορευματοποίησης των ΑΕΙ είναι ενδεικτικά: α) Η υποδομή των πανεπιστημίων (από το χώρο πάρκινγκ και τα κυλικεία, ως τα εργαστήρια, τις εστίες και τις αίθουσες εκδηλώσεων) να μισθώνεται και να αξιοποιείται από ιδιώτες, ώστε απ' ενός το κεφάλαιο να χρησιμοποιεί με λίγα έξοδα και χωρίς επένδυση μια έτοιμη υποδομή, κι απ' ετέρου το πανεπιστήμιο Α.Ε. να αποκομίζει οφέλη από την υποδομή του- ασχέτως αν τα οφέλη αυτής της υποδομής τα στερούνται οι φοιτητές, διότι αντιμετωπίζονται ως πελάτες-καταναλωτές.

β) Ο σκοπός της εκπαίδευσης και το περιεχόμενό της προσδιορίζονται ανάλογα με το τι επιθυμεί η εργοδοσία, τα κριτήρια επομένως για το πανεπιστημιακό έργο είναι ουσιαστικά το κατά πόσο ταυτίζεται με τις επιταγές των εργοδοτών. Δηλαδή η αξία ενός μεταπτυχιακού ή μιας εργασίας φοιτητή θα κρίνεται από το μάντζερ ή τον εργοδότη, με μέτρο σύγκρισης το κατά πόσο εξυπηρετεί τις ανάγκες του. Η αξία του φοιτητή εξαρτάται από το αν «πουλάει» και «συμφέρει» στο κεφάλαιο.

γ) Το χειρότερο όμως είναι η εξάρτηση του πανεπιστημιακού έργου από την αγορά. Τα υποχρηματοδοτούμενα ΑΕΙ, θα εξαρτούν τη λειτουργία τους από το κεφάλαιο, καθιστώντας την πανεπιστημιακή γνώση όμηρο των εταιριών. Αν π.χ. ένας ερευνητής καταλήξει στο συμπέρασμα ότι ένα προϊόν είναι βλαβερό για την υγεία, επειδή η δυσανεξιμένη εταιρία που το παράγει θα απειλήσει με πάγωμα της χρηματοδότησης του ερευνητικού προγράμματος, ο ερευνητής θα αναγκαστεί να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι... το προϊόν είναι μια χαρά. Λαμπρό παράδειγμα η έρευνα για τις συσκευές κινητής τηλεφωνίας από ερευνητές που χρηματοδοτούνται από τη Vodafone, ή η έρευνα για το κάπνισμα που χρηματοδοτήθηκε από καπνοβιομηχανία- κολοσσό. Και στις κοινωνικές επιστήμες τα πράγματα είναι χειρότερα: αν ένας φοιτητής κοινωνιολογίας καταλήξει στο συμπέρασμα ότι τα reality της τηλεόρασης αποχαυνώνουν τον κόσμο, ή αν ένας φοιτητής πολιτικών επιστημών καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η Νέα Τάξη Πραγμάτων είναι μια παγκόσμια τρομοκρατία, ή αν ένας φοιτητής νομικής καταλήξει στο ότι οι τρομονόμοι πρέπει να καταργηθούν, είναι εύληπτο ότι αυτοί οι φοιτητές δεν θα σπουδάσουν και τόσο εύκολα (αν σπουδάσουν).

δ) Φυσικά, ο ίδιος ο φοιτητής θα αντιμετωπίζεται ως καταναλωτής, ως πορτοφόλι: όλα τα απαραίτητα εργαλεία θα τα αγοράζει και για όλα θα πληρώνει. Από τα διδάκτρα ως τη στέγαση, τη διατροφή και τα βιβλία, όλα (εδώ) πληρώνονται... Μια αντιμετώπιση που διαπλάθει το φοιτητή ως έναν καταναλωτή, ενισχύοντας το καταναλωτικό πνεύμα που προωθείται και εκτός πανεπιστημίου.

Panepistimio S.A

(Ti gyreuei l alepou sto pazari ?)

Αρκετά με τα λόγια, ας δούμε ένα παράδειγμα. Πώς θα λειτουργεί ένα ΑΕΙ βασιζόμενο στα προτεινόμενα μέτρα; Ας πάρουμε για παράδειγμα ένα πολύ προπαγανδιζόμενο ΚΕΣ (Κέντρο Ελευθέρων Σπουδών), το ALBA (Athens Laboratory for Business Administration). Το ALBA είναι μη κρατικό και μη κερδοσκοπικό ΚΕΣ. Με βασικό αντικείμενο το management, έχει ενσωματώσει τις προτεινόμενες αρ-

χές του ΕΣΥΠ. Ιδρύθηκε με πρωτοβουλία του ΣΕΒ και του ΕΕΔΕ το 1992³, ενώ το 1995 προσχώρησε στο club και το ΕΒΕΑ. Σήμερα, μέλη του είναι 53 επιχειρήσεις⁴, από την Intracom και την BP, ως τον Antenna, την Coca-Cola και την Τράπεζα Πειραιώς. Πέραν του περιεχομένου των σπουδών, όπου στο ΚΕΣ είναι αδιαπραγμάτευτο το ότι νόμος είναι η θέληση του χρηματοδότη, το πανεπιστήμιο είναι και ένα κοινωνικό μοντέλο: η πολιτική και συνδικαλιστική δραστηριότητα, όπως άλλωστε και η μερική συνδιοίκηση, οι διαδικασίες των συνελεύσεων και των διεκδικήσεων, είναι ασυμβίβαστα με τα ΚΕΣ. Άρα λοιπόν, μέσω των ΚΕΣ εισάγεται ένα πρότυπο εργοστασίου, όπου ο φοιτητής στα ΚΕΣ το μόνο που κάνει είναι να παπαγαλίζει όσα του λένε, αποστερημένος από κάθε άλλη συλλογική δραστηριότητα -το μόνο συλλογικό στοιχείο στα ΚΕΣ είναι η καφετέρια. Επίσης, ΚΕΣ σημαίνει χώρος αποστειρωμένος από διάλογο και πλουραλισμό. Το μόνο που υπάρχει είναι ο μονόλογος των εταιριών, κι αλίμονο σε όποιον πάει κόντρα. Αξίζει επίσης να γίνει μια αναφορά στην αξιολόγηση εντός των ΚΕΣ: εξυπακούεται ότι ως αντιεξουσιαστές είμαστε ενάντια στην υπάρχουσα στα ΑΕΙ αξιολόγηση που πηγάει από την κρίση και βαθμολόγηση των φοιτητών από τους ιεραρχικά ανώτερους καθηγητές. Πολύ περισσότερο είμαστε ενάντια στην διπλή αξιολόγηση, που γίνεται από κοινού από καθηγητές και εταιρίες.

Απώτερος σκοπός όμως των παραπάνω καλοθελητών δεν είναι απλά και μόνο η ίδρυση των δικών τους ΑΕΙ- άμα τους ενδιέφερε απλώς να βγάλουν στελέχη για την πάρτη τους, θα αρκούσαν στην ίδρυση κλειστών club- ΚΕΣ και θα έβγαζαν σόους δικούς τους υπαλλήλους ήθελαν. Το γεγονός ότι θέλουν να δημιουργήσουν ένα καθολικό καθεστώς, όπου όλη η πανεπιστημιακή κοινότητα θα λειτουργεί με τα κριτήριά τους, σημαίνει ότι εν τέλει αποσκοπούν στο να αναμορφώσουν ολόκληρη την παιδεία όπως θέλουν.

Η αντίσταση στην παγκοσμιοποιημένη κυριαρχία ή θα είναι αντικαθεστωτική ή τίποτα...

Στο ερώτημα «τι να κάνουμε» δεν υπάρχει κανένα ευαγγέλιο που έχει την ιδανική επαναστατική λύση. Ωστόσο, δεν ξεκινάμε από το μηδέν, διότι και κινηματική εμπειρία υπάρχει και κεκτημένα μέσα από αγώνες υπάρχουν. Είναι φερ' ειπείν ξεκάθαρο ότι δεν εκχωρούμε τίποτα απ' όσα έχουμε- λ.χ. δεν διαπραγματευόμαστε το να είναι δωρεάν η παιδεία κι η υποδομή της, όπως τα συγγράμματα. Δεν διαπραγματευόμαστε κεκτημένα όπως το άσυλο. Από κει και πέρα, ο δρόμος είναι ανοιχτός για να συζητήσουμε τι παιδεία θέλουμε, ξεπερνώντας τα ρεφορμιστικά αιτήματα του στυλ «τι ύλη έχουμε στο τάδε μάθημα», στοχεύοντας σε μια συνολική αμφισβήτησιακή κριτική. Η ουτοπία είναι μπροστά μας ...

¹ Ο τρόπος με τον οποίο προετοιμάζουν την είσοδό τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση θυμίζει εισβολή, οπότε οι συγκρίσεις είναι αναπόφευκτες...

² Βλ. <http://www.e21.gr/>

³ <http://www.alba.edu.gr/identity/history/>

⁴ <http://www.alba.edu.gr/identity/governance/members/>

Ο πολιτικός Καμύ

Το κείμενο αυτό αποτελεί την εισήγηση για την εκδήλωση με τίτλο «Ο πολιτικός Καμύ» που διοργάνωσε η εφημερίδα «Βαβυλωνία» και πραγματοποιήθηκε στις 9 Μαΐου 2006, στον ελεύθερο κοινωνικό χώρο Nosotros (Θεμιστοκλέους 66, Αθήνα) με κεντρικούς ομιλητές τον Φιλήμονα Πατσάκη και την Ελένη Ποταμιάνου.

Δεν υπάρχει περίπτωση να καταπιαστείς με τον Καμύ (1913-1960) χωρίς αυτό να σε επηρεάσει βαθιά. Είναι ίσως ο τρόπος με τον οποίο τοποθετεί την αγωνία της ύπαρξης στην δράση που σε αναγκάζει όχι απλώς να μην κρατάς αποστάσεις αλλά να καίγεσαι από τον καταιγισμό των ερωτημάτων που έθεσε στην μεθοδική αμφιβολία, τον πολιτισμό του όχι. Δεν θα προσεγγίσω το θέμα βιογραφικά, η στάση του σε κορυφαία ζητήματα της εποχής του είναι κεφαλαιώδους σημασίας για να κατανοήσουμε τον ίδιο, εφόσον εξάλλου πρότεινε την στάση και όχι την στράτευση, αλλά θέλω να διερευνήσω την επιρροή του σήμερα. Σήμερα που η νεοθητική ζητά την ταύτιση, που τα στρατόπεδα συγκέντρωσης ξανάνοιξαν, που τα τείχη ξαναχτίζονται (σύνορα Μεξικού, Ισραήλ), που η πυρηνική απειλή επανακάμπτει, που η ζωή επαναορίζεται, πού βρίσκεται σήμερα η σκέψη του Καμύ; Του ανθρώπου που είπε πως υπάρχουν μόνο τα ερωτήματα και η εξέγερση;

Εξετάζοντας την επιρροή της σκέψης του βρισκόμαστε αντιμέτωποι με την επιρροή που του ασκήθηκε από άλλους στοχαστές. Θα μιλήσουμε λίγο για τον Ντοστογιέφσκι. Ο Ντοστογιέφσκι βιώνει έντονα την αυγή του ανθρωποθεού, πάνω στο κουφάρι του Θεού η συνειδηση εγείρεται. Οι ήρωες του δρουν στο κατώφλι (στις σκάλες, στον διάδρομο) καίγονται από τη δύναμη της επιλογής, τα όρια του φόνου τίθενται εδώ για πρώτη φορά. Η μεταφυσική εξέγερση του Ιβάν¹ είναι στην ουσία η τοποθέτηση της ύπαρξης στο κέντρο του στροβίλου. Το «όλα επιτρέπονται», το «κανέναν δεν μπόρεσα να μισήσω» των Ιβάν και Σταυρόγκιν², η αιώνια εκπυρσοκρότηση του όπλου του Κιρίλοφ³ που έφερε στο φως τόσο εκκωφαντικά το αυτεξούσιο του ανθρώπου (η πρώτη λογική αυτοκτονία, μια θυσία για την έλευση των ανθρωποθεών) θα γεμίσουν την σκέψη του Καμύ με τα ερωτήματα που θα μας εκτοξεύσει. Το «υπάρχει λογική που φτάνει ως τον θάνατο;» είναι ερώτημα που ο Καμύ αναλογίστηκε στις σελίδες του μεγάλου Ρώσου συγγραφέα. Ο Ντοστογιέφσκι, όπως σωστά επισημαίνει ο Μπάχτιν⁴, είναι ο πατέρας του πολυφωνικού μυθιστορήματος, η γλώσσα του αφηγητή, του συγγραφέα και των ηρώων του έχει πλήρη αυτάρκεια, δεν μετατρέπει τη γνώμη σε αξίωμα. Αυτός είναι και ο λόγος που ο λυτρωτικός (για τον Ντοστογιέφσκι) επίλογος του Αλιόσα⁵ θα παραμείνει ασήμαντος. Αυτό ο Καμύ το θαύμασε.

Ο Ντοστογιέφσκι κάνει και την πρώτη μυθιστορηματική επίθεση στο πρότυπο της ιστορικής επανάστασης, μέσα από τη φιγούρα του Στεπάνοβιτς στους «Δαιμονισμένους». Δεν είναι τυχαίο ότι ο Καμύ στους «Δίκαιους», το θεατρικό του που ιχνηλατεί τις δυνατότητες της εξέγερσης να παράγει ηθική, ονομάζει το πρόσωπο που παραμένει ασυγκίνητο από τους φόνους Στεπάν. Ο Ντοστογιέφσκι βρέθηκε μπροστά στην ανήκουστη ελευθερία επιλογής του ανθρώπου κάτω από τον οριστικά σιωπηλό ουρανό, ο Καμύ βρέθηκε μπροστά στον όλεθρο αυτής της επιλογής και δεν μπόρεσε να μην αντιμετωπίσει το δίλημμα-συμπληγάδες του Κίρκεγκωρ για την ατομική ύπαρξη. Δηλαδή να περιώσει το απαραβίαστο του εσωτερικού της χώρου απέναντι σε κάθε δυναστευτική αντικειμενοποίηση και να σωθεί από τον μηδενισμό της ίδιας της της άρνησης. Ο Καμύ όμως το δίλημμα αυτό το αντιμετώπισε μακριά από το άλμα στην πίστη, μακριά από την «ελπίδα» του Μαλρώ⁶. Πιστός στην αγάπη του για τον άνθρωπο και την ζωή ως αξία, πρότεινε την αθωότητα απέναντι στην ενοχή. Απολύτως μη με-

ταφυσικός αφοπλίζει πλήρως τον Θεό και δίνει νέο ορισμό στην αθεΐα αρνούμενος τη μεταμέλεια για κάθε πράξη.

Μπροστά στην ανήκουστη θηριωδία της εποχής του, ο Καμύ στέκει αποσβολωμένος. Σιχαίνεται τον ορθολογισμό που καθορίζει ανύπαρκτα όρια, εξωραΐζει κάθε λογής εξουσία και σήμερα συντηρεί τον απίστευτο μονόλογο της αστυνομίας. Αποδομώντας κάθε σκοπό και στόχο φέρνει γυμνή την ύπαρξη μπροστά στο παράλογο της οριστικής καταδίκης σε θάνατο. «Κάτω από το θνητό φως αυτού του πεπρωμένου εμφανίζεται η ματαιότητα, καμία ηθική, καμία προσπάθεια δεν δικαιολογούνται *a priori*, μπροστά στα ανάληπτα μαθηματικά που ρυθμίζουν την ύπαρξή μας». Η θνητότητα όμως δεν ταιριάζει στον άνθρωπο. Έτσι αυτός οφείλει να γίνει ο αιώνιος Θεοκτόνος, ο αιώνιος στασιαστής. Η μη εγκαθίδρυση, η διαρκής άρνηση. Ιδού ο άνθρωπος. Άλλωστε το παράλογο δεν έχει νόημα παρά στα πλαίσια που δεν συναινούμε. Ο Καμύ έφερε την εξέγερση απέναντι στην επανάσταση και επέλεξε την πρώτη. Στα δίλημματα δικαιοσύνη-ελευθερία και ολότητα-ενότητα τάσσεται σαφώς υπέρ των δεύτερων. Το μόνο που ενδιαφέρει τον Καμύ είναι το *ων* που δρα. Η τοποθέτηση του ανθρώπου στο κέντρο της οργάνωσης της κοινωνίας μέσα από τη λήψη δεσμευτικών αποφάσεων είναι έργο του συμβολαίου του Ρουσσώ. Όμως, είναι ο άνθρωπος ή ο νόμος; Η ταύτιση ανθρώπου-ηθικής και ο ταυτόχρονος διαχωρισμός ανθρώπου-πολίτη είναι η ουσία της δομής κάθε ολοκληρωτισμού. Ο Καμύ αρνείται να συμπράξει με θεωρίες στις οποίες ο άνθρωπος αποτελεί το μέσο για την επίτευξη στόχων. Η ιστορία αρνείται στον άνθρωπο τον ενεργητικό του ρόλο. Συγκροτεί μαζί με τον Θεό έναν λόγο έξω από αυτόν. Έτσι, ο λόγος και η ιστορία κατακτούν μια ολιστική αλήθεια απο-ανθρωποποιούμενοι. Η διαλεκτική ορίζει μια συνεχή μεταβολή της μη-ύπαρξης. «Η επανάσταση του 20ου αιώνα, επειδή στηρίζεται στην οικονομία, δεν μπορεί να αποφύγει τη βία και καταλήγει στον γραφειοκρατισμό και τον αφηρημένο συγκεντρωτισμό ή αλλού λέει «στο *αδηφάγο προϊόν της επανάστασης που είναι η απολυταρχική κοινωνία, η ορθολογιστική τυραννία και η αποικιοποίηση των μαζών*». Θεωρούσε το μέλλον σαν τη μόνη μεταφυσική του ανθρώπου χωρίς Θεό και οριστικά συγκρούστηκε και με αυτήν.

Η εξέγερση είναι μέρος της διατύπωσης της αδικίας και της μη κατανόησης. Ξεμακραίνει από τον μηδενισμό καθώς κάθε κίνημα εξέ-

γερσης οφείλει να συνεπάγεται μια αξία. Η απόλυτη δικαιοσύνη περνάει από την κατάργηση κάθε αντίφασης και έτσι καταστρέφει την ελευθερία. Ο Καμύ θεωρούσε ότι υπάρχει ένα όριο στην καταπίεση πέρα από το οποίο ξεκινά η κοινή για όλους τους ανθρώπους αξιοπρέπεια. Μίλησε για εκείνο το είδος αλληλεγγύης που γεννάται μέσα στα δεσμά. Η αλληλεγγύη στηρίζεται πάνω στο κίνημα εξέγερσης και αυτό με τη σειρά του δικαιώνεται με αυτή τη συνενοχή. «*Η εξέγερση δεν είναι από μόνη της στοιχείο πολιτισμού, αλλά είναι απαραίτητο προαπαιτούμενο*». Ο Καμύ θα αναλογιστεί την ελευθερία επιλογής και την απειλή εγκαθίδρυσης, θα σταθεί με δέος απέναντι στην βία. «*Είναι τόσο αναγκαία όσο και αδικαιολόγητη*», θα πει. Σκοπός της εξέγερσης είναι η αλλαγή, αλλά αλλαγή σημαίνει δράση και αύριο δράση θα σημαίνει να σκοτώνεις, ενώ δεν ξέρεις ακόμα αν κάτι τέτοιο είναι μέσα στα όρια της εξέγερσης.

Τα ερωτήματα του Καμύ θα κινούνται πλάι στη λογική αυτοκτονία του Κιρίλοφ στοιχειώνοντας το αυτεξούσιο. «*Εξεγείρομαι άρα υπάρχουμε*» και τότε άρχισαν όλα. Μη εγκαθίδρυση, διάλυση της ιδεολογίας της προόδου, της ηθικής της αποτελεσματικότητας, άρνηση του ιστορικισμού, οικονομισμού, αλληλεγγύης, αξιοπρέπεια, διαρκής εξέγερση και αναζήτηση της αξίας που αυτή πρέπει να φέρει, το αυτεξούσιο του ανθρώπου στα πλαίσια που δεν συναινούμε. Ιδού ο άνθρωπος του Καμύ. Ναι, πρέπει μα φανταστούμε τον Σίσυφο ευτυχισμένο.

Φιλήμονας Πατσάκης

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 1) Ιβάν Καραμαζόφ, ήρωας των Αδελφών Καραμαζόφ
- 2) Σταυρόγκιν, ο μηδενιστής χαρακτήρας των Δαιμονισμένων
- 3) Ο μηχανικός Κιρίλοφ και η λογική του αυτοκτονία απασχόλησαν πολύ τον Καμύ. Του αφιέρωσε ένα κεφάλαιο στον Μύθο του Σίσυφου.
- 4) Ο μεγαλύτερος κριτικός λογοτεχνίας και ένας πολύ μεγάλος στοχαστής, γνωστός από το έργο του «Ζητήματα ποιητικής στον Ντοστογιέφσκι».
- 5) Το άλμα του Ντοστογιέφσκι στην πίστη θα γίνει με τον επίλογο-μονόλογο του Αλιόσα Καραμαζόφ στο τέλος του τελευταίου έργου του.
- 6) Αντρέ Μαλρώ Γάλλος συγγραφέας (1901-1976), ένας από τους αγαπημένους του Καμύ. Η «Ελπίδα» είναι το μυθιστόρημά του για τον Ισπανικό εμφύλιο, στον οποίο πολέμησε.

Διεθνής Ένωση Εργαζομένων (IWA –AIT)

Η ανεκτίμητη
αναρχοσυνδικαλιστική κληρονομιά

Ο συνδικαλισμός αποτελεί την μεγαλύτερη οργανωμένη τάση του αναρχικού κινήματος διεθνώς. Κατά την διάρκεια της ιστορικής του πορείας, δημιούργησε ισχυρά εργατικά συνδικάτα, υποστήριξε μεγάλες απεργίες και αποτέλεσε την κοινωνικότερη έκφραση του αναρχισμού.

Σε συνέχεια της παρουσίασης που ξεκίνησε στη Βαβυλωνία για τους Βιομηχανικούς Εργάτες του Κόσμου (IWW) και τον επαναστατικό βιομηχανικό συνδικαλισμό, θα ήταν αδιανόητο να μην γίνει μια ειδική αναφορά στην Διεθνή Ένωση Εργαζομένων (International Workers Association) –ευρύτερα πιο γνωστή με τα ισπανικά αρχικά AIT (Asociación Internacional De Los Trabajadores)– που αποτελεί την αναρχική έκφραση του επαναστατικού συνδικαλισμού.

Οι απαρχές

Ήδη από την πρώτη Διεθνή, η αναγκαιότητα ενός δυνατού συνδικαλιστικού κινήματος και της οργάνωσης των εργαζομένων ήταν η βασική προτεραιότητα των αναρχικών. Ειδικά μετά την μικρή περίοδο βίων ενεργειών ατομικής δράσης (*propaganda by the deed*), η βιομηχανική επανάσταση και ο νέος τρόπος οργάνωσης της παραγωγής (μαζικής), οδήγησαν στην υιοθέτηση από τους αναρχικούς ενός τρόπου αγώνα πιο ανοικτού και δημόσιου, με στόχο την μεταφορά του εντός των εργοστασίων. Η στρατηγική αυτή, που ξεκίνησε στις αρχές του 1900, γρήγορα μεταστοιχειώθηκε ως τάση στον αναρχισμό και αποτέλεσε ένα βασικό στοιχείο έκφρασης του κοινωνικού αναρχισμού: τον Αναρχοσυνδικαλισμό.

Η βασική ιδέα

Με στόχο τη μεγιστοποίηση του αποτελέσματος των αγώνων των εργαζομένων, ο αναρχοσυνδικαλισμός διεθνώς υιοθέτησε, ως τρόπο οργάνωσης, την μέθοδο του *ενός δυνατού συνδικάτου όλων των εργαζομένων* (One Big Union –OBU), μέθοδο που δημιούργησαν και ανέπτυξαν από το 1905 οι Βιομηχανικοί Εργάτες του Κόσμου (IWW) στην Αμερική. Πολλοί νομίζουν ότι οι Βιομηχανικοί Εργάτες του Κόσμου (IWW) είναι μεταγενέστερη οργάνωση σε σχέση με την Διεθνή Ένωση Εργαζομένων (AIT) αλλά αυτό δεν ισχύει. Η μέθοδος του ενός δυνατού συνδικάτου (OBU) –*βλέπε Βαβυλωνία #24*– σε αντίθεση με τον παραδοσιακό συνδικαλισμό, προτάσσει ότι ο αγώνας θα πρέπει να είναι αποκλειστικά στα χέρια των εργαζομένων, αρνείται δε την συνδικαλιστική γραφειοκρατία και τους εργατοπατέρες. Επιπλέον, θεωρεί ότι ο συνδικαλισμός δεν μπορεί να έχει μόνο ρεφορμιστικό χαρακτήρα, αλλά και ανατρεπτικό περιεχόμενο. Δεδομένου ότι οι περισσότεροι εργαζόμενοι δεν είναι επαναστάτες, αλλά και λόγω του τρόπου που είναι συνδικαλιστικά οργανωμένοι (στα παραδοσιακά συνδικάτα), τους αναιρείται ένα πολύ βασικό συστατικό εμπειρίας και νοοτροπίας που θα οδηγούσε στην πραγματική χειραφέτηση: η αυτοδιεύθυνση κι η ανάληψη πρωτοβουλιών χωρίς ιεραρχικές δομές. Για τον λόγο αυτό, ο επαναστατικός βιομηχανικός συνδικαλισμός και ο αναρχοσυνδικαλισμός θεώρησαν ότι ο ενιαίος τρόπος οργάνωσης των εργαζομένων θα τους προετοίμαζε για την γενική απεργία ως βασικό επαναστατικό προαπαιτούμενο προς την κοινωνική απελευθέρωση.

Η ίδρυση της IWA – AIT

Έχοντας ως βασικούς άξονες τον τρόπο οργάνωσης των Βιομηχανικών Εργατών του Κόσμου (IWW) που από το 1905 είχαν ήδη ξεκινήσει ως συνδικάτο και είχαν αναπτυχθεί μαζικά στις ΗΠΑ (για περισσότερα βλέπε Βαβυλωνία #21), το 1922, στο Βερολίνο, οι

αναρχικοί δημιουργούν την δική τους ξεχωριστή συνδικαλιστική οργάνωση, με την ονομασία *Διεθνής Ένωση Εργαζομένων*. Στο ιδρυτικό συνέδριο συμμετέχουν εκπρόσωποι από την Αργεντινή (το συνδικάτο FORA με 200.000 μέλη), από τη Χιλή (το τοπικό τμήμα της IWW με 20.000 μέλη), η Γερμανική FAUD (120.000 μέλη), η Ιταλική USI (500.000 μέλη), εκπρόσωποι από Δανία, Ολλανδία, Σουηδία (SAC) καθώς και ένα τμήμα που διασπάστηκε από τη Γαλλική CGT. Η CNT Ισπανίας δεν μπόρεσε να στείλει αντιπροσώπους λόγω της καταστολής που υπήρχε από το δικτατορικό καθεστώς του Primo de Rivera, αλλά εντάχθηκε στην IWA την επόμενη χρονιά (1923). Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονιστεί η μαζική απεύθυνση που είχαν οι αναρχικές ιδέες στους εργαζομένους την εποχή εκείνη, με τον αναρχισμό να αποτελεί ένα πραγματικό κοινωνικό κίνημα.

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1920, η Διεθνής Ένωση Εργαζομένων (στο εξής για συντομία IWA-AIT) άρχισε να εξαπλώνεται, καθώς όλο και περισσότερα συνδικάτα και προπαγανδιστικές ομάδες από το Μεξικό, τη Βουλγαρία, τις Πολωνία, Ιαπωνία, Αυστραλία, Νότια Αφρική και Παραγουάη, έρχονταν σε επαφή με τη γραμματεία της IWA-AIT. Την περίοδο αυτή, οι Βιομηχανικοί Εργάτες του Κόσμου (IWW) αποφασίζουν να διατηρήσουν την αυτονομία και την ιστορική τους, χωρίς ποτέ να δράσουν ανταγωνιστικά προς την IWA-AIT, με την IWW να παραμένει πιστή στο αρχικό περιεχόμενο του Επαναστατικού Βιομηχανικού Συνδικαλισμού, που είναι πιο ανοικτό και διευρυμένο, χωρίς να χάνει τα αντιεξουσιαστικά του χαρακτηριστικά. Πρέπει να κατανοηθεί ότι η IWA-AIT, αν και πήρε όλο το βασικό κορμό του Επαναστατικού Βιομηχανικού Συνδικαλισμού (Revolutionary Industrial Unionism) καθώς και αρκετά σύμβολα ή έννοιες από την IWW (όπως η μαύρη γάτα και η άμεση δράση), τις μετασκέυασε ως αναρχικές και στην ουσία έκανε πιο κλειστό το περιεχόμενο του επαναστατικού συνδικαλισμού, στρεφόμενη κυρίως προς τους αναρχικούς εργαζομένους, ειδικά στην Ευρώπη.

Η παρακμή

Ο Μπολσεβικισμός έβλαψε το εργατικό κίνημα εκτός Ρωσίας. Πολλοί εντυπωσιάστηκαν από το τι γινόταν στην Ρωσία με τα Κομμουνιστικά Κόμματα να βρίσκουν πρόσφορο έδαφος. Ως αποτέλεσμα, η Γαλλική CGT από αναρχική μετατρέπεται σε κομμουνιστική, ένα μεγάλο πλήγμα για το αναρχικό κίνημα στην Γαλλία. Παρόλα αυτά, η IWA-AIT κατόρθωσε να συσπειρώσει από την ίδρυσή της και μετά αρκετό κόσμο που πίστευε στον ακηδεμόνευτο συνδικαλισμό.

Ο μεγαλύτερος κίνδυνος, και στην ουσία ο καθοριστικότερος παράγοντας για την παρακμή, ήταν η άνοδος του φασισμού στην Ευρώπη. Το καθεστώς του Μουσολίνι στην Ιταλία ποινικοποίησε την USI, η οποία

αναγκάστηκε να βγει στην παρανομία και στη συνέχεια να διαλυθεί. Η γερμανική FAUD, η Πορτογαλική CGT και πολλές άλλες συνδικαλιστικές οργανώσεις στην Ευρώπη διαλύθηκαν. Κάτι ανάλογο έγινε και στη Λατινική Αμερική, όπου εξαιτίας των στρατιωτικών δικτατοριών έσβησαν ιστορικά κινήματα ήδη από τις αρχές του 1930. Μοναδική εξαίρεση ήταν η Ισπανία, όπου κατά την διάρκεια του εμφυλίου πολέμου υπήρξε αρκετή ανάπτυξη του αναρχοσυνδικαλισμού, λόγω της CNT, που στην ουσία έδωσε ανάσα ζωής στην κατά τα άλλα ανύπαρκτη την εποχή εκείνη IWA και για τον λόγο αυτό από το 1975 και μετέπειτα η IWA είναι περισσότερο γνωστή ως AIT, εξ αιτίας της συσχέτισής της με την CNT Ισπανίας.

Η IWA-AIT σήμερα

Το τέλος του Β' Παγκόσμιου Πολέμου βρίσκει το Ευρωπαϊκό συνδικαλιστικό κίνημα και την αναρχική του συνιστώσα, την IWA-AIT, σε πλήρη διάλυση. Το 1951 γίνεται το πρώτο μεταπολεμικό συνέδριο στην Τουλούζη (Γαλλία). Αν και στην πραγματικότητα πλέον η οργάνωση δεν θυμίζει τίποτα από το παρελθόν, φαινομενικά αντιπροσωπεύει κάτι και αυτό αποδεικνύεται από τις συμμετοχές αντιπροσώπων από Κούβα, Αργεντινή, Ισπανία, Σουηδία, Ιταλία, Γερμανία και Ολλανδία, Αυστρία, Δανία, Νορβηγία, Βρετανία, Βουλγαρία και Πορτογαλία. Ξαν να μην έφταναν όλα αυτά τα προβλήματα για τον ευρωπαϊκό αναρχοσυνδικαλισμό, άρχισαν οι αποχωρήσεις. Στα τέλη της δεκαετίας του '50 η Σουηδική SAC αποχωρεί από την IWA-AIT. Τα πράγματα αλλάζουν –σημειολογικά τουλάχιστον– προς το καλύτερο, όταν, με το θάνατο του Φράνκο το 1977, η CNT βγαίνει από την παρανομία και ο αριθμός των μελών της από μερικές χιλιάδες εκτοξεύεται στις 150.000. Στην συνέχεια θα διασπαστεί λόγω εσωτερικών διαφωνιών, με το μεγαλύτερο μέρος να δημιουργεί την CGT Ισπανίας που παραμένει μεγαλύτερη σε όγκο ως και τις μέρες μας σε σχέση με την παραδοσιακή CNT.

Σήμερα, 86 χρόνια μετά, η IWA-AIT συνεχίζει αρκετά αποδυναμωμένη την δράση της ως συνδικαλιστική οργάνωση στις Ιταλία, Ισπανία και Γαλλία, ενώ έχει αρκετές ομάδες προπαγάνδας και φίλων (*είναι ένα από τα μεταβατικά στάδια πριν κάποια συνδικαλιστική ένωση γίνει πλήρως μέλος*) σε Αγγλία, Γερμανία κλπ. Αποτελεί, περισσότερο, μια συνέχεια για τη διατήρηση της ιστορικής μνήμης παρά μια σύγχρονη προσπάθεια αναβίωσης του κλασικού αναρχοσυνδικαλισμού.

Η κριτική στον αναρχοσυνδικαλισμό

Όπως είναι φυσικό, ο αναρχοσυνδικαλισμός ειδικά και ο Επαναστατικός Βιομηχανικός Συνδικαλισμός γενικότερα, έχουν δεχτεί αρκετές κριτικές, ειδικά από την αναρχοκομμουνιστική τάση –αν και ο αναρχοσυνδικαλισμός προέρχεται από αυτήν– αλλά και από τους αναρχικούς γενικότερα. Η σημαντικότερη προέρχεται από τους σκληροπυρηνικούς αναρχοκομμουνιστές, οι οποίοι χρεώνουν στον επαναστατικό συνδικαλισμό την απουσία πολιτικής. Η κριτική αυτή πηγάζει από το γεγονός ότι οι αναρχοσυνδικαλιστές θεωρούν ότι πρώτη προτεραιότητα είναι η αλλαγή του τρόπου οργά-

νωσης των εργαζομένων –διότι αυτή αποτελεί τον βασικό ανασταλτικό παράγοντα στον αγώνα για την κοινωνική απελευθέρωση– και ακολουθούν τα ιδεολογήματα που εγκλωβίζουν τους εργαζομένους στο καπιταλιστικό σύστημα.

Κατά τους αναρχοκομμουνιστές, ο συνδικαλισμός δεν δημιουργεί επαναστατικές πολιτικές οργανώσεις, αλλά απλά βιομηχανικές ενώσεις εργαζομένων. Θεωρούν πως στρατηγική του είναι απολίτικη, με το σκεπτικό ότι εστιάζεται στην κατάληψη των μέσων παραγωγής. Ως βάση αυτού του επιχειρήματος, προβάλλεται ότι ο βιομηχανικός επαναστατικός συνδικαλισμός προσπαθεί να οργανώσει όλους τους εργαζόμενους, ανεξάρτητα της «πολιτικής ταυτότητάς τους»· αυτό θεωρείται ως ρεφορμιστικό.

Στον αντίποδα, μπορεί να παρατηρήσει κανείς ότι ο επαναστατικός βιομηχανικός συνδικαλισμός (όπως δομείται από την IWW), έχει σαφή πολιτικά χαρακτηριστικά όταν ζητάει την κατάργηση του καπιταλισμού και της μισθωτής εργασίας. Ή, όταν ως βασική συνθήκη, προτάσσει την αντιεραρχική δομή, την αυτοδιεύθυνση καθώς και την άμεση δράση. Ο «πολιτικός προσδιορισμός» απλά ως ταυτότητα δεν λέει και τίποτα, ειδικά στους εργατικούς αγώνες, μιας και στην ιστορία του εργατικού κινήματος υπάρχουν αρκετά παραδείγματα εργαζομένων που αγωνίσθηκαν από κοινού, ανεξάρτητα από κομματικές ή πολιτικές ταυτότητες. Επιπλέον, φαντάζει σχήμα οξύμωρο η κριτική προς το «ένα δυνατό συνδικάτο» ως στρατηγική, ειδικά από τους υπερασπιστές του πλατφορμιστικού αναρχισμού, που αποτελεί και την πιο σκληροπυρηνική έκφραση του αναρχοκομμουνισμού, μιας και ο τρόπος οργάνωσης του, η «Γενική Ένωση Αναρχικών» όχι μόνο θυμίζει αλλά στην ουσία είναι αντιγραφή του One Big Union σε πιο «πολιτικό» επίπεδο και στα πλαίσια πιο καθαρόαιμων αναρχικών οργανώσεων ή ομοσπονδιών. Το ότι μόνο μια ομοσπονδία ανά χώρα μπορεί να συμμετέχει στην διεθνή των αναρχικών ομοσπονδιών είναι το χαρακτηριστικότερο παράδειγμα...

Αντί επιδόγου

Η προσωπική μου γνώμη είναι ότι η ουσία βρίσκεται εκτός των μονολιθικών ορθοδοξιών και εντός ενός πιο ανοικτού συνθετικού τρόπου σκέψης, όπως ο Επαναστατικός Βιομηχανικός Συνδικαλισμός, τηρουμένων των αναλογιών. Φυσικά ο καθένας ας βγάλει τα συμπεράσματά του μόνος του. Μασημένη τροφή ή εύκολες επιλογές δεν υπήρξαν ποτέ. Σήμερα, όσο ποτέ, ο αναρχοσυνδικαλισμός εισέρχεται εκ νέου στο προσκήνιο, αποτελεί μια στρατηγική σκέψης για τον κοινωνικό αγώνα σε επίπεδο εργαζομένων, αλλά όχι μόνο. Πρέπει να γίνει γνωστή αυτή η ιστορική κληρονομιά στο σημερινό συνδικαλιστικό κίνημα και οι εργαζόμενοι να αποφασίσουν πως θα αυτοοργανωθούν αποτελεσματικότερα, ώστε να διεκδικήσουν τα μέγιστα στις μάχες που έρχονται. Εμείς θα είμαστε πάντα δίπλα τους, υπενθυμίζοντας ότι **αν οι αγώνες δεν είναι στα χέρια των εργαζομένων, τότε είναι εκ των προτέρων χαμένοι!**

Περί των ελληνικών φυλακών

Η διαφθορά είναι γνήσιο τέκνο του σωφρονιστικού συστήματος διότι ζει και συμβιώνει μαζί του και τρέφεται από τις αδυναμίες του.

Γιάννης Πανούσης

Καθηγητής της Εγκληματολογίας, στο Τμήμα Επικοινωνίας και ΜΜΕ του Πανεπιστημίου Αθηνών

Τα αναμορφωτήρια, οι φυλακές και ο σωφρονισμός γενικά ήταν και είναι μόνιμες πληγές όλων των πολιτικών καταστάσεων, των πολιτευμάτων, των κυβερνήσεων, των υπουργών Δικαιοσύνης, κοινωνιολόγων και τελευταία ψυχολόγων και ... ψυχιάτρων.

Πρόκειται, εδώ και δεκαετίες μια αλυσίδα απάνθρωπων μηχανισμών που έχουν εγκατασταθεί σε μια σαπισμένη βάση που καταφέρεται ενάντια σε κάθε πολίτη, ανεξάρτητα φύλου ή ηλικίας... Στις σημερινές ελληνικές φυλακές υπάρχουν «τρόφιμοι», από ισοβίτες και βαρυποινίτες, μέχρι οφειλότες του Δημοσίου. Δεν θα σταματήσω στα κατά καιρούς άρθρα που έχουν γραφεί στον ελληνικό τύπο για τους «ποινικούς κρατούμενους» –τους παραστρατημένους δηλαδή υπόδικους και κατάδικους που ζουν για μήνες ή για χρόνια στις φυλακές– κι ούτε στους χαρακτηρισμούς πως τα αναμορφωτήρια ανηλίκων είναι τα φυτώρια των «ανθέων του κακού»... κατάσταση αναμφισβήτητη.

Η όλη ατμόσφαιρα της διαπλεκόμενης κοινωνικής κι οικονομικής διαφθοράς έχει δηλητηριάσει τα πάντα και μεταφέρει τους ιστούς της κοινωνικής διαπλοκής και εντός των τειχών στις φυλακές που τις πολλαπλασιάζει επί το χειρίστο. Σχεδόν σε όλες τις κλειστές φυλακές της χώρας η διαφθορά έχει γίνει τρόπος ζωής, αφού αποτελεί μέρος του νόμου της φυλακής. Τα αναμορφωτήρια, σωφρονιστήρια, κέντρα ειδοποιημένης εκπαίδευσης ή «κοινωνικά σπίτια» εμφανίζονται και διαλύονται σαν αποτυχημένες «σωφρονιστικές χίμαιρες».

Ο εγκληματολόγος Γιάννης Πανούσης, μας λέει σ' ένα γραπτό του με τον τίτλο: **Κλειστός χώρος και κλειστά στόματα**. Στη χώρα μας οι προσπάθειες διεύθυνσης στον χώρο και στον άγραφο νόμο της φυλακής ήσαν αρκετές, αλλά όλες απέβησαν άκαρπες:

1. Στη γνωστή Εκθεση Γιαταγάν (1984) καταγράφονται περιστατικά χρήσης και εμπορίας ναρκωτικών στη Δικαστική Φυλακή Επταπυργίου, βιασμών, κακοποιήσεων κ.λπ. υπό την ανοχή ή και συνενοχή του διευθυντή της φυλακής και των σωφρονιστικών υπαλλήλων.
2. Το 1988 ο βουλευτής του ΣΥΝ Φ. Κουβέλης ως (τότε) Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών είχε καταγγείλει την ύπαρξη κυκλωμάτων στις φυλακές. Ασκήθηκε ποινική δίωξη in rem όμως ο ανακριτής προσέκρουσε στο τείχος της σιωπής.
3. Το 1997 ο (τότε) υπουργός Δικαιοσύνης, αξιωματικός Ευαγγ. Γιαννόπουλος, αλλά και ο (τότε) Πρόεδρος του ΔΣΑ Αντ. Ρουπακιάτης εξήγγειλαν έρευνα για τις καταγγελίες και κάθαρση στα σωφρονιστικά καταστήματα. Ο υπουργός είχε μάλιστα μιλήσει για «ξεσκόνημα» σε όλες τις φυλακές, αφού ενεφανίσθη μέχρι και τιμοκατάλογος διαφθοράς και συναλλαγών. Ποινικές διώξεις ασκήθηκαν κατά προσώπων υπεράνω υποψίας, καθώς οι εκθέσεις των εισαγγελέων για τη διαφθορά στο σύστημα απονομής της δικαιοσύνης ήταν καταπέλτης (διακίνηση ναρκωτικών, οργάνωση/ διευκόλυνση αποδράσεων με συμμετοχή ή ανοχή σωφρονιστικών υπαλλήλων κ.λ.π.). Ο (τότε) επόπτης των φυλακών Κορυδαλλού κ. Στ. Μαντακιζίδης προσδιόρισε σε 1 δισ. τον τίζρο από τα ναρκωτικά. Όμως οι περισσότεροι Εισαγγελείς δεν μπόρεσαν να στοιχειοθετήσουν συγκεκριμένα εγκλήματα. Οι καταγγελίες για ξέπλυμα βρόμικου χρήματος μέσα στις φυλακές (σε συνεργασία με σωφρονιστικούς υπαλλήλους), για καθημερινές διευκολύνσεις προς προνομιακούς κρατούμενους (μεταγωγές, άδειες κ.λ.π.) συνεχίζονταν. Πάλι όμως άνθρωξ ο θησαυρός.
4. Το 2001, ο (τότε) υπουργός Δικαιοσύνης Μιχ. Σταθόπουλος υιοθέ-

τησε πρόταση του Κεντρικού Επιστημονικού Συμβουλίου Φυλακών (ΚΕΣΦ) υπό την (τότε) προεδρία του γράφοντος Καθηγητή να δημιουργηθεί ένα όργανο ανάλογο με το ΣΔΟΕ (το οποίο τελικά ιδρύθηκε 1/2 χρόνο μετά, ως «Σώμα Επιθεώρησης»), για να μπορεί να προβαίνει σ' έκτακτους ελέγχους στις φυλακές (και όχι μόνο) κι έτσι να χτυπηθεί στη ρίζα της η διαφθορά.

5. Επίσης το 2002 ο (τότε) Εισαγγελέας ΑΠ Ευάγγ. Κρουσταλάκης είχε δηλώσει ότι οι λέξεις συναλλαγή και διαφθορά πολλές φορές χωρίζουν μπροστά στην πραγματικότητα.
6. Θυμίζω τέλος ότι ο διαφθοροποιός ρόλος του συγχρωτισμού και της διακίνησης ναρκωτικών έχει ήδη εντοπισθεί και από τη Βουλή των Ελλήνων (1994).

Ενδιαφέρον έχει, ακόμα κι αν ελέγχεται η αξιοπιστία, να διαβάσει κα-

νείς απομνημονεύματα φυλακισμένων και να εξάγει από αυτά μαρτυρίες και συμπεράσματα για τη διαφθορά στις φυλακές.

Ετσι π.χ. ο διευθυντής φυλακών που παίζει παιχνίδια και παρέχει πρόνομία σε πληροφοριοδότες ή τα φακελάκια στον γιατρό των φυλακών, οι απειλές (ότι δεν θα πάρει άδεια, ότι δεν θα εργαστεί, ότι θα μεταταχθεί) ή οι εξευτελιστικές πράξεις και ταπεινώσεις, η διακίνηση ναρκωτικών ή τα σεξουαλικά όργανα, η χαρτοπαιξία και τα ζάρια (εν γνώσει των φυλάκων) ή και τα βασανιστήρια, οι δικηγόροι ως μαύρα κοράκια που ορμούν πάνω στη δυστυχία ή οι εθελοντές ένοχοι, θέτουν το πλαίσιο της βιωμένης –μέσα στις φυλακές– διαφθοράς.

Στο δικηγορικό επάγγελμα, αφού κατά κανόνα δεν πρόκειται για λειτούργημα, η «μεσολάβηση» για την τύχη ενός κρατούμενου -υπόδικου ή κατάδικου- συνιστά ιδιαίτερα κερδοφόρα επιχείρηση, αφού είναι γνωστό στο κύκλωμα ότι έχει προσδιοριστεί και σχετικός τιμοκατάλογος «διαυκολύνσεων»:

- 60 εκατομ. δρχ. για καλή μεταχείριση βαρυποινίτη κρατούμενου.
- 5 -10 εκατομ. για διευκόλυνση απόδρασης (από Κέρκυρα) ίδιο ποσό για παραβίαση 5ήμερης άδειας (π.χ. καταδίκη σωφρονιστικού υπαλλήλου που δεν ανέφερε καθυστέρηση) ή η προσμέτρηση πλασματικών ημερών εργασίας.
- Κατά δεύτερον, αφού η διαφθορά αποτελεί το πλέον πρόσφορο μέσο διάπραξης του παγκοσμιοποιημένου εγκλήματος (ναρκωτικά, όπλα, σωματεμπορία) προκαλεί μακροπρόθεσμους θεσμικούς κινδύνους και στη φυλακή, καθώς οι σωφρονιστικοί υπάλληλοι έχουν μεγάλες ευκαιρίες για την εμπλοκή στα power corrupts.

Φυσικά ο κάθε ένας νοήμονας καταλαβαίνει ότι οι λεγόμενες «δημοκρατικές» κυβερνήσεις των τελευταίων χρόνων δεν έχουν ανθρωπιστικές ή έστω κοινωνικές προθέσεις ώστε ν' αλλάξουν τον ισχύοντα Σωφρονιστικό Κώδικα που δίνει ευκαιρίες σε κάθε σωφρονιστικό υπάλληλο (σκέψου ανθρωποφύλακα) να συμπεριφέρεται σύμφωνα με τις διατά-

ξεις του, απέναντι σε κάθε κρατούμενο έλληνα πολίτη υποβάλλοντάς τον σε ένα σύστημα απάνθρωπης διαδικασίας. Ο σημερινά ισχύων Σωφρονιστικός Κώδικας δεν εφαρμόζεται από κανέναν διευθυντή των ελληνικών φυλακών, όχι οι κ.κ. Διευθυντές των Σωφρονιστικών Καταστημάτων (έτσι θέλουν να λέγονται οι φυλακές) ισχυρίζονται ότι είναι δεσμευμένοι από ποικίλες διατάξεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης, αφού όπως λένουν σε κάθε περίπτωση δεν μπορούν να προβούν σε καινοτομίες σχετικές με τις βελτιώσεις της διαβίωσης των κρατούμενων. Η λεγόμενη Επιθεώρηση Σωφρονιστικών Καταστημάτων και Φυλακών με το πρόσχημα της εφαρμογής του γράμματος του Νόμου καταλήγει σε μια γραφειοκρατία χωρίς ανθρωπιά και μια υπαλληλία που διαιωνίζει την αδικία.

Κατά καιρούς στις δυο τελευταίες δεκαετίες νέοι προοδευτικοί δικηγόροι και νομομαθείς ασχολήθηκαν με το θέμα του σωφρονισμού πλην όμως και αυτοί πνίγηκαν από τις πιέσεις και την γραφειοκρατία ή από την αναζήτηση επαγγελματικής καταξίωσης.

Την τελευταία πενταετία, λόγω ποινικοποίησης και κράτησης πολλών ξένων αλλοδαπών –κυρίως νέων σε ηλικίες– η κατάσταση σε ότι αφορά στην διαβίωση των φυλακισμένων έχει φτάσει στο απροχώρητο. Πολλές διατάξεις –εκ των πραγμάτων και των συνθηκών– έχουν ατονήσει ή καταργηθεί. Ιδού μερικά παραδείγματα:

- Έντυπη περίληψη των διατάξεων και των κανονισμών μιας φυλακής πρέπει να είναι τοιχοκολλημένη στα κελιά και στο προαύλιο
- Πλήρης ονομαστικός κατάλογος των δικηγόρων του Πρωτοδικείου και της έδρας που ανήκει η φυλακή...
- Η συμπεριφορά του σωφρονιστικού προσωπικού προς τους κρατούμενους δεν πρέπει να θίγει την ανθρωπινή αξιοπρέπειά τους, αλλά να είναι δίκαιη, αμερόληπτη και φιλόανθρωπη...

Τον κώδικα κατακλύζουν δεκάδες ανεφάρμοστα και στραβά απάνθρωπα και φαρσειϊκά, αντι-επιστημονικά που σε συνδυασμό της μη στοιχειώδους μόρφωσης των υπαλλήλων προκαλούν ένα μικρό γέλιο... και παρέχουν την εικόνα μιας μη ευρωπαϊκής χώρας για την οποία είναι υπεύθυνοι οι υπάλληλοι του Υπουργείου Δικαιοσύνης και ο Δικηγορικός Σύλλογος.

Σε ότι αφορά την «Διαφθορά» στις φυλακές ο Γιάννης Πανούσης επισημαίνει:

«Τη διαφθορά στις φυλακές μπορεί να την προκαλεί η αυταρχικότητα του σωφρονιστικού συστήματος (που ευνοεί τριβές και συναλλαγές προσωπικού και κρατούμενων), ο υπερσυνωστισμός και οι ψυχολογικές του επιπτώσεις, τα κυκλώματα και οι κλίκες, η έλλειψη ανθρωπιστικών / ηθικών όρων διαβίωσης, η καταστολή και η καταπίεση από την έλλειψη χρημάτων και τη σεξουαλική αποστέρηση, αλλά το γόνιμο χώμα στο οποίο πιάνει ο κακός αυτός σπόρος δεν είναι άλλο από την αρνητική άποψη που έχουμε ως κοινωνία για τους έγκλειστους εγκληματίες. Είναι όλοι τους (:) διεφθαρμένοι, γι' αυτό εγκλημάτησαν, είναι διπλά διεφθαρμένοι, γι' αυτό φυλακίστηκαν, είναι τριπλά διεφθαρμένοι, αφού διαφθείρουν κι όποιον τους πλησιάσει. Λογική συνέπεια των παραπάνω είναι αφ' ενός ότι όποιος «κλέψει τον κλέφτη» περισσότερο αποδίδει δικαιοσύνη παρά εγκληματεί (κι έτσι «δικαιώνεται» ο επιόρκος σωφρονιστικός υπάλληλος) κι αφετέρου ό,τι και να γίνει μέσα στη φυλακή αφορά τέρατα και όχι ανθρώπους, άρα δεν μας ενδιαφέρει.»

Με τα παραπάνω τελιώνω το γραπτό μου για τους κρατούμενους και τις φυλακές και θα επανέλθω με περισσότερα στοιχεία και με την έκδοση εντός των προσέχων εβδομάδων με το βιβλίο «ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΚΑΙ ΦΥΛΑΚΗ ΠΟΙΟΣ Ο ΔΙΑΦΘΟΡΕΑΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΥ ΜΑΣ;». Κείμενο που μου παραχώρησε ο εγκληματολόγος και Καθηγητής της Εγκληματολογίας, στο Τμήμα Επικοινωνίας και ΜΜΕ του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Γιάννης Πανούσης. Το βιβλίο θα κυκλοφορήσει από τις εκδόσεις «Χάος & Κουλτούρα».

Ισπανία: στρατός, τείχη και δορυφόροι για τους μετανάστες

Καθημερινές είναι πλέον οι «αφίξεις» μεταναστών στα Κανάρια. Σε ένα μόνο 24ωρο, στις 29 Μάη, τις ακτές προσέγγισαν 732 άνθρωποι. Σύμφωνα με την ισπανική εφημερίδα El Mundo, συνολικά 732 άτομα προσέγγισαν τις ακτές με έντεκα βάρκες. Εξήντα άτομα έφτασαν στη Νήσο Ελ Ιέρο, 218 στη Γομέρα, 85 στη Γκραν Κανάρια, 251 στην Τενερίφη 118 στη Φουερτεβεντούρα. Η ισπανική κυβέρνηση έχει ήδη ζητήσει τη συμβολή της ΕΕ. Τη Δευτέρα 29 Μάη, ο υφυπουργός Εσωτερικών Αντόνιο Καμάτσο ανακοίνωσε ότι θα αρχίσουν κοινές ευρωπαϊκές περιπολίες στα ανοικτά της Αφρικής. Στις επιχειρήσεις θα συμμετέχουν η Ισπανία, η Γαλλία, η Ιταλία, η Γερμανία, η Βρετανία, η Πορτογαλία, η Ολλανδία **και η Ελλάδα.**

Μια βδομάδα πριν, στις 21 Μαΐου, το αυτόνομο κοινοβούλιο των Καναρίων ζήτησε από την κεντρική κυβέρνηση της Μαδρίτης την ανάπτυξη δυνάμεων του πολεμικού ναυτικού της Ισπανίας με σκοπό το “σφράγισμα” των ακτών μέσα και από την επέκταση της δράσης του ναυτικού από τα 100 μίλια έξω από τις ισπανικές ακτές στα 100 μίλια από τις ακτές της Αφρικής –πρόταση του σοσιαλιστικού κόμματος(!).

Εξετάστηκε επίσης η σύγκληση συνδιάσκεψης των αρχηγών των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την από κοινού αντιμετώπιση του “προβλήματος”.

Στο άλλο μέτωπο, στα στενά του Γιβραλτάρ, οι εξελίξεις λαμβάνουν Οργουελικές διαστάσεις.

Στις 16 Μαΐου, στην παραθαλάσσια ισπανική πόλη Αλμερία εγκαταστήθηκε το ηλεκτρονικό σύστημα παρακολούθησης SIVE, το οποίο “θα ενημερώνει εγκαίρως για τις απόπειρες προσέγγισης στις ακτές πλοιάρων με μετανάστες”. Η υπόθεση προχωράει ακόμα παραπέρα, καθώς οι ισπανικές αρχές θα ζητήσουν από τα κράτη-μέλη τη χρήση των ευρωπαϊκών στρατιωτικών δορυφόρων για “την παρακολούθηση των μετακινήσεων μεγάλων πληθυσμών στις χώρες της υποσαχάριας Αφρικής”(!).

Το ίδιο χρονικό διάστημα, στο Μαρόκο, επιταχύνονται οι εργασίες για την οικοδόμηση ενός τριπλού τείχους που θα προφυλάσσει το “ευρωπαϊκό όνειρο” από τις μιαιρές στρατιές των εξαθλιωμένων της Αφρικής. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι εργασίες πραγματοποιούνται ακατάπαυστα όλο το 24ωρο, ώστε η κυβέρνηση του Μαρόκου να ανταποκριθεί στις ευρωπαϊκές απαιτήσεις (και επιχορηγήσεις). Αντίστοιχο τείχος υψώνεται και στη Σαχάρα...

Νορβηγία: μαζική απεργία πείνας αφγανών προσφύγων

Δεκάδες αφγανοί πρόσφυγες έχουν ξεκινήσει **απεργία πείνας** στην πρωτεύουσα της Νορβηγίας Όσλο. Η απεργία πείνας είναι απάντηση στην απόφαση της κυβέρνησης της Νορβηγίας για μαζικές απελάσεις προσφύγων. Πριν δέκα ημέρες, οργανώσεις αφγανών προσφύγων προανήγγειλαν την απεργία πείνας με την ακόλουθη ανακοίνωση:

«Η νορβηγική και η αφγανική κυβέρνηση υπέγραψαν πρόσφατα μια συμφωνία για την απέλαση 2000 αφγανών προσφύγων πίσω στο Αφγανιστάν και η νορβηγική κυβέρνηση δήλωσε πως αν οι αφγανοί πρόσφυγες δεν επιστρέψουν στη χώρα τους οικιοθελώς μέχρι τις 26 Μαΐου θα απελαθούν με απευθείας πτήσεις στο Αφγανιστάν. Υπήρχε μια παρόμοια συμφωνία το Αύγουστο του 2005, που οδήγησε αφγανούς πρόσφυγες σε μια σειρά κινητοποιήσεων.

Ενάντια σ αυτή την απάνθρωπη συμφωνία κι επειδή το Αφγανιστάν δεν είναι ασφαλής χώρα και κάθε μέρα δεκάδες άνθρωποι χάνουν τη ζωή τους λόγω του συνεχιζόμενου πολέμου, επειδή η κυβέρνηση του Αφγανιστάν αποτελείται από εγκληματίες πολέμου, ισλαμιστές φονταμενταλιστές και μεγαλοεμπόρους ναρκωτικών, γιατί δεν υπάρχει ελευθερία σκέψης και πεποιθήσεων και θεσμικά οι κομμουνιστές και οι άθεοι δεν έχουν το δικαίωμα στη ζωή, επειδή οι γυναίκες, σύμφωνα με το νόμο αλλά και την καθημερινή πρακτική, είναι πολίτες μηδενικού επιπέδου, επειδή δε θέλουμε να επιστρέψουμε στα χέρια των δολοφόνων μας...

και για πετύχουμε τα αιτήματά μας:

– άμεσο σταμάτημα του προγράμματος απελάσεων

- δικαίωμα παραμονής σε όλους τους αφγανούς πρόσφυγες που τόσα χρόνια περίμεναν στα στρατόπεδα προσφύγων
- δικαίωμα στην εκπαίδευση, δικαίωμα να πάνε στο σχολείο όλοι οι πρόσφυγες που περιμένουν την απάντηση στο αίτημά τους,

θα οργανώσουμε τα ακόλουθα:

- μποϊκοτάρισμα των ενημερωτικών συναντήσεων του UDI σε όλα τα στρατόπεδα προσφύγων της χώρας
- διαδήλωση στο Όσλο στις 22 Μαΐου, με θεατρικά δρώμενα

Εφόσον η νορβηγική κυβέρνηση αρνηθεί να ικανοποιήσει τα αιτήματά μας μέχρι τις 26 Μαΐου, θα αρχίσουμε μαζική απεργία πείνας».

Στις 22 Μαΐου, στο Όσλο, πάνω από 800 αφγανοί πρόσφυγες πήραν μέρος στη διαδήλωση, ενώ επίσης συμμετείχαν πολλοί νορβηγοί, πακιστανοί, ιρανοί και κούρδοι ακτιβιστές, παρά τη βροχή και τον άσχημο καιρό. Παράλληλα έγιναν άλλες 4 διαδηλώσεις σε άλλα μέρη, στα βόρεια και νότια της Νορβηγίας, με τη συμμετοχή κόσμου από πολλά στρατόπεδα προσφύγων. Οι πρόσφυγες δήλωσαν ότι δε θα σταματήσουν τις δράσεις διαμαρτυρίας μέχρι να επιτύχουν στα αιτήματά τους.

Την Παρασκευή 26 Μαΐου, 23 αφγανοί πρόσφυγες συγκεντρώθηκαν σε ένα πάρκο μπροστά από τη μεγαλύτερη εκκλησία του Όσλο και ξεκίνησαν απεργία πείνας. Ο αριθμός των απεργών πείνας την Τρίτη 30 Μαΐου έφτασε τους 39, ενώ, σύμφωνα με τους πρόσφυγες, τις επόμενες ημέρες δεκάδες άλλοι θα ξεκινήσουν κι αυτοί απεργία πείνας.

Μεξικό: 70.000 σε πορεία για το Ατένκο

Την Κυριακή 28 Μάη, 70.000 άνθρωποι συμμετείχαν σε διαδήλωση στην πόλη του Μεξικού σε ένδειξη αλληλεγγύης στο λαό του Σαν Σαλβαδόρ Ατένκο, στους συλληφθέντες της 3 και 4 Μάη και στους πολιτικούς κρατούμενους (πολλοί από τους συλληφθέντες πραγματοποιούν απεργία πείνας από τις 6 Μάη).

Η πορεία ήταν δυναμική. Αν και είχε ειρηνικό χαρακτήρα, μεγάλο κομμάτι των διαδηλωτών κρατούσαν ματσέτες, τσάπες και ξύλα –παρόλο που η κυβέρνηση είχε κάνει έκκληση να είναι άοπλοι– ενώ είχαν καλυμμένα τα πρόσωπά τους για αυτοπροστασία από τις δυνάμεις καταστολής, οι οποίες μπροστά στο μεγάλο όγκο της διαδήλωσης φρόντισαν να μην είναι εμφανείς. Επικεφαλής της πορείας ήταν πρώην κρατούμενοι/ες από το Σαν Σαλβαδόρ Ατένκο που φόραγαν τα ρούχα της φυλακής, τα οποία έκαψαν στο τέλος της πορείας. Η διαδήλωση κατέληξε στην πλατεία Zocalo και έκλεισε με ομιλίες των πρώην κρατουμένων, μετάδοση ηχογραφημένου μηνύματος της καταζητούμενης América del Valle (σελέχους του Μετώπου των Λαών για την Υπεράσπιση της Γης) και ομιλία του Marcos. Χαρακτηριστικό είναι ότι μια από τις πρώην κρατούμενες του Ατέν-

κο ξεκίνησε την ομιλία της αναφερόμενη στο Ντουρρούτι, ενώ ο Marcos ανακοίνωσε την έναρξη ενός νέου κύκλου κινητοποιήσεων στο Μεξικό και σε όλο τον κόσμο και κατέληξε λέγοντας: “Οι εξουσιαστές δεν θα βρουν ειρήνη και ηρεμία όσο οι σύντροφοί μας παραμένουν στις φυλακές”. Την περασμένη βδομάδα, κινητοποιήσεις αλληλεγγύης πραγματοποιήθηκαν σε δεκάδες πόλεις σε όλο τον κόσμο, ανάμεσά τους και στην Αθήνα.

Καταλήψεις εκκλησιών από μετανάστες σε Βέλγιο και Γαλλία

Πάνω από 30 εκκλησίες σε όλο το Βέλγιο τελούν υπό κατάληψη από ομάδες μεταναστών χωρίς χαρτιά που απειλούνται άμεσα με απέλαση. Το κύμα καταλήψεων που διαπερνά τη χώρα επεκτάθηκε και στη γειτονική Γαλλία, όπου στα μέσα Μάη, και ενώ στη βουλή ψηφιζόταν η νέα αντιμεταναστευτική νομοθεσία, καταλήφθηκαν δύο εκκλησίες στο Παρίσι.

Σε αρκετές από τις υπό κατάληψη εκκλησίες στο Βέλγιο δεκάδες μετανάστες πραγματοποιούν απεργία πείνας (στη Λιέγη ένας μαροκινός μετανάστης έραψε τα χείλη του), ενώ ο συνολικός αριθμός των καταληψιών ξεπερνά τους 700. Σε πολλές περιπτώσεις οι ιερείς έχουν ταχθεί στο πλευρό των καταληψιών, αποτρέποντας την επέμβαση της αστυνομίας. Τι θα έλεγε άραγε ο Χριστόδουλος σε ανάλογη περίπτωση; Λέμε τώρα...

Νικαράγουα: συνεχόμενες συγκρούσεις

Συγκρούσεις φοιτητών και μαθητών με την αστυνομία με αφορμή τις αυξήσεις στις τιμές των εισιτηρίων στις δημόσιες συγκοινωνίες μαίνονται τις τελευταίες 3 εβδομάδες στη Μανάγκουα.

Οι συλληφθέντες είναι δεκάδες όπως και οι τραυματισμοί από τις πλαστικές σφαίρες της αστυνομίας. Οι φοιτητές χρησιμοποιούν πέτρες, μολότωφ και αυτοσχέδιους όλμους(!), ενώ από την έμπρακτη κριτική τους δεν ξεφεύγει ούτε το κόμμα των Σαντινίστας, ιδιαίτερα μετά τη νέα συντηρητική στροφή του Ντανιέλ Ορτέγκα. Οι φοιτητές απαιτούν τη μείωση των τιμών των εισιτηρίων στα 14 cents του δολαρίου.

Χιλή: καταλήψεις και οδομαχίες

Πάνω από 600 χιλιάδες μαθητές και φοιτητές διαδήλωσαν στους δρόμους της χιλιανής πρωτεύουσας, Σαντιάγο, την Τρίτη 30 Μάη, ζητώντας αύξηση των δαπανών για την Παιδεία και κατάργηση των νόμων Πινοσέτ, στη μεγαλύτερη διαδήλωση που έγινε στη χώρα από την αποχώρηση του δικτάτορα Πινοσέτ από την εξουσία, το 1990. Κατά τη διάρκεια της διαδήλωσης σημειώθηκαν επεισόδια και συγκρούσεις με την αστυνομία, που συνέλαβε 300 άτομα. Οι διαδηλωτές –κυρίως μαθητές Λυκείου, αλλά και φοιτητές και γονείς– ζητούν την τροποποίηση του εκπαιδευτικού συ-

στήματος το οποίο είχε επιβληθεί στην Χιλή στην διάρκεια της δικτατορίας Πινοσέτ (1973-1990), τον τερματισμό της καταβολής διδάκτρων κατά τις εισαγωγικές εξε-

τάσεις και δωρεάν μέσα μαζικής μεταφοράς για τους μαθητές και τους φοιτητές. Αυτή τη στιγμή πάνω από 50 λύκεια τελούν υπό κατάληψη μόνο στο Σαντιάγο και δεκάδες άλλα σε ολόκληρη τη χώρα, ενώ οι μαθητές έχουν ξεκινήσει αποχή διαρκείας από τα μαθήματα. Νέα μεγάλη πορεία καταδίκης της στάσης της αστυνομίας πραγματοποιήθηκε την επομένη, 31 Μάη. Θυμίζουμε πως οδομαχίες μεγάλης έκτασης είχαν πραγματοποιηθεί και στις 10 Μάη, ενάντια στις αυξήσεις εισιτηρίων στα μέσα μαζικής μεταφοράς. Τότε η αστυνομία είχε πραγματοποιήσει 1000 συλλήψεις.

Τα παρισινά προάστια φλέγονται και πάλι...

Τη Δευτέρα 29 Μάη ξέσπασαν επεισόδια σε υποβαθμισμένα προάστια του Παρισιού. Στο προάστιο Μοντφερμέιγ εξεγερμένοι αφρικανικής καταγωγής συγκρούστηκαν με δύναμη περίπου 250 αστυνομικών, όταν εκατοντάδες άτομα επιτέθηκαν στην κατοικία του δημάρχου του Μοντφερμέιγ, ο οποίος από τον περασμένο Απρίλιο έχει απαγορεύσει με απόφασή του κάθε συνάθροιση άνω των τριών ατόμων για νέους κάτω των 18 ετών. Τα επεισόδια πυροδότησε η σύλληψη ενός νεαρού με την κατηγορία της επίθεσης σε οδηγό λεωφορείου. Το αποτέλεσμα ήταν για τέσσερις ώρες το κέντρο του προαστίου να θυμίζει πεδίο μάχης. Οι εξεγερμένοι, οπλισμένοι με ξύλα και μπαστούνια του μπέιζμπολ, πυρπόλησαν τέσσερα αυτοκίνητα και εκτόξευαν διάφορα αντικείμενα εναντίον της αστυνομίας, με αποτέλεσμα τον τραυματισμό επτά μπάτσων. Επεισόδια ξέσπασαν επίσης και στο γειτονικό προάστιο Κλισί σου Μπουά, όπου τον περασμένο Οκτώβριο είχε συμβεί το περιστατικό με τους δύο νεκρούς από ηλεκτροπληξία ύστερα από αστυνομική καταδίωξη. Νέες συγκρούσεις, για δεύτερη συνεχόμενη νύχτα, ξέσπασαν τα

ξημερώματα της Τετάρτης 31 Μάη. Τέσσερις αστυνομικοί τραυματίστηκαν και τουλάχιστον 10 αυτοκίνητα πυρπολήθηκαν. Επίκεντρο των επεισοδίων ήταν και πάλι τα προάστια Μοντφερμέιγ και Κλισί σου Μπουά, όπου εκατοντάδες άτομα επιτέθηκαν με πέτρες και

βόμβες μολότωφ εναντίον ενός αστυνομικού τμήματος και πυρπόλησαν ένα περιπολικό. Στη διάρκεια των επεισοδίων τραυματίστηκαν τέσσερις μπάτσοι. Η αστυνομία συνέλαβε πέντε διαδηλωτές. Μεταξύ αυτών είναι και ο 18χρονος Μουχίτν Αλτούν, ο οποίος το περασμένο φθινόπωρο είχε υποστεί σοβαρά εγκαύματα όταν είχε καταφύγει μαζί με δύο συντρόφους του σε έναν υποσταθμό υψηλής τάσης, κυνηγημένος από την αστυνομία. Οι δύο σύντροφοι του Αλτούν είχαν χάσει τότε τη ζωή τους, γεγονός που πυροδότησε τα βίαια επεισόδια του περασμένου Νοέμβρη στις υποβαθμισμένες περιοχές της Γαλλίας. Ο Σαρκοζί μετέβη το βράδυ της Τρίτης στο αστυνομικό τμήμα του γειτονικού προαστίου Γκανί και δήλωσε ότι τα επεισόδια ήταν «προμελετημένα» από κάποιους «αλήτες», που ήθελαν να προκαλέσουν «μεγάλες ζημιές και τραυματισμούς».

Μόσχα

Επίθεση σε πορεία ομοφυλόφιλων

Σε συγκρούσεις στο κέντρο της Μόσχας μεταξύ αστυνομικών, ορθόδοξων φονταμενταλιστών, εθνικιστών και ακτιβιστών υπέρ των δικαιωμάτων των ομοφυλόφιλων και τουλάχιστον 120 προσωρινές κρατήσεις κατέληξε το μεσημέρι του Σαββάτου 27 Μαΐου η πρώτη απόπειρα διοργάνωσης «gay parade» στη ρωσική πρωτεύουσα. Τα επεισόδια ξεκίνησαν όταν διαδηλωτές κατά των διακρίσεων εις βάρος των ομοφυλόφιλων αγνόησαν την απαγόρευση των αρχών της Μόσχας και προσπάθησαν να καταθέσουν στεφάνι στο μνημείο του άγνωστου στρατιώτη στο Κρεμλίνο. Ομάδες φανατικών ορθόδοξων, κρατώντας εικόνες και φωνάζοντας «η Μόσχα δεν είναι Σόδομα», καθώς και νεοφασίστες επιτέθηκαν εναντίον των ακτιβιστών. Οι διαδηλωτές καταγγέλλουν ότι οι αρχές επέδειξαν «προκλητική αδιαφορία, διευκολύνοντας τις συγκρούσεις», που είχαν ως αποτέλεσμα αρκετούς τραυματισμούς, ενώ η αστυνομία με τη σειρά της κάνει λόγο για «προβοκάτσια, υποστηριζόμενη από το εξωτερικό». Ο δήμαρχος της Μόσχας Γιούρι Λουσκόφ είχε υποστηρίξει την απαγόρευση της συγκέντρωσης «για ηθικούς λόγους» και επικαλέστηκε τις συλλήψεις και από τα δύο «στρατόπεδα» ως απόδειξη της ουδετερότητας της αστυνομίας. Βιαιοπραγίες εναντίον του κατήγγειλε ο γερμανός βουλευτής Φόλκερ Μπεκ, ο οποίος δέχτηκε πέτρες και επιθέσεις από νεοφασίστες και κατόπιν συνελήφθη από την αστυνομία, που μετά τη διευκρίνιση της ταυτότητάς του, ζήτησε συγγνώμη και τον άφησε ελεύθερο. Για «πρωτοφανή συμπεριφορά» έκανε λόγο ο βρετανός ομοφυλόφιλος ακτιβιστής Ρόμπερτ Ουίντερμιοτ, ο οποίος διέκρινε μεταξύ των τραυματιών τον Μέρλιν Χόλαντ, εγγονό του Όσκαρ Ουάιλντ. Φαίνεται πως εν όψει της επερχόμενης συνάντησης των G8 στη Ρωσία, η κυβέρνηση Πούτιν θέλησε να δώσει ένα σαφές μήνυμα!

Καναδάς

Κινητοποιήσεις για τους μετανάστες

Την Κυριακή 28 Μάη πραγματοποιήθηκαν κινητοποιήσεις αλληλεγγύης στους μετανάστες χωρίς χαρτιά σε διάφορες πόλεις του Καναδά. Οι «παράνομοι» μετανάστες υπολογίζονται σε 500.000 σε όλη τη χώρα, με 80.000 μόνο στην περιοχή του Τορόντο. Στο Μόντρεαλ πραγματοποιήθηκε πορεία με συμμετοχή πάνω από 1.000 ατόμων, όπως και στο Τορόντο. Στο Βανκούβερ συμμετείχαν 500 διαδηλωτές, ενώ συγκεντρώσεις και πορείες πραγματοποιήθηκαν επίσης στην Οττάβα, το Peterborough και το Fredericton, όπου η αστυνομία εμπόδισε τη συγκέντρωση μπροστά από το δημαρχείο, συλλαμβάνοντας τέσσερα άτομα. Οι κινητοποιήσεις είχαν ως έμπνευση τις πρόσφατες μεγάλες διαδηλώσεις στις ΗΠΑ. Χωρίς να τις πλησιάζουν ούτε στο ελάχιστο ως προς το μέγεθος και τη δυναμική, δείχνουν ωστόσο ότι κάτι αρχίζει να κινείται και στον Καναδά...

Σύννοδος G8

15-17 Ιούλη, Ρωσία

Στο εσωτερικό της Ρωσίας επικρατεί μεγάλη ανέχεια, οι μισθοί είναι εξαιρετικά χαμηλοί και οι πολίτες της Μόσχας ζουν σε μια από τις ακριβότερες πόλεις του κόσμου. Το 2004, η Ρωσία ήταν μόλις η 16η ισχυρότερη οικονομία του κόσμου, αυτό όμως δεν την εμποδίζει να συμμετέχει στις συναντήσεις των G8. Υπάρχουν πολλοί λόγοι που συνηγορούν σε αυτήν την πραγματικότητα, όπως για παράδειγμα, ο ατέρμονος πόλεμος στο Βόρειο Καύκασο και ο ρόλος που παίζει η Ρωσία στη διακίνηση του πετρελαίου σε παγκόσμια κλίμακα.

Το καθεστώς του Πούτιν στοχεύει στη δημιουργία ενός ισχυρού αυταρχικού κράτους για την «καπιταλιστική» παλινόρθωση της Ρωσίας. Εξαρτημένη από τα διεθνή χρηματιστηριακά λόμπυ η Μόσχα δε διστάζει να παρέχει «γη και ύδωρ» στα αμερικανικά στρατεύματα που προελαύνουν στην περιοχή του Ουζμπεκιστάν/Κιργκίζιστάν.

Η Ρωσία από στρατιωτική άποψη παραμένει ισχυρή δύναμη, όμως είναι ακόμη αβέβαιος ο ρόλος που καλείται να παίξει στο συσχετισμό δυνάμεων του παγκοσμίου οικονομικού ανταγωνισμού. Παράλληλα, την τελευταία δεκαετία έχει εμφανιστεί ένα ισχυρό κίνημα ρατσιστών νεοναζί, όπως αυτό των Νέων Μπολσεβίκων, που όχι μόνο προσβλέπει σε ικανοποιητικά εκλογικά αποτελέσματα, αλλά σε πολλές περιπτώσεις κυριαρχεί πολιτικά σε βάρος του κινήματος της κοινωνικής απελευθέρωσης.

Η «άλλη» Ρωσία, το κίνημα των ακτιβιστών και των οργανώσεων ενάντια στην παγκοσμιοποίηση βρίσκεται σε μια κατάσταση πολύ διαφορετική από αυτήν της Δυτικής Ευρώπης. Η έλλειψη πολιτικής εμπειρίας σε συνδυασμό με την ισχνή παρουσία κινήματος στο πάλοι ποτέ Λένινγκραντ αποτελεί στοίχημα για όλους. 15 χρόνια μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης το κίνημα βρίσκεται σε μια μεγάλη πρόκληση, την «υποδοχή» των G8. Σε αυτήν την κατεύθυνση κινείται και το δίκτυο Αναρχικών ανατολικής Ευρώπης. Το ζητούμενο είναι μια επιτυχής διοργάνωση, η έκφραση αποφασιστικής

αντίστασης και η διεθνής δικτύωση. Χιλιάδες δηλωτές αναμένονται να συγκεντρωθούν τον Ιούλιο μέσα και έξω από την Αγ. Πετρούπολη, όπου θα υψώσουν τη φωνή τους ενάντια στο αστυνομικό κράτος. Στις 27 Απριλίου χτυπήθηκε ειρηνική συγκέντρωση στην Κόκκινη Πλατεία, την ώρα της συνεδρίασης του φόρουμ Υγείας του G8.

Με αφορμή τη διοργάνωση του 4ου Ευρωπαϊκού Φόρουμ που έλαβε χώρα στην Αθήνα στις αρχές του περασμένου Μάη, ακτιβιστές από τη Ρωσία που συμμετέχουν στο «Δίκτυο ενάντια στους G8» παραβρέθηκαν σε ενημερωτικές εκδηλώσεις με θέμα σχετικό με την πανευρωπαϊκή κινητοποίηση που θα γίνει στα μέσα Ιούλη στην Αγ. Πετρούπολη. Οι ακτιβιστές μετά την Αθήνα και την Πάτρα συμμετείχαν και στην εκδήλωση που διοργάνωσε η Αντιεξουσιαστική Κίνηση (Θεσσαλονίκης) την Τρίτη 9 Μάη στο στέκι της με τη συμμετοχή συντρόφων από Σλοβενία, Γερμανία και Βέλγιο. Η εκδήλωση ξεκίνησε με την περιγραφή της κατάστασης που επικρατεί στη Ρωσία, την καταστολή που βιώνουν τόσο από το αστυνομικό κράτος όσο και από τους φασίστες.

ναι πολύ περισσότερα, αλλά πολλά δεν καταγράφονται αφού πολλοί μετανάστες φοβούνται να καταγγείλουν το συμβάν. Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία, μόνο στην Αγ. Πετρούπολη τα οργανωμένα μέλη των φασιστικών συμμοριών ανέρχονται σε 10.000, αν και οι ακτιβιστές θεωρούν το νούμερο υπερβολικά μεγάλο.

Στη συζήτηση που ακολούθησε τέθηκαν ερωτήματα για τις δυνατότητες συντονισμού με άλλες δυνάμεις, π.χ. με το Ρωσικό Κοινωνικό Φόρουμ. Εκτός από το Δίκτυο Ενάντια στους G8, σε κινητοποιήσεις καλούν το «G8 των Πολιτών» και το «Δίκτυο Αναρχικών για την κατάργηση των συνόρων Ανατολικής Ευρώπης», το «Food no Bombs».

Με αφορμή τη σύνοδο των G8 στην Αγ. Πετρούπολη θα πραγματοποιηθεί το 2ο Ρωσικό Κοινωνικό Φόρουμ, με το οποίο το Δίκτυο Ενάντια στους G8 δε έχει καμία οργανωτική σχέση, επειδή συμμετέχουν δυνάμεις που στοχεύουν στην κατάληψη εξουσίας. Το «G8 των Πολιτών» που χρηματοδοτείται από την επίσημη διοργάνωση της Συνόδου, περιορίζεται σε προτάσεις βελτίωσης του καπιταλιστικού συστήματος.

Σε κινητοποιήσεις προσανατολίζονται και φασιστικές οργανώσεις οι οποίες είναι πολύ πιθανόν να προχωρήσουν ακόμη και σε συνεργασία με ορισμένα κομμουνιστικά κόμματα.

Μιχάλης Πετρίδης

Το Δίκτυο Ενάντια στους G8 έχει ως βασικές αρχές:

1. Την εναντίωση στα κράτη, στο κυρίαρχο οικονομικό σύστημα και σε όλες τις μορφές καταστολής.
2. Την απόρριψη οποιασδήποτε διάκρισης με βάση τη φυλή, την εθνικότητα, το φύλο, τις σεξουαλικές επιλογές και την ηλικία.
3. Τη λήψη αποφάσεων μέσα από ομοφωνία. Σε περίπτωση διαφωνίας σε κάποια ζητήματα, οι διαφωνούντες οφείλουν να σεβαστούν τις βασικές αρχές που διέπουν τη λειτουργία του Δικτύου.
4. Την άρνηση συνεργασίας με δυνάμεις και οργανώσεις που αποσκοπούν στην κατάληψη εξουσίας
5. Την αποδοχή οποιασδήποτε μορφής αντίστασης αρκεί να στρέφεται εναντίον στους κυρίαρχους και όχι στους λαούς των χωρών του G8. Όποιος συμμετέχει στο δίκτυο είναι ελεύθερος να επιλέξει την τακτική που επιθυμεί.

<http://g8-2006.plentyfact.net/>

Άλλες ιστοσελίδες:

<http://nog8.ru>

<http://gipfelsoli.org>

<http://www.all4all.org>

<http://dissent.org.uk/content/view/283/107>

Νομικές συμβουλές για όσους θα επισκεφθούν τη Ρωσία

Βίζα

Για να ταξιδέψει κανείς στη Ρωσία απαιτείται βίζα, η οποία μπορεί να χορηγηθεί κατόπιν «πρόσκλησης» από οικείο πρόσωπο. Υπάρχει η δυνατότητα χορήγησης βίζας μέσω ταξιδιωτικού πρακτορείου. Η νομική ομάδα του Δικτύου ενάντια στους G8 μπορεί να παρέχει σχετική βοήθεια σε όσους το ζητήσουν. Οι σύντροφοι που σκοπεύουν να ταξιδέψουν εκείνες τις ημέρες στη Ρωσία θα πρέπει να λάβουν υπόψη τους πως η πόλη της Αγ. Πετρούπολης θα παραμείνει «κλειστή» για τους ξένους επισκέπτες. Αυτό σημαίνει πως κατά την υποβολή αίτησης για χορήγηση βίζας θα πρέπει να δηλωθεί άλλος προορισμός (π.χ. Μόσχα) για ευνόητους λόγους. Στο έγγραφο της βίζας δεν αναγράφεται ο τελικός προορισμός του ταξιδιώτη, δηλ. δεν υπάρχει κανένας περιορισμός για τις κινήσεις του στο εσωτερικό της χώρας.

Δήλωση παραμονής

Σύμφωνα με το νόμο, όταν κάποιος επισκεφτεί τη Ρωσία για χρονική περίοδο μεγαλύτερη των 3 ημερών είναι υποχρεωμένος να δηλωθεί στην αντίστοιχη υπηρεσία μέσα στις τρεις πρώτες ημέρες. Σε περίπτωση που θα μετακινηθεί από πόλη σε πόλη, είναι υποχρεωμένος να υποβάλει δήλωση παραμονής μέσα σε 3 εργάσιμες ημέρες, αρχής γενομένης από την ημέρα άφιξης στη δεύτερη πόλη. Κατά τη διαδικασία δήλωσης οι αρχές θα ζητήσουν το διαβατήριο και την κάρτα εισόδου στη χώρα (χορηγείται στα σύνορα), η οποία θα πρέπει να είναι σφραγισμένη την πρώτη ημέρα άφιξης. Επισημαίνεται επίσης πως οι ξένοι διαδηλωτές θα πρέπει να έχουν πάντα μαζί τους όλα τα έγγραφα, διαφορετικά σε περίπτωση σύλληψης θα αναγκαστούν να πληρώσουν πρόστιμο ύψους 40-50 δολαρίων.

«Χωρίς χαρτιά»

Οι αγώνες του γαλλικού μεταναστευτικού κινήματος στις αρχές της δεκαετίας του εβδομήντα

Ξεκινάμε σε αυτό το τεύχος μια προσπάθεια παρουσίασης των κοινωνικών κινημάτων της Γαλλίας, που θα μπορούσαμε να χαρακτηρίσουμε «κινήματα από τα κάτω» ή αυτόνομα (και άρα αυτό-οργανωμένα) κινήματα. Τα κινήματα αυτά δεν έχουμε την πρόθεση να τα παρουσιάσουμε ως μοντέλα, ως παραδείγματα προς μίμηση, εισαγωγή-εξαγωγή, χρήση και κατάχρηση· τα βλέπουμε αντιθέτως στην προοπτική της συγκρότησης ενός συνολικότερου κινήματος με τα χαρακτηριστικά της αυτονομίας, ως στρατηγική για τον κοινωνικό μετασχηματισμό. Για παράδειγμα, οι μορφές και τα μέσα του αγώνα των μεταναστών της Γαλλίας, δεν είναι για εμάς ένα πρότυπο του πως θα έπρεπε να οργανωθεί ο αγώνας των μεταναστών στην Ελλάδα, αλλά σημείο αναφοράς για κάθε αυτόνομο κίνημα. Η πρόκειται με άλλα λόγια για συλλογική μνήμη και εμπειρία, αλλά και ζωντανή εξελισσόμενη πραγματικότητα, ενός αγώνα που είναι και δικός μας.

Για εμάς, η μετανάστευση είναι πρώτα και κύρια κοινωνικό και πολιτικό φαινόμενο και όχι ηθικό ζήτημα, και κατά συνέπεια δεν μπορούμε παρά να παρουσιάσουμε το κίνημα των «χωρίς χαρτιά» στη οργανική του ενότητα με το σύνολο των μεταναστευτικών αγώνων. Ο διαχωρισμός ανάμεσα στους αγώνες των μεταναστών και τους αγώνες των «χωρίς χαρτιά», σε αυτό το επίπεδο, δεν είναι απλώς επιφανειακός, αλλά αποτελεί παραχώρηση προς το κυρίαρχο ιδεολόγημα που ταυτίζει τον μετανάστη με τον «λαθρομετανάστη», εξυπηρετώντας ταυτόχρονα, τόσο την νομιμοποίηση της αντι-μεταναστευτικής πολιτικής, όσο και την ηθικοποίηση ενός καταρχήν πολιτικού ζητήματος. Τόσο η κυρίαρχη αντίληψη περί «χρήσιμης μετανάστευσης», όσο και οι εκκλήσεις για ανθρωπισμό και αφηρημένο αντι-ρατσισμό, όπως εμφανίζονται τη δεκαετία του '80, στηρίζονται σε αυτήν την ίδια θεμελιακή αποδοχή, πως μετανάστης σημαίνει σχεδόν εξορισμού λαθρομετανάστη. Από αυτή την άποψη, μια πλήρης παρουσίαση του κινήματος των χωρίς χαρτιά θα έπρεπε να συνοδεύεται από μια ανασκόπηση της ιστορίας του γαλλικού μεταναστευτικού κινήματος. Αν εδώ επιλέγουμε να πιάσουμε το νήμα της αφήγησης των μεταναστευτικών αγώνων από το Μάη του '68 και όχι νωρίτερα, η κάπως αυθαίρετη αυτή επιλογή, υπαγορεύεται από την ανάγκη μας να αναφερθούμε περισσότερο σε σύγχρονες κινηματικές εμπειρίες και μόνον δευτερευόντως σε ό,τι αγγίζει την ιστορική μνήμη.

Για αρκετούς μετανάστες, το κίνημα του '68 ήταν μια περίοδος ανασφάλειας, που συχνά τους οδήγησε στη φυγή από τη Γαλλία. Η παρουσία τους όμως στα οδοφράγματα και η συμμετοχή τους στις απεργίες δεν μπορεί να αμφισβητηθεί, όσο ανοργάνωτη ή περιορισμένη κι αν ήταν¹. Αυτή η μορφή πολιτικοποίησης μέσα στο κλίμα που διαμορφώνει το κίνημα του '68 αλλά και το αντι-ιμπεριαλιστικό κίνημα της εποχής, θα επιβεβαιωθεί στα αμέσως επόμενα χρόνια: απεργίες για παράδειγμα στη Renault και τη Citroën, στα ορυχεία του Bruay, στο εργοστάσιο της Penarroya. Πρόκειται για απεργίες σκληρές και διαρκείς, συχνά σε ρήξη με τα κυρίαρχα συνδικάτα, αλλά και με τις εθνικές οργανώσεις των μεταναστών. Οι εργαζόμενοι μετανάστες ξεπερνούν ενίοτε όχι μόνον τα όρια που χωρίζουν τη μία κοινότητα από την άλλη, αλλά και τα όρια που τους χωρίζουν από τους Γάλλους συναδέλφους τους. Χαρακτηριστικότερη ίσως από αυτήν την άποψη απεργία της περιόδου, είναι η απεργία της Renault-Billancourt.

Οι 373 ανειδίκευτοι εργάτες δύο εργαστηρίων κύρτωσης της Renault-Billancourt μπαίνουν σε άγρια απεργία το Μάρτιο του 1973, διεκδικώντας «ίση αμοιβή για ίση εργασία». Σε αυτό το εργοστάσιο, όπου η ένταση του θυρώβου από τις πρέσες πλησίαζε τα όρια του πόνου, η διεύθυνση είχε καθιερώσει διαφορετικές βαθμίδες εργαζομένων, με αποτέλεσμα εργάτες με το ίδιο επίπεδο ειδικότητας, οι οποίοι δούλευαν δίπλα-δίπλα και στο ίδιο μηχάνημα, να πληρώνονται άνισα. Το αίτημα όμως των εργαζομένων μεταναστών, όχι μόνον ανατρέπει τις τεχνητές διακρίσεις της εργοδοσίας, αλλά ξεπερνάει κατά πολύ τα όρια του εργαστηρίου τους και αγκαλιάζει την κατάσταση όλων των ανειδίκευτων εργαζομένων, ανεξαρτήτως εθνικότητας. Η απεργία, καθώς εκδηλώνεται σε νευραλγικό σημείο της παραγωγής, παραλύει όλο το εργοστάσιο των 7000 εργαζομένων και φτάνει στη νίκη μέσα σε δέκα μέρες, αποσπώντας «μισθό συνδεδεμένο με την επαγγελματική κατηγορία». Όστε τόσο από άποψη αρχής («ίση αμοιβή για ίση εργασία») όσο και για το αποτέλεσμά της, η απεργία αυτή είχε σημαντικότερες θετικές συνέπειες για το σύνολο των εργαζομένων της επιχείρησης².

Η αναφορά σε τέτοιους είδους αγώνες είναι απαραίτητη για να δούμε τους μετανάστες ως δύναμη κοινωνικής αλλαγής και όχι ως κοινωνική κατηγορία με ειδικές ανάγκες. Αν αληθεύει πως «οι μετανάστες έχουν προβλήματα», όπως έλεγε μια παλιά αντιρατσιστική αφίσα («οι μετανάστες δεν είναι πρόβλημα, έχουν προβλήματα»), αυτός ακριβώς είναι ο λόγος που αποτελούν εν δυνάμει πρόβλημα για τους παγιωμένους συσχετισμούς. Όπως ακριβώς στη βαριά βιομηχανία, έτσι και σε κοινωνικό επίπεδο, οι αγώνες των μεταναστών αποτέλεσαν και αποτελούν, όχι μόνον βαρόμετρο, αλλά και μοχλό κοινωνικών αλλαγών. Έτσι, την ίδια περίοδο με τους αγώνες στο χώρο εργασίας, βλέπουμε να αναπτύσσονται, για παράδειγμα, οι αγώνες των μεταναστών για το ζήτημα της στέγασης. Την προσοχή της γαλλικής κοινωνίας στην αθλιότητα των παραγκουπόλεων θα την τραβήξουν οι μετανάστες³, αλλά κερδισμένο από το ξεπάτωμα του αίσχους και τη μαζική κατασκευή κοινωνικών κατοικιών θα βγει το σύνολο της εργατικής τάξης.

Το ότι το Κράτος βάζει αυτόν τον πληθυσμό στο στόχαστρο και επιδιώκει με κάθε τρόπο να τον τρομοκρατήσει και να τον θέσει υπό έλεγχο, δεν είναι φυσικά καθόλου παράξενο. Την ίδια περίοδο με τις

μάχες που αναφέραμε, μπαίνουν σε εφαρμογή οι εγκύκλιοι Marcellin-Fontanet (1972), οι οποίες συνδέουν το ζήτημα της παραμονής με το ζήτημα της εργασίας και οδηγούν έτσι χιλιάδες μετανάστες στην παρανομία⁴. Η απόλυση οδηγεί πλέον στην απέλαση και το δικαίωμα στην απεργία είναι πλέον μόνον τυπικό. Οι απελάσεις λόγω κοινωνικών φρονημάτων πολλαπλασιάζονται. Παράλληλα, εντείνονται οι δολοφονικές επιθέσεις του φασιστικού παρακράτους. Το καλοκαίρι του '73 τα θύματα θα είναι δεκάδες: έντεκα νεκροί από τις 9 Ιούνη μέχρι τις 7 Αυγούστου, με επτά δολοφονίες μεταναστών, στη Μαρσέιγ και μόνο, μέσα σε μία βδομάδα⁵.

Στις φασιστικές επιθέσεις, οι μετανάστες θα απαντήσουν τόσο με πρακτικές αυτο-άμυνας, όσο και με την οργάνωση μιας γενικής απεργίας ενάντια στο ρατσισμό το Σεπτέμβριο του '73⁶ στις απελάσεις, με απεργίες πείνας και κινήματα αλληλεγγύης· στις εγκυκλίους, απαιτώντας τη νομιμοποίηση μέσα από τον αγώνα. Σε αυτήν ακριβώς την περίοδο μπορούμε να εντοπίσουμε και τις απαρχές του κινήματος των «χωρίς χαρτιά», συνειδητοποιώντας παράλληλα πως η κατάστασή τους δεν είναι προϊόν της πείνας στον Τρίτο κόσμο, αλλά συνειδητή πολιτική επιλογή του γαλλικού Κράτους, στην προσπάθειά του να πειθαρχήσει ένα εργατικό δυναμικό του οποίου τον έλεγχο έχανε. Τις κυριότερες στιγμές του κινήματος θα δούμε στο επόμενο τεύχος.

Κωνσταντίνος Παπαντωνίου, Σωτήρης Σιαμανδούρας

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 1) Michelle Zancarini-Fournel, *La question immigrée après '68*, Plein droit, 53-54, Ιούνιος 2002.
- 2) Τα στοιχεία για τις απεργίες της περιόδου είναι από το άρθρο του Laure Pitti, *Les luttes centrales des O.S. immigrés*, Plein droit, 63, Δεκέμβριος 2004.
- 3) Carine Eff, *mémoires d'un homme au foyer*, Vacarme, 30, Χειμώνας 2005 και Mogniss H.Abdallah, *J'y suis, J'y reste, Les luttes de l'immigration en France depuis les années soixante*, Reflex, Paris, 2000, σ. 20-21.
- 4) Mogniss H.Abdallah, *J'y suis, J'y reste, Les luttes de l'immigration en France depuis les années soixante*, Reflex, Paris, 2000, σ. 32-35.
- 5) Ibid., σ. 30
- 6) Abdellali Hajjat, *Le MTA et la «grève générale» contre le racisme de 1973*, Plein droit, 67, Δεκέμβριος 2005.

10 χρόνια από το θάνατο του Άλμπερτ Μέλτσερ

(7 Ιανουαρίου 1920 - 7 Μαΐου 1996)

Όλη του τη ζωή, ο Άλμπερτ Μέλτσερ υπήρξε αναρχικός αγωνιστής. Εργάστηκε με συντρόφους από την Ινδία, την Κίνα, τη Σουηδία, την Ισπανία, την Αυστραλία και τις ΗΠΑ, πολέμησε τους μελανοχίτωνες του Μόζλυ, υπερασπίστηκε τις αναρχικές κομμούνες και τις φρουρές της ισπανικής επανάστασης και της αντιναζιστικής αντίστασης, έπαιξε καθοριστικό ρόλο στη στάση του Καΐρου.

Κατά την ισπανική επανάσταση, ο Άλμπερτ βοήθησε στην οργάνωση της αποστολής όπλων από το λιμάνι του Αμβούργου στην Ισπανία και υπήρξε βασικός πράκτορας της ισπανικής αναρχικής υπηρεσίας πληροφοριών. Μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο βοήθησε στην ανοικοδόμηση του διεθνούς αναρχικού κινήματος και ειδικά της αντιφρανκικής αντίστασης στην Ισπανία, συμμετείχε στην ίδρυση του Αναρχικού Μαύρου Σταυρού, απ' όπου προέκυψε η εφημερίδα *Black Flag* (Μαύρη Σημαία) και η αντιεξουσιαστική Βιβλιοθήκη Kate Sharpley.

Η απόφαση του Άλμπερτ στα δεκαπέντε του να ασχοληθεί με την επαναστατική πολιτική προήλθε, όπως έλεγε ο ίδιος, από τα μαθήματα του μποξ. Μελετηρός αλλά ατίθασος μαθητής, πρωτοπήγε σε συνέλευση το 1935 και υπερασπίστηκε το μποξ απέναντι στην Έμα Γκόλντμαν. Έκτοτε έγινε τακτικός στις συνελεύσεις.

Πρωτοδούλεψε ως κράχτης για λαϊκά θεάματα, βοηθός σε θιάσους και κομπάρσος του κινηματογράφου. Αργότερα πούλησε μεταχειρισμένα βιβλία, έκανε διανομή εφημερίδων, έκανε τον καλλιτέχνη και το δημοσιογράφο και δούλεψε σε διάφορα πόστα για την εφημερίδα *Daily Telegraph*. Ευγενής και γενναϊόδωρος, επέμενε ότι ο αναρχισμός ήταν κίνημα εργατικό, (όσο κι αν έλεγε ότι οι εργάτες δεν ήταν και αγγελοῦδια), αντίληψη που τον οδήγησε συχνά σε σύγκρουση με τους νεοελευθεριακούς που κυριάρχησαν στο κίνημα στα τέλη της δεκαετίας του 1940. Ήταν κάθετα ενάντιος σε κάθε συντηρητική αναπροσαρμογή του αναρχισμού και σε κάθε εκφυλισμό του σε ευρεία πλατφόρμα για ακαδημαϊκούς ησυχαστές ή μονοθεματικές ομάδες πίεσης. Η ασίγαστη υποστήριξη του ταξικού αγώνα, μαζί με τον σκεπτικισμό και την επιφυλακτικότητα του απέναντι στο φοιτητικό κίνημα της Νέας Αριστεράς της δεκαετίας του '60, του χάρισαν σε κάποιους κύκλους τη φήμη του σεχταριστή. Γενικά διαφωνούσε με όσους εξιδανίκευαν τη "διαρκή επανάσταση" εννοώντας πως η επαναστατική ανατροπή δεν είχε πλέον κανένα νόημα. Αντιμετώπιζε μάλιστα με σαρκασμό όσους έδιναν έμφαση στον αναρχισμό ως αφηρημένη ιδέα, αφού κάτι τέτοιο κατά τη γνώμη του επέτρεπε ακόμη και εξουσιαστικά καθίκια όπως η θάτσερ να μιλούν ως "ελευθεριακοί".

Αυτός ακριβώς ο αποκαλούμενος σεχταρισμός όμως, όπως τονίζει ο φίλος του και καρτούνιστας της *Black Flag* Φιλ Ράφ στην εισαγωγή της αυτοβιογραφίας του Μέλτσερ *I Couldn't Paint Golden Angels* (Δεν Μπορούσα να Ζωγραφίζω Χρυσά Αγγελοῦδια, AK Press και Βιβλιοθήκη Kate Sharpley 1996), ήταν που έπεισε πολλούς αναρχικούς της γενιάς του και των επόμενων γενεών σε πολλές χώρες, τότε και για τριάντα ακόμη χρόνια, να ξαναμπούν στον αγώνα.

Ένας από τους πρώτους φυλακισμένους που απελευθέρωσε ο Αναρχικός Μαύρος Σταυρός (ABC) ήταν ο βετεράνος της ισπανικής (και της γαλλικής) αναρχικής αντίστασης Μιγκέλ Γκαρσία, ο οποίος μετά από 20 συναπτά έτη στη φυλακή έγινε κι αυτός μέλος του ABC στο Λονδίνο. Το παρακάτω απόσπασμα αναφέρεται έμμεσα στην περίπτωση της καμπάνιας αλληλεγγύης του Γκαρσία. Είναι από το βιβλίο *The Floodgates of Anarchy* που έγραψε με τον Στιούαρτ Κρίστου, συντρόφου του που είχε φυλακιστεί το 1964 ως το 1967 για συνωμοσία

για τη δολοφονία του Φράνκο και φανερώνει χαρακτηριστικά τον τρόπο με τον οποίο ο Μέλτσερ αντιμετώπιζε ζητήματα τακτικής –με ελαστικότητα αλλά και ωριμότητα:

«Πρέπει να κατανοούμε και να αποδεχόμαστε τις μεταρρυθμίσεις στο πνεύμα που μας τις προσφέρουν. Αν δηλαδή για να απελευθερώσουμε κάποιον πολιτικό κρατούμενο που έχει μείνει είκοσι χρόνια φυλακή μας ζητήσουν να εμφανιστούμε ντυμένοι σαν τους αστούς του Καλαί και να κάνουμε πομπή γύρω από τον καθεδρικό ναό με κεριά, αυτό θα είναι πράξη αλληλεγγύης με την ίδια αξία που θα είχε και η επίθεση σε μια ισπανική τράπεζα ή η απαγωγή ενός πρέσβη... Ποια είναι όμως και η αφελέστερη προκατάληψη εδώ –να τι είναι ο ρεφορμισμός– είναι, λοιπόν, το να πιστεύεις ότι αν εμφανιστείς ντυμένος με σακιά και στάχτες και βολτάρεις γύρω από μια εκκλησία, ότι ο δικτάτορας θα απελευθερώσει οπωσδήποτε τους κρατούμενους, μόνο και μόνο επειδή το είπες... Γράμματα στους υπουργούς, συζητήσεις περί πολιτικών δικαιωμάτων, αιτήσεις στα Ηνωμένα Έθνη, δημόσιες δηλώσεις από ηχηρά "ονόματα", συλλογή χιλιάδων υπογραφών... όλ' αυτά είναι κοσμικές, δημοκρατικές εκδοχές του σακίου και της στάχτης που απαιτεί ο ηγεμόνας. Μπορεί να χρειαστεί να τις χρησιμοποιήσουμε, μπορεί να επωφεληθούμε απ' αυτές, δεν πρέπει όμως να μας πιάνουν και κορόιδα...»

Λίγα χρόνια πριν το θάνατό του, ο Μέλτσερ επισκέφτηκε για ομιλίες και επαφές τη Θεσσαλονίκη μετά από πρόσκληση της Πρωτοβουλίας Αναρχικών. Στην αυτοβιογραφία του αναφέρει τη γνωριμία του με τον "σύντροφο (...) και ώριμο αγωνιστή Γιάννη Ταμτάκο" ο οποίος τον φιλοξένησε στο σπίτι του στην Τούμπα. "Ένωσα κολακευμένους που οι ντόπιοι αναρχικοί τον ανέφεραν στην ίδια πρόταση με μένα, που μας συνδύαζαν στο μυαλό τους", λέει για τον αντισταλινικό εργάτη και επαναστάτη του κινήματος αντίστασης στην Ελλάδα μπαρμπα-Γιάννη. Αυτή η γνωριμία θα πρέπει να ήταν από τις τελευταίες που έκανε ο άνθρωπος που οι βρετανικές μυστικές υπηρεσίες αποκαλούσαν συνθηματικά "πρέσβη του αναρχισμού"...

Όσοι τον γνωρίσαμε έστω και για λίγο, πάντα θα θυμόμαστε ένα σύντροφο με πολλή ζεστασιά και χιούμορ.

Λ.Γ.

(Λ.Γ.: Βασισμένο κυρίως σε επικήδειο που μοιράστηκε στην IWW το Μάιο του 1996 και σε κείμενο του φίλου John Patten της βιβλιοθήκης Kate Sharpley που πρωτοδημοσιεύτηκε στο Freedom, No 63, τ.16, 10 Αυγούστου 2002)

Βιβλιοπαρουσίαση

Πλωτίνος Ροδοκανάτης, ένας Έλληνας αναρχικός. Του Τέου Ρόμβου. Εκδόσεις Ηλέκτρα.

Με ιδιαίτερα λογοτεχνικό αλλά και προσωπικό ύφος, που τον διαφοροποιεί από μια συνηθισμένη βιογραφία, ο συγγραφέας-συλλέκτης μας παρουσιάζει τη ζωή του πρώτου Έλληνα αναρχικού στο Μεξικό.

Μπολιασμένος από τις ιδέες του Πιερ-Ζοζέφ-Προυντόν και του Κάρολου Φουριέ φτάνει στη μακρινή χώρα για να εφαρμόσει τις ιδέες του αντιεξουσιαστικού σοσιαλισμού πολύ πριν τη μεξικάνικη επανάσταση. Μαζί με τον Φρανσίσκο Ζαλακόστα και το Ρικάρντο Φλόρες Μαγκόν, μπόλιασαν το μεξικάνικο κίνημα με ιδέες που πολύ δύσκολα θα γίνονταν αρεστές αλλού.

Διώξεις, φυλακίσεις αλλά και αποτυχίες συνθέτουν τη ζωή του κοινωνιστή όπως αυτοαποκαλείται. Αν και για τη δράση του οι μαρτυρίες

είναι ελλιπείς, ενώ ελάχιστα στοιχεία υπάρχουν για την ίδια του τη ζωή –ούτε καν μια φωτογραφία– εντούτοις η προσωπικότητά του βγαίνει ανάγλυφη. Άγαλμα του Πλωτίνου Ροδοκανάτη βρίσκεται σε κεντρική πλατεία της πόλης του μεξικού.

Subcomandante Marcos, Οι ιστορίες του γέρο-Αντόνιο. Εκδόσεις Ροές. Μετάφραση Γ. Καρατζάς.

"Ενώ θα μπορούσα να τα έχω όλα για να μην έχω τίποτα, αποφάσισα να μην έχω τίποτα για να τα έχω όλα".

Για πρώτη φορά στην ελληνική βιβλιογραφία οι ιστορίες του γέρο-Αντόνιο μαζεμένες σε ένα βιβλίο. Κάθε μια από αυτές αποτελούν μέρος κάποιου ανακοινωθέντος του EZLN. Παρουσιάστηκαν πρώτη φορά σε μορφή βιβλίου το 1999 στο Μεξικό. Ο αναγνώστης θα βρει σε αυτές

ό,τι επιθυμεί: στοιχεία μυθολογίας, φιλοσοφικές θέσεις, πολιτικά κείμενα, αλληγορίες πλασμένες με μαγευτική ευστροφία, αναμνήσεις από το αντάρτικο ή απλά παραμύθια για παιδιά.

Αποκλεισμένη από το δημόσιο διάλογο από τον καιρό της κατάκτησης, η φωνή των Μάγιας της Τσιάπας είχε φιλτραριστεί σε γραπτά ανθρωπολόγων και λογοτεχνών. Εκεί οι ιθαγενείς ήταν απλώς πρώτη ύλη του εκάστοτε ανθρωπολόγου ή γλωσσολόγου. Σήμερα πια, οι Μάγιας έχουν επανακτήσει το λόγο και η ηχώ της φωνής τους είναι παρούσα. Η προσέγγιση του βιβλίου, μέσω της παράθεσης των ιστοριών αποκομμένων από τα ζαπατιστικά ανακοινωθέντα, φέρνει στο φως τη διαχρονικότητα των μηνυμάτων τους και την καθαρά λογοτεχνική αξία των κειμένων τους.

Μ. Τουρσουνίδης

20 χρόνια πυρηνικής αμνησίας

Στις 6 Αυγούστου του 1945, μια βόμβα ουρανίου με το χαριτωμένο παρατσούκλι **Little boy** ρίχτηκε από αμερικανικά βομβαρδιστικά πάνω από την πόλη Χιροσίμα, στην Ιαπωνία. Η βόμβα «δούλεψε σωστά» και ο πόλεμος τελείωσε. Επειδή όμως οι επιστήμονες στην Αμερική είχαν ακόμη κάποιες απορίες και οι στρατιωτικοί αρέσκονται στο να κάνουν «καθαρές δουλειές», τρεις μέρες αργότερα ρίχτηκε και η άλλη «χοντρούλα» βόμβα με το παρατσούκλι **Fat man** πάνω από το Ναγκασάκι. Σκότωσαν αμέσως περισσότερους από 200.000 ανθρώπους, πάνω από 100.000 πέθαναν τα επόμενα χρόνια ενώ ακόμα και σήμερα εξακολουθούν να πεθαίνουν θύματα των χαριτωμένων βομβών.

Ενας νέος τεράστιος και ανεκτίμητων διαστάσεων κίνδυνος για την ανθρωπότητα προστέθηκε στη λίστα των ήδη υπάρχοντων κινδύνων, που από τότε και ύστερα φαντάζουν σχεδόν γραφικοί: η χρήση της πυρηνικής ενέργειας, η ραδιενέργεια.

Τα χρόνια που ακολούθησαν, οι επιστήμονες (πάντα με στόχο την «καθαρή επιστημονική γνώση» που αποτελεί τόσο μεγάλη «πρόκληση» για ένα ανήσυχο επιστημονικό πνεύμα και άλλη τόση για τη τσέπη του) προχώρησαν τα πειράματα και τις εγκαταστάσεις πυρηνικών σταθμών, σε αγαστή συνεργασία με τις στρατιωτικές αρχές, τις πολιτικές εξουσίες και, φυσικά, τους οικονομικούς ενεργειακούς κολοσσούς (πάντα τα ίδια μεγάλα ονόματα), υπεύθυνους για σωρεία εγκλημάτων, μη αναστρέψιμων καταστροφών στον πλανήτη και στους ανθρώπους. Δεκάδες πυρηνικοί σταθμοί εγκαταστάθηκαν σε πολλά σημεία της (αμερικάνικης κυρίως) υπαίθρου. Μεγάλη μυστικότητα και απόκρυψη στοιχείων κάλυψε αυτά τα πειράματα μέχρι που άρχισαν να έρχονται στο φως αποδεικτικά στοιχεία των ασύλληπτων προβλημάτων που δημιουργεί στους ανθρώπινους οργανισμούς. Οι «χοντρές» αρχικές τους βόμβες σκότωσαν ιάπωνες, οι χοντροί τους πυρηνικοί αντιδραστήρες γέμιζαν νεκρούς και καρκίνο τους ίδιους τους αμερικανούς. Πάμπολλα ατυχήματα, οφειλόμενα στη συντριπτική πλειοψηφία τους στον «ανθρώπινο παράγοντα», δηλ. σε λάθη (κατασκευής, χρήσης, λειτουργίας, απροσεξίας) απέδειξαν πως είναι ένα τρομερό όπλο στα χέρια ακριβώς αυτών που δεν έπρεπε!

Ο ψυχρός πόλεμος δημιούργησε ένα κυνήγι «ανάπτυξης» της πυρηνικής τεχνολογίας σε ανατολή και δύση. Τα ψέμματα για την «ειρηνική» χρήση της (επικίνδυνη καραμέλα που επαναλαμβάνει και σήμερα η ιρανική και η ρωσική εξουσία), τα πολλά και ανε-

κτίμητων συνεπειών ατυχήματα που συνέβησαν, κυρίως στις «αναπτυγμένες» χώρες αλλά και σε τριτοκοσμικές όπου μετέφεραν καμιά φορά τις «δοκιμές» τους εξαφανίζοντας πληθυσμούς, το τεράστιο κίνημα ενάντια στη χρήση και την ανάπτυξη τους αλλά, κυρίως, η ασύμφορη «ανταποδοτικότητα» τους, η έλλειψη άμεσου κέρδους, ατόνισαν προς στιγμή τη σχιζοφρένεια της αλόγιστης επένδυσης στη χρήση της πυρηνικής ενέργειας.

Το μεγάλο ατύχημα στο Three Miles island στην Αμερική και το πιο γνωστό σε μας, αυτό του Τσερνόμπιλ το Μάη του 1986, έφεραν τα πράγματα σε οριακό σημείο.

Το πυρηνικό ατύχημα στο Τσερνόμπιλ ήταν τέτοιου μεγέθους και με συνέπειες για τόσο μεγάλα τμήματα του πληθυσμού της Ευρώπης (και όχι μόνο) που η τότε σοβιετική εξουσία δεν μπόρεσε να το αποκρύψει εντελώς, όπως έκανε με πολλά προηγούμενα ατυχήματα.

Τον Μάη του 1986, οι άνθρωποι στην Ελλάδα κοιτάζονταν αμήχανοι. Τα μέσα ενημέρωσης κραύγάζαν υστερικά και δημιουργούσαν κύματα πανικού χωρίς να κάνουν ξεκάθαρο περί τίνος πρόκειται. Δημιουργούσαν την εντύπωση πως η ραδιενέργεια είναι κάτι που πλένεται, σαπουνίζεται, κάτι που το φυσάς και φεύγει ή ένα μοιραίο και άρα αναπόφευκτο κακό.

Στη σύγχυση και τον πανικό εναντιώθηκαν τότε οι αναρχικοί – αυτόνομοι – αντιεξουσιαστές και μεγάλα κομμάτια της εξωκοινοβουλευτικής αριστεράς. Η τότε πασοκική εξουσία, με μπροστάρη τον με προϋπηρεσία στο Γράμμο Βίτσι στρατηγό Δροσογιάννη, χτύπησε αλύπητα όλο αυτό τον κόσμο που, δείκτης πάντα της κοινωνικής ευαισθησίας, διαδήλωνε ενάντια στην πυρηνική ενέργεια και τη χρήση της. Σε δεκάδες πολυάριθμες διαδηλώσεις – συγκρούσεις με την αστυνομία που έγιναν σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη, υπήρξαν δεκάδες συλληφθέντες που κατηγορήθηκαν και καταδικάστηκαν σε βαριές ποινές, ενώ ο εκ των συλληφθέντων Γιάννης Μπαλής χρειάστηκε να φτάσει τις 57 μέρες απεργίας πείνας για να απελευθερωθεί τελικά. Όλες οι διαδηλώσεις των αναρχικών-αυτόνομων-αντιεξουσιαστών είχαν απαγορευτεί.

Η αλυσίδα των συγκρούσεων και των απαγορεύσεων, κορυφώθηκε στις 5 του Ιούνη 1986, στην συγκέντρωση – πορεία (που δεν έγινε γιατί χτυπήθηκε αμέσως από την αστυνομία) στην πλατεία του Χημείου και οδήγησε στην πολυήμερη μαζική κατάληψη της Φυσικομαθηματικής σχολής, στη Θεσσαλονίκη. Η πυρπόληση ενός αυτοκινήτου της ασφάλειας από άγνωστους, στις 8 του Ιούνη (με συνέπειες πολύ σοβαρά εγκαύματα για τους δύο αστυνομικούς που επέβαιναν), συνδέθηκε από την αστυνομία με την κατάληψη κι αυτό οδήγησε στην διάλυσή της,

μετά από πολιορκία ισχυρών αστυνομικών και ειδικών δυνάμεων. Ακολούθησε πογκρόμ συλλήψεων, βασανιστηρίων για τους συλληφθέντες και πολύμηνες προφυλακίσεις.

Έκτοτε νέα προβλήματα εμφανίστηκαν στην επικαιρότητα και η ραδιενέργεια και τα πυρηνικά σχεδόν ξεχάστηκαν από την κοινωνία. Όχι όμως και από την εξουσία, που τελευταία ξαναθέτει το «θέμα», έχοντας σχεδόν τακτοποιήσει μια βασική προϋπόθεση για τη λειτουργία των πυρηνικών μονάδων της: το αστυνομικό κράτος, την απόλυτα ελεγχόμενη κοινωνία των φοβισμένων παθητικών «πολιτών». Μέσα στον κυκλώνα των ανατροπών σε όλα τα επίπεδα, της κυριαρχίας της αγοράς και της αγοραίας εμπορευματικής λογικής και ηθικής, της επέλασης του νεοφιλελευθερισμού και του νεοσυντηρητισμού, των ψευδών κρίσεων που λειτουργούν ως κατασταλτικά προσχήματα, τα πυρηνικά επανέρχονται. Πέρα από την προσχηματική τους χρήση για την τεχνητή κρίση στο Ιράν, πέρα από τα ίδια επαναλαμβανόμενα ψέμματα για την ειρηνική ή την πολεμική χρήση της, πέρα από τα χονδροειδή αστεία για την ήπια και «εναλλακτική» στο πετρέλαιο μορφή της πυρηνικής ενέργειας, χωρίς ποτέ να έχει λυθεί το άλλο τεράστιο πρόβλημα της «ασφαλούς» αποθή-

κευσης των αποβλήτων που δημιουργεί, η εξουσία ποντάρει στη λήθη και στην «κοντή» μνήμη των υπνωτισμένων υπηκόων της.

Όμως οι συνέπειες είναι εδώ, οι ανυπολόγιστες συνέπειες του «ατυχήματος» του Τσερνόμπιλ αλλά και των άλλων πυρηνικών «λαθών» δεν θα καταγραφούν ποτέ, επηρεάζουν ακόμα, ακόμα κι αυτούς που ήταν αγέννητοι τότε. Το Κοζλοντούι είναι πάντα δίπλα μας, ενώ σχεδιάζονται καινούργιες πυρηνικές εγκαταστάσεις στη Βουλγαρία, τη Ρουμανία, τα Σκόπια και την Τουρκία. Στην Ευρώπη εγκαινιάζονται καινούργιες μονάδες «ακίνδυνες», το Ιράν με τη Ρωσία παίζουν επικίνδυνα στις πλάτες (και στη ζωή) όλων μας, ενώ η Κίνα μπαίνει δυναμικά στην ομάδα, με τον πασίγνωστο σεβασμό της ανθρώπινης ζωής που χαρακτηρίζει και τη δική της εξουσία.

Το μέλλον της ανθρωπότητας κρίνεται άμεσα και σε όλα τα επίπεδα. Η μνήμη είναι ένας πανίσχυρος σύμμαχος στο πλευρό της και γι' αυτό διώκεται ως τρομοκράτης, αλλοιώνεται σαν τα τρόφιμα που αγοράζουν οι «καταναλωτές», κρύβεται ως πολεμικό μυστικό. Όμως η πολυτέλεια του χρόνου δεν υπάρχει πια, οι κοινωνικές αντιδράσεις ή θα είναι άμεσες ή δεν θα προλάβουν να υπάρξουν.

Ο ΚΟΜΠΟΣ ΕΦΤΑΣΕ ΣΤΟ ΧΤΕΝΙ

Από τον Άννα στον Καϊάφα κι από επιτροπή σε επιτροπή μεταφέρεται το πρόβλημα των 650 εργαζόμενων της Βιομηχανίας Φωσφορικών Λιπασμάτων Θεσσαλονίκης. Αισθητή είναι η δυσaráσκεια τόσο προς τις κρατικές επιλογές όσο και προς την ήπια στάση που κρατά η διοίκηση του σωματείου, την ώρα μάλιστα που οι εργαζόμενοι στη μονάδα της ΒΦΛ Καβάλας, συνεπικουρούμενοι από τοπικούς βουλευτές, δήμαρχο και νομάρχη, βγαίνουν στο δρόμο ζητώντας να παραμείνει εν λειτουργία μόνο το δικό τους εργοστάσιο και να κλείσει οριστικά της Θεσσαλονίκης! Σ' αυτό τον τραγέλαφο βοηθά κι η εκβιαστική στάση των τραπεζών ιδιοκτητών της ΒΦΛ (Εμπορική, Εθνική, Alpha) που πάγωσαν τις πιστώσεις για την αγορά πρώτων υλών. Η κατάληψη στη μονάδα Θεσσαλονίκης συνεχίζεται από τις 10 Γενάρη, όμως ήδη εργαζόμενοι κατά ομάδες παίρνουν τις καλοκαιρινές τους άδειες, ασθενώντας το αγωνιστικό τους μέτωπο. Δεν είναι τυχαίο ότι πραγμα-

τοποιήθηκε μόλις μία πορεία στη Θεσσαλονίκη και δύο στην Καβάλα! Οι καβαλιώτες με το απαράδεκτο αίτημα της λειτουργίας μόνο της μονάδας Καβάλας απέκλεισαν την Πέμπτη 18/5 την Εγνατία οδό και την εθνική οδό Καβάλας-Ξάνθης στο ύψος του εργοστασίου. Πορεία προς την νομαρχία Καβάλας επανέλαβαν στις 23/5 κι εξουσιοδότησαν το Σωματείο τους για νέες κινητοποιήσεις. Οι εργαζόμενοι της ΒΦΛ στη Θεσσαλονίκη έκαναν μια μάλλον άνευρη πορεία προς το υπουργείο Μακεδονίας-Θράκης ενώ μικρή ένταση υπήρξε μόνο στην εκδίκαση ασφαλιστικών μέτρων της εταιρείας προς το σωματείο για την συνεχιζόμενη κατάληψη που πραγματοποιήθηκε στις 3/5 κι όπου ο νομικός σύμβουλος των τραπεζών υποστήριξε ότι οι εργαζόμενοι χρονοτριβούν ζητώντας αναβολή της δίκης αφού έτσι κι αλλιώς η μονάδα της Θεσσαλονίκης θα κλείσει! Ωστόσο, με τη συμμετοχή εργοδοσίας, εργαζομένων και κυβέρνησης συστήθηκε νέα επιτροπή

στις 23/5 και η οποία θα έδινε οριστική απάντηση περί βιωσιμότητας ή μη του εργοστασίου Θεσσαλονίκης εντός 5 ημερών. Πληροφορίες αναφέρουν ότι τελικά θα ανακοινωθεί περίπου στις 25 Ιούνη.

Πορεία με μεγάλη συμμετοχή ανέργων πραγματοποιήσε και το Συνδικάτο Ιματισμού Θεσσαλονίκης στις 18/3 όπου πήραν μέρος περισσότερες από 30 επιχειρήσεις του κλάδου που έκλεισαν στην πόλη τα τελευταία 2 χρόνια. ΣΑΝΤΕ, ΒΟΥΛΙΝΟΣ, ΠΡΩΤΕΞ, ΕΡΓΟ ΤΕΞΤΙΛ, ΚΑΛΤΟΝ, ΖΕΥΣ, ΟΥΡΑΝΙΟ ΤΟΞΟ, ΝΕΦΕΛΗ, ΤΟΜΑΣ, ΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΙΜΑΤΙΣΜΟΥ, Β.Ρ.Σ. και άνεργοι από μικρότερες βιοτεχνίες. Αίτημά τους να επεκταθεί το μέτρο για πρόωρη συνταξιοδότηση για τους ανέργους της Νάουσας σε όλο τον κλάδο και ειδικά στη Βόρεια Ελλάδα, χωρίς να ισχύουν οι προϋποθέσεις της ηλικίας και των ενσήμων.

Τέλος, συνεχίστηκαν οι προκλητικές δηλώσεις του προέδρου του Συνδέσμου Βιομηχανών Βό-

ρειας Ελλάδας, Γιώργου Μυλωνά ο οποίος αφού πρότεινε τις ζώνες ελεύθερης κίνησης εργαζομένων στα βόρεια σύνορα, όπου θα έρχονται εργαζόμενοι από Βαλκάνια στην Ελλάδα για δουλειά αλλά με μισθό της χώρας τους, πέρασε στις ύβρεις! Αποκάλεσε «τενεκέδες» όλους τους εργαζόμενους που ενώ βγαίνουν στην ανεργία δεν είναι διατεθειμένοι να αλλάξουν γνωστικό ή εργασιακό πεδίο ζητώντας οικονομικές λύσεις από την πολιτεία. Τελευταία επιτυχία Μυλωνά η δήλωση στις 26/5 για ελεύθερες απολύσεις αφού 1 στις 6 επιχειρήσεις είναι ζημιογόνα καθώς και για κατάργηση των Συλλογικών Συμβάσεων και υπογραφή ατομικών όπου η επιχείρηση είναι προβληματική. Κι αν οι δηλώσεις δεν είναι απλά ενός γραφικού που φλερτάρει κάθε τόσο με τα ΜΜΕ, τότε μόνο ως προπομπός ενός ακόμα χειρότερου μέλλοντος στον εργασιακό τομέα μπορεί να ειπωθεί κι εργαζόμενοι πρέπει να πάρουν τα μέτρα τους απαντώντας δυναμικά πριν αν είναι αργά.

αλληλεγγύη-αντίσταση-αυτό που απομένει